

Reit

Ewangelium=

mid

ning

Epistlid

47

toggona Aasta läbbi/

ning ka

1. Meie Isfanda Jesusse Kristusse Kannataminne ning Surm.
2. Jerusalemma Liina Ürrarifminne.

Trükkitud 1721. Aastal.

Romal. Kam. I. Pät. 16. salm.

Minna ei häbbene ennast mitte Kristus-
se armo-öppetusse pärrast; Gest se on
Jummala wäggi önnistusfeks keigile/
ke ussuwad.

Jesus aita!

Epistel esimesel Kristusse Tullemisse
Pühhal Rom. XIII. 11-14. salmi sadik.

Sedda, (ütlen minna) et meil tä-
da on se aeg, et se tund nüüd on
üllestousta unnest; sest nüüd on
meie õnnistus lähhem kui süs, kui
meie usktime. S on möda läinud,
päaw on kätte tulnud, sepärrast heitkem ennesest
ära pimmedusse teggusid ja ehhitagem ennast
walgusse södda=riistadega. Ellagem aufaste
kui päwa aial, ei mitte liasõmisses, eiga joi. isses,
ei mitte pordo ellus eiga tirastuskes, mitte rio ja
wihha sees, waid ehhitage ennast Issanda Jesus-
se Kristussega, ja ärge kandke omma lihha eest
hoolt ninda, et himmud sest touswad.

Evangelium esimesel Kristusse Tullemis-
se Päwal. Matt. XXI. 1-9. salmi sadik.

Sing kui nemmod Jerusalemana liggt
said/ ning Petwage öllu mä jure tul-
lid/ siis läkkitas Jesus taks Jüngrit/ ja
ütrel nende wasto; minge sinna allewe-

se/ mis teie ees on / ja seddamaid leiata teie
 ühhe kinnikõidetud emma = eesli ja warša
 temma jures / päästke temma lahri ja toge
 nemmad minno jure. Ja kui teile kegi
 middakit ütteleb / siis üttelege: Jesandal on
 neid tarwis / seddamaid temma neid lät-
 kitab. Agga keik se sündis / et piddi rõeks
 sama / mis üteldud on Prohweti läbbi /
 ke ütteleb: Utlege Sioni Tüttele: wata /
 sinno Kuningas tulleb sulle / hiljamelelin-
 ne / ja sõitab ühhe emma = eesli seljas ja üh-
 he warša seljas / mis on koorma = kandja
 emma = eesli poeg. Agga need Jüngrid
 läksid ja teggid ninda / kui Jesus neid olli
 käsknud / ja töid se emma = eesli ja warša
 ning pannid ommad rided nende päle ja
 pannid tedda nende selja istma. Agga su-
 rem hulk laotas omma rided te päle / teised
 agga raiosid oksti puist / ja laotasid te päle;
 agga se rahwas / mis eel ja tagga käis / kis-
 sendas ja üttele: Hosianna Lawida Poi-
 ale! kidetud olgo / ke tulleb Issanda nim-
 mel / Hosianna kõrges!

Epistel teisel Kristusse Tullemisse Pühhal.
 Rom. XV. 4 = 13. Psalm. sad.

Sest mis enne on kirjotud, se on meile õppe-
 tusselts kirjotud, et meil kannatusse ja kir-
 ja

ja römustamisfe läbbi peab lotus ollema. Agga se kannatusse ja römustamisfe Jummal andko teile, et teie ühtesarnast meelt peate issikeskes Jesusse Kristusse wisil, et teie ühhe mele ja ühhe suga kitate Jummalat ja meie Issanda Jesusse Kristusse Issa. Sepärrast wotke teine teist wasto, ninda, kui ka Kristus meid on wastowotnud Jummalaa auuks. Agga minna ütlen, et Jesus Kristus on ümberleikamisfe sullane olnud Jummalaa töe pärrast, nende wannamaade tootused kinnitada. Ja et pagganad se armo eest Jummalat piddit kiitma, ninda kui kirjotud on: sepärrast tahhan minna sind kita pagganade säas, ja sinno nimmel laulda. Ringta ütleb temma: olge rõõmsad teie pagganad temma rahwaga. Ja ta: Kiitke Issandat keif pagganad ja auustage tedda keif rahwas! Ringta ütleb Esaias: Se peab ollema Jesse juur ja peab tousma wallitsema pagganade ülle, temma päle peawad pagganad loptma. Agga se lotusse Jummal täitko teid keige rõmo ja rahhoga ussus, et teie rohked woiksite olla lotusses pühha waimo wäe läbbi.

Ewangelium teisel Kristusse Tullemisfe Pühhal. Luk. XXI. 25-36. salm. sad.

Sing päwas/ kuus ja tähhede sces peawad immetähthesid ollema/ ja ma pääl peab rahwal abhastust ollema/ sest et nemmad on ilma nouota ja merri ja we wõud

peawad kohhisema. Ning innimesesed
 peawad ramnotumaks minnema kartus-
 se ning nende asjade ootmisse pãrrast/
 mis ma pãle peawad tulles; sest taewa
 wãed peawad liguma. Ja siis nãwad
 nemmad innimesse poega tulleswad pilwes
 sure wãe ja auoga. Agga kui sedda hal-
 lab sündima / siis waatke üles / ja tõstke
 ommad pãad üles / sepãrrast et teie ärra-
 lunnastamine liggi tulles. Ning tem-
 ma ütles neile tähhendamisse fanna: waat-
 ke wigi puud ja keik puid / kui nemmad
 jo pakkatawad / ja teie sedda nãte / siis tun-
 nete teie neist / et sui jo liggi on. Ninda
 ka teie / kui teie nãte sedda keik sündiwad /
 siis moistke / et Jummalala riik liggi on.
 Tõest minna ütlen teile / et sesinnane rah-
 was ei lõppe mitte ärra / senni kui keik saab
 sündinud. Taewas ja ma lähhäb hukka;
 agga minno fanna ei lähhä mitte hukka.
 Agga hoitke ennast / et teie süddamed ei sa
 formatud liasõmisse egga liajõmisse egga
 päätoitusse murredega / ja et sesinnane
 pääw äkkiselt teie pãle ei tulle. Sest tem-
 ma tulles kui linnopael keigide pãle / ke ma
 pääal ellawad. Sepãrrast walwage nüüd
 ja palluge iggal aial / et teie woite wãart
 olla

olla ärrapöggeneda keige se eest/ mis peab
tullema/ ja seisma innimesse poia ees.

Epistel Kolmandal Kristusse Tullemisse
Pühhal. 1 Kor. IV. 1-5. salm. sad.

Mõnda arwago meid igga üks kui Kristusse
sullasid ning maiapiddajaid Jummalala salla
asiade üle. Päle sedda, siis otsitakse maia-
piddajadest, et igga üks peab tru ollema. Ag-
ga minna ei panne sedda miiski, et minno päle
teitest kohhut moistetakse, ehk innimesse kohto-
pawast, ja minna ei moista ka issiennese päle
kohhut, sest minna ei tää ennese päle ühtegit
süüd; agga sepärrast ep olle minna mitte õigeks
arwatud; Agga Issand on, ke minno päle koh-
hut moistab. Sepärrast ärge moistke kohhut
mitte enne aega, kuni Issand tulleb, ke ka
päwa ette tõstab, mis pimmedusses sallaja on,
ja süddamede nouud arwalikkus teeb, siis saab
igga üks Jummalast kitust.

Ewangelium Kolmandal Kristusse Tulle-
misse Pühhal. Matt. XI. 2-10. salm. sad.

Agga kui Johannes wangitornis Kris-
tusse teggusid kulis / läkkitas temma
kaks omma Jüngrist/ ning ütles temma-
le: kas sinna se olled / ke peab tullema/
woi peame meie teist ootma? Jesus kos-
tis ja ütles nende wasto: Minge ja üteli-
ge Johannesele jälle / mis teie kulete ja
näte.

nâte. Sõggedad nõwad / jallotumad
 kãiwad / piddalitõbbised sawad puhtaks /
 ja kurdid kuulwad / surnud touswad üs-
 les / ja waestele kulutakse Ewangeliummit /
 ning õnnis on / ke ennast minnust ei pah-
 handa. Agga kui nemmad said arralã-
 nud / hakkas Jesus rahwale rãtima Jo-
 hannesest: mis teie ollete kõrbe wãjalã-
 nud waatma? pillerogo / mis tuul kaks-
 piddi aiab? ehk mis ollete wãjalã-
 nud waatma? üht innimest pehme rietega eh-
 hitud? waat / ke pehmed rided kandwad /
 need on tunningade koiade sees ; ehk mis
 teie ollete wãjalãinud waatma? ühe
 Prohweti? tõest minna ütlen teile / ke weel
 ennam on kui Prohwet ; sest sesinnane on
 se / kennest kirjotud on : waat / minna lã-
 kitan omma Ingli sinno palle eel / ke sin-
 no teed sinno ees peab walmistama.

Epistel neljandal Kristuse Tullemisse Püh-
 hal Wilip. IV. 4-7. salm. sad.

SEge ikka rõõmsad Issandas. Ta ütlen min-
 na: olge rõõmsad. Teie tassandus sago
 tutwaks keigile innimestele: Issand on liggi.
 sirge murretsege ühtegit; kuid laske keigis om-
 ma pallumissed palwe ja ohlamisse lãbbi tã-
 noga Jummalale tãda saa. Ja Jummal
 rah-

rahho, mis üllem on kui keik moistus, hoiab teie süddamed ja meled Kristusse Jesusse sees.

Evangelium neljandal Kristusse Tullemisse Pühhal. Joh. I. 19-28. salm. sad.

TA se on Johannese tunnistus/ kui Juddalissed läkkitasid Jerusalemmast Preestrid ja Lewitid/ et nemmad temmalt piddid küssima: kes sa olled? ja temma tunnistas/ ja ei salganud mitte/ ja tunnistas: minna ep olle mitte Kristus. Ja nemmad küssisid temmalt: mis siis? olled sinna Elias? temma ütles: minna ep olle mitte; olled sinna se Prohwet? ja temma kostis: ei mitte. Siis ütlid nemmad temma wasto: kes sa siis olled? et meie kostust woime wia neile/ ke meid on läkkitanud/ mis ütled sinna issiennesest? temma ütles: Minna ollen ühhe hüüdja häälkörwes: Tehke tassafeks Issanda teed/ kui Prohwet Esaias on ütlenud. Ja need/ ke ollid läkkitud/ ollid Wariseride saast/ ja nemmad küssisid temmalt ja ütlid temma wasto: mis pärrast sinna siis ristid/ kui sinna ep olle Kristus/ egga Elias egga Prohwet? Johannes kostis neile ja ütles: minna ristin wegga/ agga se on teie festile astmud/ kedda

teie ei tunne. Se on sesamma / ke pär-
 rast mind tulleb / ke enne mind on olnud /
 kelle wäärt minna ep olle / et minna tem-
 ma kinge paela päästan. Se sündis Pe-
 tabaras teisel polel Jordanit / kussa Jo-
 hannes ristis.

Epistel esimesel Joulo Pühhal. Tit. II.
 II=14. salm. sad.

Sest Jummal arm, mis õnnistust satab, on
 ilmotud keige innimestele, ja juhatab meid,
 et meie peame ärrasalgama jummalakartmata
 ello ja ilmalikkud himmud, ja kassinaste, öiete,
 ja Jummalaka likkult ellama sesinnase ma-
 sees, ja ootma sedda õnsa lotust ja se sure Jum-
 mala ja meie õnnisteggia Jeesuse Kristusse auo-
 tullemist, ke isst ennast meie eest on andnud, et
 tenma meid piddi ärralunnastama keigest ülle-
 kohtust, ja puhastama ennesele ommaks rah-
 waks, mis piddi ussin ollema hä töle.

Ewangelium esimesel Joulo Pühhal.
 Luk. II. 1=14. salm. sad.

ASga neil päiwil sündis / et sanna Keis-
 rist Augustussest wäljalaks / et keik ma-
 ilm pidoi üllekirjotud sama. Sesamma
 esimesenne üllekirjotamine sündis / kui
 Kirenus Siria. Ma ülle wallitseja olli /
 ning keik lätsid ennast lastma üllekirjo-
 tada /

tada / igga üks omma liina. Siis läks
 ka Josep Kalilea-maalt Naatsareti liinast
 üles Juda-male Zawida liina / mis
 kutsutakse Petlemmaks / (sepärrast et tem-
 ma olli Zawida koiast ja suggust) et tem-
 ma ennast piddi lastma illestirjotada
 Maria omma kihlato naesega / ke olli kái-
 ma pääal. Agga se sündis / kui nemmad
 saäl ollid / tulli se aeg / et temma piddi lap-
 se sama / ning temma sai omma esimesse /
 poia / ja mähtis tedda mähtmissse / ja pan-
 ni tedda mahha soime / sest neil ep olnud
 muud asset maias. Ning saälsammas
 wäljal ollid karjased õidses / ja hoidsid õse
 omma karja. Ja waat / Issanda Ingel
 seisis nende jures / ja Issanda au paistis
 nende ümber / ja nemmad kartsid üpris
 wägga. Ning se Ingel ütles nende wasto :
 ärge kartte / sest waat / minna kulutan tei-
 le suurt rõmo / mis keige rahwale peab
 sama / sest teil on tänna se Onnisteggia
 sündinud / ke on Kristus se Issand Zawid-
 da liinas. Ning se olgo teile tähhets /
 teie leiata se lapse mähtmissse mähhitud ja
 soimes maggawad. Ja seddamaid olli se
 Ingliga taewa sõddawä hulk / need kirtsid
 Jummalat ja ütlid : Mu (olgo) Jumma-
 lal

lal illewel kõrges/ ja ma pääal rahho / in-
nimestel hä meel!

Epistel teisel Joulo Pühhal. Tit. III.
4-8. salm. sad.

Agga kui Jummalä meie Õnnisteggia heldus
ja arm innimeste wasto ilmus, siis on tem-
ma meid õnsaks teinud, ei mitte õigusse tõ pär-
rast, mis meie ollime teinud, waid omma hal-
lastusse pärrast, uesündmisse pessemisse ja
pühha Waimo uendamisse läbbi, kedda tem-
ma on wäljawallanud meie päle rohkestes Jesus-
se Kristusse meie Õnnisteggia läbbi, et meie
temma armo läbbi õigeks tehtud, iggawesse ello
pärriaks piddime sama lootmisse järrele; se on
tõssine sanna.

Ewangelium teisel Joulo Pühhal. Lut. II.
15-20. salm. sad.

Sing se sündis / kui need Inglid neist
said taewa läinud / siis ütliid need in-
nimesed need karjased teine teise wasto:
Läkki nüüd Petlemma / ja waatkem sed-
da sündinud asja / mis meile Issand on
täda andnud. Ning nemmad läksid rut-
tuste ja leidfid Maria ja Joseppi ja laps-
kesse soimes maggawad. Agga kui nem-
mad sedda said näinud / laotasiid nemmad
se sanna laiale / mis neile sest lapsokessest olli
tägi

rägitud / ja keik / se sedda kulid / pannid
 sedda immeks / mis need karjased neile ollid
 ütelnud. Igga Maria piddas keik need
 sannad meles / ning mõtlis nende päle
 ommas süddames. Ning need karjased
 läksid taggasi / auustasid ja kütsid Jum-
 malat keige se eest / mis nemmad ollid
 kuulnud ja näinud / kui neil olli üteldud.

Epistel kolmandal Joulo Pühhal. *Isaia*
 VII. 14. 15. salm. sad.

Wat! üks neitsid on kaima pääs, ja peab
 poia ilmale toma, ja tedda nimmetama:
 Immanuel; woid ja met sõõb temma, kuni
 ta moistab kurja põlgada ja hääd ärrawallit-
 seda.

Ewangelium kolmandal Joulo Pühhal.
 Joh. I. 1. 14. salm. sad.

Algmisses olli se sanna / ja se sanna ol-
 li Jummalala jures / ja se sanna olli
 Jummal. Sesamma olli algmisses
 Jummalala jures. Keik asjad on temma
 labbi tehtud / ja ilma temmata ep olle mid-
 dakit tehtud / mis tehtud on. Temma sees
 olli ello / ja se ello olli inimeste walgus /
 ja se walgus paistis pimmedusses / ja pim-
 medus ei moistnud sedda wastowotta.
 Uht inimest lähhätedi Jummalast / kelle
 nim-

nimmi olli Johannes/ sesamma tulli tun-
nistusfeks/ et temma walgusfest piddi tun-
nistama / et keik temma läbbi piddid usk-
ma. Temma ep olnud mitte se walgus/
waid et temma piddi tunnistama walgus-
fest. Se olli se tõssine walgus / ke wal-
gustab keik innimesed / ke ma-ilma sisse
tullewad. Temma olli ma-ilmas / ja
ma-ilmi on temma läbbi tehtud / ja ma-
ilm ei tundnud tedda mitte. Temma tul-
li ommade jure / ja temma ommased ei
wotnud tedda mitte wasto; agga ni mit-
to k'ri tedda wastowotsid / neile andis tem-
ma melewalda Jummaia lapsiks sada/
ke temma nimme sisse ussurwad / ke ep ol-
le wärrest egga lihha tahtmisfest / egga
mehhe melest / waid Jummalast sündinud.
Ja se sanna sai lihhas / ja ellas meie saas
(ja meie näggime temma auo kui Issast
aino sündinud Poia auo) täis armo ja töt.

Epistel Pühha päwal pärrast Joulo Pühha.
Balat. IV. 1-7. salm. sad.

Agga minna ütlen: fenni kui se pärria üks laps
on, siis ep olle temma ja sullase wahhel ühte-
git wahhet, ehk temma kül keige pärrandusse
Issand on, waid temma on kulajade ja päle-
waatjade al seks aiaks, mis Issast on sätud;
nin

ninda ka meie, kui meie lapsed ollime, siis ollime meie sullased wäljaspiddiste saadmiste al. Agga kui aeg täis sai, läkkitas Jummal omma Poega, et temma piddi naesest sündima, ja kāsso alla pandama, et temma neid, ke kāsso al olid, piddi ärralunnastama, et meie piddime laste kohhut sama. Agga et teie nüüd lapsed ollete, on Jummal omma Poia Waimo teie süddamesse läkkitanud, ke küssendab: Abba Issa! sepärrast ep olle sinna nüüd ennam sullane, waid laps; agga kui sa olled laps, siis olled sinna ka Jummal parric Kristusse läbbi.

Ewangelium Pühhapawal pärrast Joulo Pühha. Luk. II. 33-40. salm. sad.

Sing Josef ning temma (Kristusse) emma pannid sedda imneks / mis temmast rägiti. Ning Simeon õnnistas neid ja ütles Maria temma emma wasto: waat! sedda pannakse lanamisseks ja üllestousmisseks mitinele Isräelis / ja märgiks / kelle wasto rägita / ja sinna omma hinge läbbi peab mood tungima / et mitme süddamede mötted arwawalktuks sawad. Ja Anna / ke Prohwet olli / Wanueli tüttar Asseri suggust / olli wäga wanna / ja olli omma mehhega seitse aastat ellanud pärrast omma neitsi wölewe / ning temma olli liggi kahheksa ümmend

mend päle nelli aasta lest; se ei tulnud eal ärra Jummalat koiast / tenis Jummalat paastmisse ning pallumisega ööd ning päwa. Sesamma tulli ka siina jure selsammal tunnil ja kitis Jesandat / ja rägis temmast keigile / ke ärralunnastamist Jerusalemmas ootsid. Ning kui nemmad keik said teinud / Jesanda kässo järrele / läksid nemmad jälle taggase Kallileamale omma Maatsareti liina. Agga se laps kaswis ja sai kangeks waimus / täis tarkust / ja Jummalat arm olli temma jures.

Epistel Teari Päwal. Gal. III.

23. 29. salm. sad.

Agga enne, kui usk tulli, hoieti meid kässo al, ja meie ollime kinnipantud tulles usso päle, mis pididi ilmotadama. Ninda on käske meie juhhataja olnud Kristusse jure, et meie usso läbbi pididime õigeks sama. Agga et usk on tulnud, ep olle meie mitte ennam juhhataja al; sest teie ollite keik Jummalat lapsed usso läbbi Kristusse Jesusse sees, sest mitto teid Kristusse päle on ristitud, need on Kristussega ennast ehitanud. Siin ep olle Judalid egga Kreekalid, siin ep olle sullast egga wabbat, siin ep olle meest egga naest, sest teie ollite keik üks Kristusse Jesusse sees; agga kui teie Kristusse pärralt ollite, siis ollite teie ka Abrahami seme, ja tootusse järrele pärriad.

Ewangelium Cleari Pāwal. Luf. II.
21. salmis.

Sing kui kahhesa pāwa tās said / et
sedda last piddi ūmberleikatama / siis
pandi temmale nimme **JESUS** / mis
Ingliff olli pandud / ennego temma (em-
ma) ihhuse sai.

Epistel pārrast Cleari Pūhha. Rom.
VI. 3. 4. salmis.

Sis teie taa? mitto meid Kristusse Jefusse pā-
le on ristitud / et meie temma surma sisse
olleme ristitud? siis olleme meie temmaga mah-
hamäetud ristmisse läbbi surma sisse, et ninda,
kui Kristus on ūllesärratud surnust Issa auo
läbbi, meie ka peame ues ellus kälma.

Ewangelium pārrast Cleari Pūhha. Mate.
III. 13. salmis otsani.

Sis tulli Jefus Kalilea-maalt Jordani
jõe le Johannese jure / et tedda piddi
temmast ristitama. Agga Johannes ke-
lis temmale ja ütles: mul on tarwis / et
mind sinnust peaks ristitama / ja sinna
tulled minno jure. Agga Jefus wastas
ja ütles temmale: olgo niind ninda / sest
ninda on meie kohhus keif õigust täielik-
kult tehha / siis jättis temma temmast.

Ning kui Jesus sai ristitud/ astus tem-
ma seddamaid weest wälja/ ja ennä! tae-
wad arwasid ennast temmale lahri/ ja
(Johannes) näggi Jummalä waino ot-
sego tuikeste ennast mahha laskwad ja tem-
ma päle tullewad. Ja waat! hää! tae-
wast ütles: se on minno armas Poeg/ ke
minno mele pärrast on.

Epistel Kolme Burninga Päwal. Esaia
LX. 1, 6. salm. sad.

ZDuse ütles, ja walgeks, sest sinno walgus
tulleb, ja Issanda au touseb sinno üle.
Sest waat, pimmedus kattab maad, ning äm-
marus rahwast; agga sinno üle touseb Issand,
ja temma au nõikse sinno pääl. Ning pagga-
nad pearwad sinno walgusses kätäma ja kunnin-
gad sinno paistusses, mis sinno üle touseb. Tõs-
ta ommad silmad ümberkõudo ütles, ning wa-
ta, needsinna sed keik tullewad ühhes kous sinno
jure. Sinno poiad tullewad kaugele, sinno tütri
kantsakse kaenas. Siis tulleb kartus sinno pä-
le, ja sinna saad targaks, sinno südda kohlub
ning saab rõõmsaks, kui se hulk merre äres sinno
pole põrab, ja pagganade wäggi sinno jure tul-
leb; Kamelide hulk kattab find, need Midia ning
Ehwa nobbedad Kamelid tullewad keik Saba
maalt, nemmad kandwad kulda ning wirokite
ning kulutawad Issanda kirusses.

Ewangelium kolme Dunninga Päwal. Matt.
II, 1-12. salm. sad.

Agga kui Jesus olli sündinud Petlemas
Juda-maal kuningaga Herodesse aial / waat! siis tullid targad homiko-
maalt Jerusalemma / ja ütli: kus on se
sündinud Judaliste kuningas / sest meie
olleme temina tähhe näinud homiko maal /
ja olleme tulnud tedda kummardama.
Agga kui kuningas Herodes sedda kulis /
ehmatas temina wägga ärra ja temina-
ga foggona Jerusalem / ja foggus fokko
keik üllemad Preestrid ja Kirjatundjad
rahwa sääst / ja küsistles neilt / kussa
Kristus piddi (ilmale) sündima. Agga
nemmad ütli temmale: Petlemas
Juda-maal / sest ninda on Prohweti läb-
bi kirjutud: Ja sinna Petlem Juda-maal
ep olle milgikombel se wähhem Juda
Wörstide saas / sest sinmust peab wäl-
jatullema se Wallitseja / ke nimmo Isräeli
rahwast peab kaitsma. Siis kutsus He-
rodes sallaia need Targad ja küsistles kei-
kepiddi neilt sedda aega / millal se täht olli
paistnud / ja läkkitas nemmad Petlemma
ja ütles: minge kulage hästi sedda laps-
kest / ja kui teie tedda leiata / siis kulutage
mulle / et minna ka tullen tedda kummar-

Dama. Agga kui nemmad said kunnin-
 gast kuulnud / läksid nemmad ärra / ja
 waat! se täht / mis nemmad homiko maal
 ollid näinud / käis nende eel / kunni tem-
 ma tulli ja seisis kōhhe säääl illewel / kus
 se lapsokenne olli. Agga / kui nemmad
 sedda tähte näggid / said nemmad üpris
 wägga rõõmsaks / ja läksid siina kotta / ja
 leidsid se lapsokesse Maria temma emma-
 ga / ja langsid mahha / ja kummardasid
 tedda / ja wotsid omma warrandust lahti /
 ja kinkisid temmale kulda / wiroti ja Mir-
 ri. Ning et Jummal neid kestis unnes /
 et nemmad mitte es piddand Herodese ju-
 re taggasi minnema / läksid nemmad kõr-
 wale teist teed omma male.

Epistel esimesel Pühapäwal pärrast
 kolme Tunniga Pühha. Rom.
 XII. 1-6. salm. sad.

Sepärrast mainitsen minna teid, wennad,
 Jumjala süddamelikko hallastusse läbbi,
 et teie annate ommad ihhud ellawaks, pühhaks
 ning Jumjala melepärralisseks ohwriks, ning
 se olgo teie moistlik Jumjala-tenistus. Ning
 ärge wotke mitte sesinnase ma- ilma sarnased ol-
 la; waid muutke ennast omma mele uendamis-
 se läbbi, et teie woitsite moista, mis Jumjala
 hä, melepärralisse ning täielik tahtminne on.
 Sest minna ütlen se armo läbbi, mis minnul on
 antud,

antud, igga ühhele teie sääst, et temma ei arwa ennast targemaks, kui sünnib arwada, waid et igga üks ennast arwab ni targaks, kui temma on sedda möda, kui Jummal igga ühhele usso moõto on jagganud. Sest otsego meil ühhe ihho sees paljo liikmid on; agga keige liikmistele ep olle mitte üks tõ: ninda on meid paljo üks ihho Kristusse sees; agga issiärranis olleme meie teine teise liikmed, agga meil on monnesuggused armo anded sedda armo möda, mis meil on antud.

Ewangelium esimesesl Pühhapawal pärrast kolme Bünninga Pühha. Luk. II.
41 = 52. salm. sad.

Sing temma wanneimad läksid iggal aastal Jerusalemma Pasia-pühhal. Ning kui temma kabheteistkümmne aastaseks sai/ läksid nemmad ülles Jerusalemma/ selle pühha kombe pärrast/ ning kui need päwad täis said/ ja nemmad jälle koi pole läksid/ jõi se laps Jesus Jerusalemma ning Josep ja temma (Kristusse) emma ei täadnud sedda mitte. Agga nemmad mõtliid tedda te = käiade seltsis ollwad/ ja tullid ühhe päwa teed/ ja otssid tedda suggulaste ning tutiwade jures/ ning kui nemmad tedda ei leidnud/ läksid nemmad taggasi Jerusalemma ning otssid ted =

da/ ning se sündis kolme päwa pärrast/
 siis leidsid nemmad tedda Jummalala koi-
 as istmast kest õppetajade saas / ja neid
 kuulmast ja neid küsimest. Agga keit/
 te tedda kuulsid / immetellid temma mois-
 tust ja kosimist. Ja kui nemmad tedda
 näggid / ehmatasid nemmad ärra / ning
 temma emma ütles temma wasto: Poeg/
 miks sa meile ninda olled teinud? waat/
 sinno issa ja minna olleme sind waewa-
 ga otsinud. Ning temma ütles nende
 wasto: mis teie mind ollete otsinud?
 eks teie tää / et minna ses pean ollema/
 mis minno Issa pärrast on? ning nem-
 mad ei moistsnud sedda sanna / mis tem-
 ma neile rägis. Ning temma läks nen-
 dega alla / ja tulli Naatsaretti ja kulis
 nende sanna. Ja temma emma piddas keit
 need sannad ommas süddames. Ja Jesus
 kaswis tarkusses / eas / ja armus Jum-
 mala ning innimeste jures.

Epistel teisel Pühapäwal pärrast kolme
 Runninga Pühha. Rom. XII.
 6. 8. salm. sad.

☩ Hē kel on Prohweti ammet, piddagem sedda
 usso mooto järrele; ehē kel on järrele waat-
 misse ammet, piddago sedda ammeti; ehē ke
 õppe-

öppetab, jägo öppetama; ehk ke mainitseb jägo mainitsema; ke jaggab, tehko sedda ilma kawwalusfeta; ke on pälewaatja, olgo ussin; ke waeste eest murretseb, tehko sedda rõmoga.

Ewangelium teisel Pühhapawal pärrast kolme Dunninga Pühha. Joh. II.
I = II. salm. sad.

Sing kolmandal päwal said pulmad Kanas Kalilea=maal/ ja Jesusse emma olli saäl/ ning Jesusst ja temma Jüngerri kutsuti ka pulma. Ja kui neil wina pudus/ ütles Jesusse emma temma wasto: neil ep olle wina. Jesus ütles temmale: naene/ mis on mul teggemis sinnoga? minno tund ep olle weel tulnud. Temma emma ütles sullastele: mis temma teid käsib/ sedda tehke. Agga sinna olli pandud kuus küwwiss we=riista Juda rahwa puhastamise komba pärrast/ ja igga ühhe sisse läks kaks ehk kolm modto. Jesus ütleb neile: täitke need we=riistad wega/ ning nommad täitsid neid äre tassa. Ning temma ütleb nende wasto: wotke nüüd/ ja wige pulma=tallitajale/ ja nemmad wisid. Agga kui pulma=tallitaja sedda wet mairsis/ mis winaks olli sanud/ (ja es taa mitte/ kust se tulli; agga need sullased täadsid/ ke sedda wet ollid tonud)

Jesus se pulma-tallitaja peigimeest/ ja ütles temmale: iggamees annab esiti hääd wina/ ja kui nemmad jubba kül sanud: alwemat/ sinna olled hääd wina tenni ni hoidnud. Se on esimenne immetäht/ mis Jesus teggi Kanas Kalilaa-maal/ ja näitis omma auo/ ja temma Jimgrid uskusi temma sisse.

Epistel kolmandal Pühapäwal pärrast kolme Runninga Pühha. Rom. XII.
17-21. salm. sad.

Airge pange ennast issi targaks. Airge makske kelligile kurja kurjaga. Näitke ennast auaste igga ühhe wasto. Kui se eal woib olla, siis piddage keige innimestega rahho, ni paljo, kui teie polest on. Airge makske issi kurja, armad, waid andke maad Jummal (wihhale,) sest kirjotud on: minno pärrast on maksminne, minna tahhan maksta, ütleb Isand. Kui nüüd sinno waenlasel nälg on, siis söta tedda, kui temmal janno on, siis jota tedda. Kui sinna sedda teed, siis loggud sinna tullisid süssi temma päa päle. Ärra anna ennast kurjast ärrawoita, kuid woita sinna kurja ärra häaga.

Ewangelium kolmandal Pühapäwal pärrast kolme Runninga Pühha. Matt.
VIII. 1-13. sa'm. sad.

Aega kui temma (Jesus) mäält mahha läks/ käis paljo rahwast temma jär-

järrele. Ja waat/ üks piddalitöbbine
 tulli ja pallus tedda/ ja ütles: Jssand/ kui
 sinna tahhad / woid sa mind kül puhtaks
 tehha. Ning Jesus sirrotas omma kät
 wälja/ putus temmase/ ja ütles: minna
 tahhan (sedda tehha) sa puhtaks/ ja sed-
 damaid sai temma omma piddalitöbbest
 puhtaks. Ning Jesus ütles temma was-
 to: katso/ arra ütle sedda ühhegile/ waid
 minne ja näita ennast Preestrile/ ja wi-
 se ande/ mis Moses on käsknud/ neile tun-
 nistusseks. Agga kui Jesus Kaperna-
 umma läks / tulli üks söddapälit temma
 jure/ pallus tedda/ ja ütles: Jssand/
 minno sullane on lutöbbine koddos maas/
 fures wallus. Jesus ütles temma was-
 to: minna tahhan tulla ja tedda terweks
 tehha. Se söddapälit wastas ja ütles:
 Jssand minna ep olle mitte wäart/ et sin-
 na minno kattusse alla tulle/ waid ütle
 agga ühhe sanna / siis saab minno sulla-
 ne terweks. Gest minna ollen ka inni-
 menne wallitsusse al/ ja minno al on söd-
 da-mehhed/ ja kui minna selle wasto üt-
 len: minne/ siis lähheb temma/ ja teise
 wasto: tulle/ siis tulleb temma/ ja min-
 no sullase wasto: te sedda/ siis teeb tem-

ma sedda. Kui Jesus sedda kulis / im-
metellis temma ja ütles nende wasto / ke
temma järrele käisid: tõest / minna ütlen
teile / ei Iisraëlis ep olle minna nisuggust
usko leidnud. Agga minna ütlen teile /
mitto tulleswad homiko ja õhto poolt / ja
istwad Abrahami / Isaki ja Jakobiga tae-
wa-riais; agga neid rigi lapsi lütkatakse
wâlja süggewama pimmedusse sisse / saäl
peab ollema ulluminne ja hammaste kâr-
riseminne. Ning Jesus ütles sõddapâli-
ko wasto: minne sulle sündko ninda / kui
sinna olled usknud. Ja temma sullane
sai terweks selsammal tunnil.

Epistel neljandal Pühhapäwal pärrast
kolme Kuninga Pühha. Rom. XIII.
8. 10. salm. sad.

Ningo olgo teile ühtekit wõlga kellegiga, kuid et
teie teine teist armastate; sest ke teist armas-
tab, se on kâsko möda ellanud. Sest se: sinna
ei pea abbiello ärrarikkuma; sinna ei pea mitte
tapma; sinna ei pea mitte warrastama;
sinna ei pea mitte üllekohto tunnistama;
sinna ei pea mitte himmustama, ja kui weel
muid kâsko on, se pannaakse sellesinnase sanna
sisse ühte: sinna pead omma liggimest armas-
tama kui issiennast. Arm ei te liggimessele kûr-
ja. Siis on nüüd arm kâsso täitminne.

Ewangelium neljandal Pühhapawal pärrast
kolme Bunninga Pühha. Matt. VIII.
23-27. salm. sad.

Tui temma (Jesus) laewa astus/
siis läksid temma Jüngrid temma
järrele/ ja waat/siis toufis suur tuul jär-
we pääl/ ninda et sedda laewa laenedega
fatteti/ agga temma maggas. Ning
need Jüngrid astsid temma jure/ ja ärra-
tasid tedda ülles/ ja ütliid: Isfand/ aita
meid/ meie lähhame hukka. Siis ütles
temma nende wasto: mispärrast teie nin-
da ärrad ollete: teie nödräusfulisfed? ja
toufis ülles ja ähwardas tuult ja järwe/
siis sai se koggone waitseks. Agga need
innimesfed immetellid ja ütliid: misfug-
gune se on/ et tuled ja järwe temma san-
na kuulwad.

Epistel wiendal Pühhapawal pärrast kol-
me Bunninga Pühha. Kolosf. III.
12-17. salm. sad.

Spärrast wotke kui Jummalä ärrawallitse-
tud, pühhad ning armastud (lapsed) en-
nese päle süddame hallastust, heldust, allandust,
tassandust, pitka meelt: kannatage teine teise-
ga, ja andke andeks teine teisele, kui kellegil on mid-
dakit kaebmist teise wasto, kui Kristus teile ka
on

on andeks andnud, ninda (tehke) ka teie. Agga päle sedda keik wotke (ennese päle) armastamist, se on täiusse sidde. Ning Jummalah rahho wallitsego teie süddame sees, seks ollete teie ka kutsitud ühhe ihhs sees, ning olge tännalikkud. Kristusse sanna ellago rohkeste teie sees keige tarkussega; oppetage ning mainitsege teine teist laulude- kitusse- ning waimolikko lauludega; laulge hästi Issandale teie süddames. Ja keik, mis teie eal wottate tehha sanna ehk teggoga, sedda tehke keik Jesusse Kristusse nimmel, ja tännage Jummalat ning Issa temma läbbi.

Ewangelium wiendal Pühhapäwal pärrast
kolme Tunninga Pühha. Matt. XIII,
24-30. salm. sad.

Temma (Jesus) panni neile ühhe teise tähhendamisse sanna ette / ja ütles: Taewa-riik on innimesse sarnane / ke hääd semet omma põllo päle külwas. Agga kui innimesed maggasid / tulli temma waenlane ja külwas umrohhto nisso sekka / ja läks ärra. Kui nüüd orras kaswis ja wilja kandis / siis näitis emast ka se umrohhi. Siis tullid maia-issanda sullased ja ütlesid temmale: issand / eks sirna olled hääd semet omma põllo päle külwanud / kus temmale siis se umrohhi on tulnud? temma ütles nende wasto: sedda on

on waenlane teinud / siis ütliid sullased
 temma wasto: kas sa siis tahhad / et meie
 peame minnema ja sedda kofkotorjama?
 temma ütles: ei mitte / et teie ühtlase
 sedda nisso wälja ei kissu / kui teie sedda
 umrohto kofko forjate. Easte mollemad
 ühtlase kaswada leitamisse aiaks / ja lei-
 kamisse aial tahhan minna leitajadele üt-
 telda: kogguge enne sedda umrohto / ja
 siddoge temma wihto sedda ärrapõlleta-
 da / agga nisso koggoge minno aita.

Epistel kuendal Pühhapäwal pärrast kol-
 me Runninga Pühha. 1 Tessal. V.
 1. II. salm. sad.

Agga neist aiust ning tunnist, wennad, ep
 olle tarwis teile kirjotada. Sest teie täate
 issi otse öiete, et se Issanda pääw ninda tulleb
 kui warras öfel. Sest kui nemmad ütlewad:
 rahho on, ning ep olle ühtelik hädä, siis tulleb
 ruttulinne hädä nende päle, ninda kui lapsse
 waew selle päle, ke kaima pääl on, ning nem-
 mad ei päse mitte. Agga wennad, teie ep olle
 mitte pimmedusse, et se pääw kui warras pe-
 aks teid finni sama. Teie ollete keik walgusse
 lapsed ning päwa lapsed; meie ep olle mitte öö-
 egga pimmedusse lapsed. Sepärrast ärge mag-
 gagem nüüd ninda kui need teised, waid walwa-
 gem ning olgem kassinad. Sest ke magawad,
 need

need maggawad õsel, ja ke joobnuks sawad, need on õsel joobnud. Agga meie, ke meie pãrwa lapsed olleme, olgem kassinad, usso ja armastamisese raudriega ja lotusse raudkõbbaraga ehhitud. Gest et Jummal meid ep olle saadnud wihhale, waid õnnistust pãrriida meie Issanda Jესusse Kristusse lãbbi, ke meie eest on furnud, et meie temmaga peame ellama, ehk meie walwame ehk maggame. Sepãrrast mainitsege teine teist, ning õppetage teid issikeskes, ninda kui teie ka tete.

Ewangelium kuendal Põhhapãwal pãrrast
 Kolme Kuninga Põhha. Matth. XXV.
 1. 13. salm. sad.

Sis on se taewa=riik kumme neitsi sarnane / ke ommad lampid wotsid / ja lãtsid wãlja peigmehe wasto. Agga wiis nende saast ollid targad / ja wiis ollid rummalad. Need rummalad wotsid ommad lampid agga nemunad ei wotnud mitte õlli ennesega / agga need targad wotsid õlli omma astjade sisse õhtlaise omma lampidega. Kui miid peigmees wibis / said nemmad keik unniseks / ja uinusi maggama. Agga kesk õsel kuuldi üks hãal: waat / peigmees tulleb / minge wãlja temma wasto ; siis tousid keik needsammad
 neit.

neitsid ütles ja walmistasid ommad lampid. Agga need rummalad ütliid targa de wasto: andke meile teie öllist / sest et meie lampid ärrakustuwad / siis kostsid need targad ning ütliid: mitte ninda / et teil ja meil mitte ei pudu; waid minge sedda enneminne kaurimeeste jure / ja ostke isstennesele. Ning kui nemmad läksid ostma / tulli peigmees / ning / ke walimid ollid / läksid temmaga pulma / ning üks panti kinni. Wiimselt tullid ka need teisid neitsid ning ütliid: Issand / Issand / te meile lahti; agga temma kostis ning ütles: tõest minna ütlen teile / minna ei tunne teid mitte. Sepärrast walwage / sest et teie ei tää päwa eiga tundi / mil innimesse poeg tulleb.

Epistel ühheksamal Pühhapäwal enne
Aristusse üllestousmisse Pühha. 1 Kor.
IX. 24. X. 5. salm. sad.

Üks teie tää, et need, ke woito jookswad, need jookswad kül teil, agga üks saab jooksmisse woito-palka. Jookske ninda, et teie sedda kätte sate. Agga igga üks, ke woitleb, on teigis asjus kassin. Nemmad on kassinad sepärrast, et nemmad kadduwa kroni sawad, agga meie (same) kaddumata. Sepärrast jooksen minna
niid

nuud ninda, ei mitte kui täadmata asja päle. Minna woitlen ninda, ei mitte kui se, ke tuult peksab, waid minna sundin omma ihho ja talli-
 lan sedda, et minna muile jutlust üteldes isfi ei
 sa ärrahetlikkufs. Agga minna ei tahha, wen-
 nad, et teil peab täadmata ollema, et meie wan-
 nemad keik on pilwe al olnud, ja on keik merre
 läbbi käinud, ja on keik Mosese päle ristitud pil-
 we ja merre sees; ja on keik ühhesuggust waimo-
 likko roga sõnud, ja on keik ühhesuggust waimo-
 likko jomist jonud, (sest nemmad joid sest wai-
 molikkust järrele tullemast kaljust; agga se kaljo
 olli Kristus. Agga se surem hull nende saas ep
 olnud mitte Jummalala mele pärrast, sest nem-
 mad on kërwes mahhalõdud.

Ewangeliumi ühhesamal Pühhapäwal enne
 Kristusse üllestoumissse Pühha. Matt.
 XX. 1-16. salm. sad.

Sest taewa-riik on ühhe maia-
 isfanda sarnane / ke warra wälja läks tõteg-
 giaid palkama omma wina-mäkke. Ning
 kui temma tõteggiaidega olli leppinud üh-
 he krossi pärrast päwa palgaks / läkkitas
 temma neid wina-mäkke. Ning läks
 wälja kolmandal tunnil ja näggi teisi tur-
 ro pääl tühia seiswad ja ütles nende was-
 to: minge teie ka wina-mäkke / ning mis
 bige on / tahhan minna teile anda / ning
 nem-

nemmad lãksid. Ta lãks temma wãlja
 kuendal ja ùhheksamal tunnil / ja teggi
 nindasammoti. Agga ùhheteißtkümmel
 tunnil lãks temma wãlja ja leidis teisi tõ-
 ta seismast / ja ütles nende wasto: mis
 teie siin keige pãwa tühja seisate? nem-
 mad ütliid temmale: meid ep olle ütsti
 palganud. Temma ütles nendele: min-
 ge teie ka wina-mãkfe / ja mis õige on/pe-
 ate teie sama. Kui nüüd õhto sai ütles
 winama isfand omma pãlewaatja was-
 to: kutsu tõteggjad / ja anna neile palka/
 ja hakka wiimsist esimeste sadik. Siis
 tullid need / ke ùhheteißtkümmel tunnil õb-
 lid palgatud / ja said iggaüks omma krossi.
 Agga kui need esimestesed tullid / mõt-
 lid nemmad enam sawa / ning kui nem-
 mad sedda said / nurrisesid nemmad maia-
 isfanda wasto ja ütliid: needsinnased wiim-
 sed õunad ùhhe tunni tõ teinud / ja sinna
 olled nemmad meie arrolisfeks teinud / ke
 meie pãwa koorma ja pallawat olleme
 kandnud; agga temma kostis / ja ütles
 ùhhele nende saast: sõbber minna ei te
 sulle mitte liga / eks sa olle minnoga ùh-
 he krossi pãle leppinud? wotta mis sin-
 no on / ning minne omma tõõd; agga

minna tahhan selsinnasel wiimsel anda kui sulle; ehk eks mul lubba olle tehha / mis minna tahhan / minno omnaga? ons sinno silm kurri / et minna helde ollen? Minna da sawad wiimsed esfimesseks / ja esfimesseks wiimses / sest paljo on kutsitud / agga pissud ärrawallitsetud.

Epistel kahheksamal Pühhapäwal enne Kristusse üllestousmisse Pühha. 2 Kor. XI. 19. XII. 9. salm. sad.

Sest teie sallite rummalaid hääl meel, sepärast et teie targad ollere, sest teie sallite, kui teid kegi sullaseks teeb, kui kegi teid risub, kui kegi (palka) wottab, kui kegi surrustelleb, kui kegi teid wasto silmi loob. Se teotusse pärrast rāgin minna sedda, kui olleksime meie nõdraks lainud. Aggamis pääl kegi julg on, (ma rāgin rummalaste) se pääl ollin minna ka julge. Nemmad on Ebrealisfed, minna ka: nemmad on Isräelitelisfed, minna ka: nemmad on Abrahami suggust, minna ka: nemmad on Kristusse teenrid, (ma rāgin rummalaste) minna ollen ülem: minna ollen ennam waewa näinud, ennam hawatud, ennam wangis ning sagedaminne surma häddas olnud. Meist Judalistest ollen minna wiiskord sanud ühhe hawa wānhem kui nellikümmend. Kolmkord peksti mind witsadega, ükskord wissati mind fiwwidega, kolmkord ollen minna laewa häddas olnud, böd ja päwa

päwa ollen minna merre pohjas olnud, saggedaste on mul tekäimist olnud. Minna ollen olnud joggede pääl häddas, häddas mõrifikude säas, häddas omma ma-rahwa säas, häddas liinade sees, häddas kõrwe sees, häddas merre pääl, häddas walle-wennade säas. Tõ ning waewa sees, saggedaste walwamisse sees, näe ja ning janno sees, saggedaste paastmisse sees, kälma sees, ning allasti; ilma mis muido igga päaw hulgal minno päle tulleb, moista se murre keige koggoduste eest. Kes on nõdder, ja minna ei sa nõdraks, tedda pahhandakse, ja minnul ei olle sest melehaigust. Kui peab kiitlema, siis tahhan minna omma nõdrussest kitelda. Jummal ja meie Issanda Jesusse Kristusse Issa, lewigo iggaweste kidetud, se täab, et ma ei walle-tele. Tamasko liinas hoidis Ureda kunninga pälik Tamasko rahwa liina kinni, ning püdis mind kinniwotta, ja mind lasti afnast korwi sees mahha möda müei, ja päsin temma käest. Kiitlemisses ep olle mul ühtekit kaswo, ommeti tahhan minna näggemissed ja Issanda ilmo- tammised üllesräkida. Ma tunnen ühhe innimesse Kristusse sees nelliteistkümmend aasta eest, (kas temma ihho sees olnud, ei tää minna, ehk kas temma ihhus ärra olnud, ei tään ma, Jummal täab) tedda kisti kolmanda taewa sadik. Ning minna tunnen seddasamma innimesest, (kas temma ihho sees, ehk ihhus ärra olnud, ei tää ma, Jummal täab.) tedda kisti paradisi siise, ja kulis imme sanno, mis innimenne ei woi ül-

lesrākida. Sestinnasest tahhan minna kiitle-
da; agga issiennesest ei tahha minna muido kiit-
leda, kui agga omma nõdrustest. Sest kui min-
na ka tahhaksin kiitleda, ei olleks minna sepär-
rast rummat; sest ma tahhan tõt rākida, agga
minna ei te sedda mitte, et ütski ennam minnust
ei mõtle, kui temma minnust näab, ehk minnust
kuleb. Ja et minna nende suurde ilmotamiste
pärrast ei pea surustellema, on mulle lihha sees
odda antud, se sadana Ingel, et temma mind
piddi rusfikaga löma, et ep minna mitte ei su-
rustelle. Sesamma pärrast ollen minna kolm-
ford Issandat pallunud, et se minnust piddi
ärralahkuma, ja temma on mul ütelnud: olle
rahul minno armoga; sest minno wäggi saab
nõdrusse sees woimust. Sepärrast tahhan min-
na paljo ennam nõdrustest kiitleda, et Issanda
wäggi minno sees woiks ellada.

Ewangelium kahheksamal Pühhapäwal ene
ne Kristusse üllespousmisse Pühha. Luk.
VIII. 4. 15. salm. sad

Agga kui paljo rahwast ühhes olli / ja
liinadest temma jure tõtsid / rāgis
temma tähhendamisse fanna läbbi : üks
külwia läks wälja omma semet külwima /
ja kui temma külwas / kukkus muist te äre /
ja sötkuti ärra / ja liinud taewa al sõiwad
sedda ärra ; ja muist kukkus rahk ma pä-
le / ja kui temma tousis / kuiwis temma
ärra /

ärra / sepärrast et temmal ep olnud mār-
 ga; ja muist kukkus kesi paika ohhatade
 sekka / ning ohhatad toufid ülles ning lem-
 matafid sedda ärra; ja muist langis hä-
 ma pääal / ja kui temma kaswis / kandis
 temma saddakortse wilja. Kui temma
 sedda ütles / hüdis temma: kel kõrwad on
 kuulma / kuulgo. Agga temma Jüngrid
 küsifid temmalt / mis tähendamisse san-
 na se olneb / agga temma ütles: teile on
 Jummalal riki salla asjad tādā antud / ag-
 ga muile tähendamisse sannade läbbi / et
 nemmad nähhes ei nä ja kuuldes ei mois-
 ta. Agga se on se tähendamisse sanna:
 se seme on Jummalal sanna / agga need
 te-äärtsed on need / ke sedda kuulwad /
 pärrast tulleb kurrat / ja wottab se sanna
 nende süddamest ärra / et nemmad ei pea
 uskma egga õnsaks sama. Agga need
 rahk ma päälsed on need / ke / kui nemmad
 kuulwad / rõmoga sedda sanna wastowot-
 wad / ja neil ep olle mitte juurt; ürrikes-
 seks aiaks uskwad nemmad / ning küsa-
 tusse aial tagganewad nemmad ärra.
 Agga mis ohhatade sekka kukkus / on need /
 ke kuulwad ja lähhawad / ja neid lem-
 takse ärra sefinnase ello murrest / ja rik-

kusfest/ ja himmudest/ ja ei kanna walmist
wilja/ agga/ mis hä ma päle langis/ on
need/ te sedda sanna kuulwad ja tallele
pannewad hää ja kauni süddamesse/ ja
kandwad wilja kannatusse sees.

Epistel seitsemel Pühhapäwal enne Kris-
tusse ülestousmisse Pühha/ ehk Paasto
Pühhapäwal. 1 Kor. XIII. 1: 13. salm. sad.

Klli minna innimeste ja Inglise keledega rää-
gin, ja minnul ep olle armo, siis ollen min-
na üks kummisew wask ja hellisew kelloke. Ja
kui mul on kirja selletamist ja täan keik salla asjo
ja keik tundmist, ja mul on keik usk, ninda, et
minna woin määd assemelt ärratõsta, agga mul
ep olle armo, siis ei ollen minna ühtekit. Ja
kui minna keik omma warra waestele jaggan, ja
kui minna omma ihho annan ärrapõlletada, ja
mulle ep olle armo, siis ep olle mul sest ühtekit
kaswo. Arm on pitkamelelinne ja helde, arm
ep olle kadde, arm ei te wallatust, temma ei su-
rustele, temma ei näita ennast kurjaste, temma
ei otsi omma kaswo, temma ei sa wihhaseks,
temma ei mõtle kurja, temmal ep olle rõmo ülle-
kohtust, agga tõddest on temmal rõom, temma
sallib keik, ussub keik, lotab keik, kannatab
keik. Arm ei wessi eal ärra. Kalutamissed
lõpwad ärra, ja keled lõpwad ärra, ja
tundminne lõppeb ärra. Sest se on pis-
sut, mis meie tunneme, ja pissut on, mis meie
pühha

pühha kirjas ärraselletame. Agga kui se täielik tulleb, siis lõppeb se ärra, mis waia on. Kui minna laps olin, siis väärtsin minna otsego laps, ja olin tark kui üks laps, ja piddasin lapse mõtet, agga kui minna mehheks sain, jätsin minna mahha lapse kombes. Sest meie näme nüüd peeglis tähhändamisse sanna sees, agga siis pallest pallest; nüüd tunnen minna pissut, agga siis tunnen minna ninda, kui minna tuntud olen. Ja nüüd jääb usk, lotus, arm, need kolm, agga surem neist on arm.

Evangelium seitsemel Pühapäeval enne
Kristusse ülestoumissesse Pühha ehk
Paasto Pühapäeval. Luk. XVIII.
31-43. salm. sad.

Agga temma (Jesus) wortis need kaks teistkümmend ennese jure / ja ütles nende wasto: waat / meie lähame üles Jerusalemma / ja teit peab lõppetama / mis Prohwetide läbbi on kirjutud inimmesse Poiaast. Sest tedda antakse ärra pagganade kätte / ja tedda naertakse ja teotakse / ja temma väle sülletakse / ning kui nemmad tedda sawad peksnud / siis tapwad nemmad tedda ärra / ja kolmandal päwal toustis temma üles. Ja nemmad ei moistnud sest middakit / ja se kõne olli nende eest ärrapõidetud / ja nem-

mad ei moiftnud mitte/ mis oöldi. Agga
 se findis / kui temma Jeriko liggi sai / is-
 tus üks sögge te äres ja kerjas. Agga
 kui temma rahwast kulis möda minne-
 wad / kulas temma / mis se piddi ollema.
 Agga nemmad kulumassid temmale / Jesus
 Naatsaretist lähhab möda. Siis temma
 küssindas ja ütles: Jesus Lawida poeg/
 heita armo minno päle! agga need / ke
 eel käisid / soitlefid temma päle / et temma
 piddi waid ollema; agga temma kissen-
 das paljo ennam; Lawida poeg heita ar-
 mo minno päle! Agga Jesus jäi seisima/
 ja kästis tedda ennese jure tua. Agga kui
 temma liggi sai / küssis temma temmalt
 ning ütles: mis sa tahhad / mis ma sulle
 pean teggema? agga temma ütles: Is-
 sand / et minna woiksin jälle nähha / ning
 Jesus ütles temmale: nä jälle / sinno usk
 on sind aitnud; ja temma näggi sedda-
 maid ja läks temma järrele Jummalat
 kites / ja keik rahwas / ke sedda näggi / an-
 dis Jummalale kitust.

Epistel esimesel Pühhapäwal Paastus.
 2 Kor. VI. 1. 10. salm. sad.

Agga meie kui abbimehhed mainitseme teid ka,
 et teie Jummalat armo asjata ei pea wasto-
 wot

wotma. Sest temma ütleb: minna ollen sind õigel aial kuulnud, ja ollen sind õnnistusse päwal zitnud. Waat, nüüd on se õige aeg, waat, nüüd on se õnnistusse päaw. Meie ep anna ühhegi asja sees ühtekit pahhandust, et meie ammet ei sa teotud; waid keigis näitame meie ennast kui Jummalala sullased, sure kannatusse, willetsuste, hädda, ahvastuste sees, harous, wangis, määsamiste, tõ, walwamiste, paastmiste, puhhastusse, tundmisse, pitka mele, heldusse, pühha Waimo, ilma kawwalata armo sees, tõe sanna sees, Jummalala wäes, õigusse jõdda-riistade läbbi, parramal ja pahhamal kael. Muo ja häbbe läbbi, kurja ning hä kõnne läbbi, kui eksitajad ja süiski tõssised: kui tundmatumad ja ommeti tutwad: kui need ke surewad, ja wata, meie ellame: kui hirmotud ja ommeti ei surematud: kui kurwad, agga ifka rõõmsad: kui waesed, agga ke paljo rikkaks teggewad: kui need kennel middakit ep olle, ja kennel (ommeti) keif on.

Evangelium essimesesl Pühhapäwal Paastus. Matt. IV, 1, II, salm. sad.

Sis Jesust widi waimust kõrbe / et tedda pididi kurratist kiusatama. Ja kui temma nellikümmend päwa ja nellikümmend död olli paastnud / siis tulli temmale nalg. Ja se kiusaja tulli temma jure ja ütles: kui sa Jummalala Poeg olled /

siis ütles / et needsinna sed kirowid leiwuts
 sawad. Agga temma wastas ja ütles:
 kirjotud on: inimenne ei ella mitte üks-
 päines leiwast / waid igga ühhest sannast /
 mis Jummalala su läbbi käib. Siis wot-
 tis tedda kurrat ennesega pühha liina /
 ja panni tedda Jummalala koia harja pä-
 le / ja ütles temmale: kui sa Jummalala
 Woeg olled / siis heita ennast siit mahha /
 sest kirjotud on / et temma tahhab omma
 Inglid sinno pärrast käsida, ja nem-
 mad peawad sind kätte pääl kandma / et
 ew sinna omma jalga kirowi wasto ei tou-
 ka. Jesus ütles temmale / ta on kirjo-
 tud: sinna ei pea Jummalat omma Is-
 sandat kiwsama. Ta wottis kurrat ted-
 da ennesega ülyhe wägga kõrge mä päle /
 ja näitis temmale keik ma-ilma kunning-
 rigid ja nende auo / ja ütles temmale:
 sedda keik tahhan minna sulle anda / kui
 sa mahha langed ja mind kummardad.
 Siis ütles Jesus temmale: taggane sa-
 dan / sest kirjotud on: sinna pead Jumma-
 lat omma Isandat kummardama ja ted-
 da ükspäines tenima. Siis jättis ted-
 da kurrat mahha / ja waat Inglid tullid
 temma jure ja tenisid tedda.

Epistel teisel Pühhapäwal Paastus, 1 Tessal.
IV. 1-7. salm. sad.

Näle sedda nüüd, wennad, pallume ning mainitseme meie teid Issanda Jesusse sees, ninda kui teie ollete meie kääst sanud, kuidas teie peate ellama, ning Jummalale meie parrast ollema, et teie ennam täielikkuks sate. Sest teie täate, misfuggused kääsitud meie teile olleme andnud Issanda Jesusse läbbi. Sest se on Jummalale tahminne, teie pühhitseminne, et teie ennast hoiate pordo ello eest, ning et iggaüks täaks omma astja hoida pühhitsemisse ja auo sees; ei mitte himmo-tõrwes, ninda kui need pagganad, ke Jummalat ei tunne; et ükski liga ning üllekohto ei te omma wennale kauplemisses, se parrast et Issand on maksja keige nendesunnaste (asjade) parrast, ninda kui meie teile olieme enne ütlenud ning tunnistanud. Sest Jummal ep olle meid mitte kutsnud rojusseks, waid pühhitsemisseks.

Evangelium teisel Pühhapäwal Paastus.
Matt. XV. 21-28. salm. sad.

Sing Jesus tuli säält ärra ja läks Tiro ja Sidoni raiale. Ning waat/ üks Kananea-ma naene tuli selesammalt raialt wälja / ja küssendas temma järrele ja ütles: Issand Dawida poeg / hallasta minno päle / minno tüttart wacwatakse

kurjast waimust kurjaste. Agga temma ei lausnud temmale sannagi. Siis astsid temma Tiingrid temma jure/ pallusid tedda ja ütliid : sata tedda ennesest ärra/ sest temma kissen ab meid takka. Agga temma kostis ja ütles : Minna ep olle mitte läkkitud kuid agga Iisraeli koiä ärrakad-
 dunud lammaste jure. Agga temma tuli ja kummardas temma ees ja ütles : Issand aita mind ! agga temma kostis ja ütles : se ep olle mitte hä/ et laste leiba wõetakse ja koerde ette heidetakse. Agga temma ütles : õige küi Issand/ agga kummatagi sõwad koerakesed need leiwa rasofessed/ mis nende Issandade laua päält mahhalange-
 wad. Siis kostis Jesus ja ütles temma wasto : oh naene ! sinno usk on suur/ sulle sündko ninda / kui sinna tahhad / ja temma tüttar sai terweks selsammal tun-
 nil.

Epistel kolmandal Pühhapäwal Paastus.

Lwef. V. 1-9. salm. sad.

Sis olge nüüd Jummalä järreleläiäid kui ar-
 mad lapsed, ja läige armastamisse sees, ninda kui ka Kristus meid on armastanud, ja on issi ennast meie eest ärra andnud andeks ja ohwriks Jummalale maggusa haisuks ; agga horajhti ja keik rojastust ehk ahnust olgo nim-
 meta-

metamata teie säas, ninda kui pühjade lohhus on; egga härwitumat egga jölle könne, ehk naljameist, mis ei sünni, waid enneminne tannamist. Sest sedda täate teie, et ühhegi hora piddajal, eiga rojasel, eiga ahnel, te woõrast Jummalat tenib, ep olle pärrimist Kristusse ja Jummalala rigis. üksiki ärgo petko teid tühja sannadega, sest nende pärrast tulleb Jummalala wiha sannakuulmatumade laste päle, sepärrast ärge olge mitte nende ossalissed. Sest teie ollite ennemüist pimmedus, agga nüüd (ollete teie) walgus Issanda sees; siis ellage kui walgusse lapsed. Sest waimo suggu on teiksuggune heldus ja õigus ja tõdde.

Ewangelium kolmandal Pühhapäwal Paastus. Luk. XI. 14. 28. sam. sad.

Sing temma aias kurja waimo wäljaling se olli teletõ; agga kui kurri waim sai wäljalainud / siis sundis / et se tum rägis / ning rahwas panni sedda imemeks. Agga monningad nende säast ütled: temma aiab kurjad waimud wälja Peeltsebuli kurja waimude üttema läbbi. Agga reised kiusasid tedda ja küsisid temmalta tähte taewast; agga temma moistis nende mõtted ärra ja ütles nende wasto: igga kunningriik / mis issestes tokko ei sünni / lähhab tühjaks / ning se tõdda (mis isse ennesega tokko ei sünni) langeb teise päle

påle; agga kui sadan issi ennesega kotto ei sunni/ kuis peab temma riik seisma? et teie ütlete/ mind Peeltsebuli lābbi kurjad waimud wālja aiawad. Agga kui minna Peeltsebuli lābbi kurjad waimud wālja aian/ kelle lābbi aiawad teie lapsed (neid) wālja? sepārrast peawad need teie kohtomoistjad ollema; agga kui minna Jummalala forme lābbi kurjad waimud wālja aian/ siis on Jummalala riik teie jure tulnud. Kui üks kange soddada riistadega ehbitud (soddamees) omma kooda hoiab/ siis on temma warra rahhul/ agga kui üks wāggerwain tedda tulleb ja tedda ārrawoitab/ siis wottab temma ārra keik temma soddada-riistad/ mis pāle temma lotis/ ja jaggab wālja temma warrandust. Ke minnoga ep olle/ se on minno wasto/ ja ke minnoga ei kogu/ se pillab ārra. Kui rojane waim inimessesseest on wāljalainud/ siis kāib temma kuwad paigad lābbi ja oisib hingamist/ ja kui temma ei leia/ siis ütleb temma: minna tahhan taggasi minna minno maiase/ kust ma ollen wālja tulnud. Ja kui temma tulleb/ siis leiab temma sedda pihbitud ja ehbitud ollewad/ siis lābhāb temma ja wottab ennesega seitse muud waimo/ ke

kurjamad on tedda ennast / ja kui nem-
 mad sinna tulleswad / siis ellawad nemmad
 saäl / ja se innimesse wiimne luggu lähhäb
 pahhamaks kui esimesse. Agga se sün-
 dis / kui temma sedda rägis / tõstis üks nae-
 ne rahwa saas omma häle ja ütles tem-
 male: õnnis on se ihho / mis sind on kand-
 nud / ja need nissad / mis sinna olled im-
 menud. Agga temma ütles: Ja! õnsad
 on need / ke Jummalaga sanna kuulwad ja
 sedda tallele pannewad.

Epistel neljandal Pühapäwal Paastus.
 Mat. IV. 21. 31. salm. sad.

Utlege mulle, ke teie kässo al tahhate olla, eks
 teie ei kule sedda kässo? sest kirjutud on, et
 Abrahamil kaks poega olli, teine ümmerdajast,
 teine wabbast. Agga ke ümmerdajast olli, on
 lihha polest sündinud, agga ke wabbast olli, too-
 russe läbbi. Sel asjal on (omma) tähhenda-
 minne. Sest need on kaks sadust, teine Sinai
 mäest, kust sullased sündiwad, se on Agar; sest
 Agar on Sinai mäggi Arabia maal, ja sünnib
 selle Jerusalemmaga kolko, mis nüüd on, agga
 omma lastega orjab; agga se Jerusalemm, mis
 üllel on, se on wabba, mis meie keigide em-
 ma on. Sest kirjutud on: olle rõmus sinna sug-
 guta, ke sinna ei kanna ilmale; tõsta häält ja
 võiska, ke sinna lapse wallo ei tunne, sest sel, ke
 meh

mehheta on, on paljo ennam lapsi kui sel, kel mees on. Agga wennad, meie olleme ninda kui Isak tootusse lapsed, agga otsego sel aial se, ke lihha polest olli sündinud, sedda takka kiusas, ke waimo poles (olli sündinud), ninda ka nüüd. Agga mis ütleb pühha kirri; lükka ümmerdaja ja temma poja wälja, sest ümmerdaja poeg ei pea mitte pärrima selle wabba (naese) poiaga. Siis, wennad, epolle meie nüüd teys ümmerdaja, waid selle wabba (naese) lapsed.

Ewangelium neljandal Pühhapäwal Paastus. Joh. VI. 1. 15. sa. m. sad.

Pärrast sedda läks Jesus ülle Kalilea merre Tiberia linna jures/ ning paljo rahwas läks temma järrele/ sest et nemmad temma immetähtesid näggid/ mis temma haigedele teggi. Agga Jesus läks ülles mä päle/ ning istus saäl omma Jüngridega. Agga Judaliste Paasjapühha olli liggi. Kui nüüd Jesus ommad silmad üllestöstitis ning näggi paljo rahwas ennese jure tullewad/ ütleb temma Bilippusse wasto: kust peame meie leibo ostma/ et needsinnased sawad süa; (agga sedda ütles temma tedda kiusada/ sest temma tädis küil/ mis temma tahtis tehha.) Bilippus wastas temmale: leiwat kahhe sadda tinga eest/ ei ullata neil/ et

et iggaitks neist agga pissut wottaks.
 Uks temma Jüngriff Andreas Simona
 Petrusse wend ütleb temmale: siin on
 üks poifite/ sel on wiis odrast leiba ja kats
 kallokest/ agga mis se on ni mitmele? ag-
 ga Jesus ütles: saatke need innimesse
 mahha-istma/ agga saäl paigas olli paljo
 rohko; siis istus mahha luggu järrele lig-
 gi wiis tuhhad meest. Agga Jesus wot-
 tis need leiwad/ tännas ning jaggas Jün-
 gridele/ agga need Jüngrid andsid neile/ ke
 maas istid; selsammal kombel ka neist
 kallokesist/ ni paljo kui nemmad tahtsid.
 Agga kui nende köhhud said täis sanud/
 ütleb temma omma Jüngridele: korris-
 tage neid üllejänud pallokesse fokko/ et
 ühtekit ei sa hukka. Siis nemmad korris-
 tasid fokko ning täitsid faksteistkimmend
 forwi täit pallokesse neist wiest odra lei-
 wast/ mis olli üllejänud neist/ ke ollid sö-
 nud. Kui nüüd need innimesse näggid
 sedda ünmetähte/ mis Jesus teggi/ ütli
 nemmad: sesimane on töest se Prohwet/
 ke ilma sisse peab tullema. Kui nüüd
 Jesus moistis/ et nemmad tahtsid tulla
 ning tedda kinniwotta/ et nemmad tedda
 piddid kuningaks töstma/ läks temma
 jälle körwale mä päle ainouksi.

Epistel wiendal Pühhapawal Paastus.
Ebr. IX. 11-15. salm. sad.

Agga Kristus on tulnud kui nende hä asjade
üllem Preester, ühhe surema ja täiema telti
lääbi, mis ep olle kättega tehtud, se on, mis nin-
da ep olle ehitud, egga sikkade eiga wassikade
werre lääbi, waid omma werre lääbi on tem-
ma üksford se pühha asfeme sisse läinud ja igga-
wesse ärralunnastamisse leidnud. Sest kui här-
jade ja sikkade werri ja lehma tuhk, mis rojaste
päle sipputakse, neidsammo pühhaiks teeb lihha
puhhastamisfeks kui paljo ennam Kristusse wer-
ri, ke iggawesse waimo lääbi ennast isfi ilma-
suta on Jummalale ohwerdanud, meie südda-
me tunnistust puhhastab neist surnuist teggudest
sedda ellawa Jummalala tenima. Ja sepärrast
on temma ka uestadusse wahhemees, et pärrast
sedda, kui (Kristusse) surm on sundinud ärra-
lunnastamisfeks neist eksitusist, mis esimesse
sädusse al ollid, need, ke on kutsutud, igga-
wesse pärrandusse tootust piddid sama.

Ewangelium wiendal Pühhapawal Paas-
tus. Joh. VIII. 46-59. salm. sad.

TEs teie säast woib patto minno päle
tõeks tunnistada? agga kui minna
(teite) tõt ütlen / miikspärrast ep ussu teie
mind mitte? ke Jummalast on / se kuleb
Jummalala sanna / sepärrast ei kule teie
mitte / sest et teie ep olle Jummalast. Siis
kost=

kostsid Judalissed ja ütliid temmale: etš
 meie diete ei ütles/ et sinna Samarialinne
 olled ning sul on kurri waim. Jesus kostis:
 mul ep olle kurja Waimo/waid minna
 auustan omma Issa/ ja teie teotate
 mind: minna ei otse mitte omma auo/
 agga ütš on/ ke sedda otsib ja kätte mak-
 sab. Töest/ töest minna ütlen teile/ kui ke-
 gi minno sanna saab piddanud/ se ei pea
 surma näggema iggawest. Siis ütliid
 Judalissed temma wasto: niuid meie
 tunneme/ et sinnul kurri waim on/ Abra-
 ham ja Prohwetid on ärrasurnud/ ja sinna
 ütled: kui kegi minno sanna saab pida-
 nud/ se ei pea surma maitsma iggawest.
 Sinnaks siis surem olled kui meie Issa
 Abraham/ ke on surnud? ja Prohwetid on
 surnud/ kelleks sinna isši ennast panned?
 Jesus kostis: kui minna isši ennast auus-
 tan/ siis ep olle minno au middakit. Min-
 no Issa on/ ke mind auustab/ kedda teie
 ütlete ennese Jummalat ollewad/ ning
 teie ep olle tedda mitte tundnud. Agga
 minna tunnen tedda ja/ kui minna ütlen:
 minna ei tunne tedda/ siis saaksin minna
 wallelikkufs/ ninda kui teiegi ollete; ag-
 ga minna tunnen tedda/ ja pean temma

sanna. Abraham teie issa sai rõõmsaks/ et temma minno päwa piddi näggema/ ja temma näggi sedda/ ja olli rõnnus. Sepärrast ütliid Judalissed temma wasto: sinna ep olle weel wiistümmend aastat wanna/ ja olled Abrahami näinud? Jesus ütles nende wasto: tõest/ tõest/ minna ütlen teile/ enne kui Abraham sai/ olen minna. Siis wotsid nemmad kiw- wa/ et nemmad tedda piddid wiskama; agga Jesus peitis ennast ärra/ ja läks testest nende läbbi minnes Jummalala koi- ast wälja/ ja ninda päsis temma ärra.

Epistel kuenda! Pühhapäwal Paastus, ehk Urbe päwal. Wilip. II, 5 = II, salm. sad.

Sest sesammastuggune meel olgo teie sees, mis Kristusse Jesusse sees ka olli, ke, ehk temma kül Jummalala näul olli, sedda mitte ei arwand risomisseks Jummalala sarnane olla, waid allandas issiennast, ja wottis sullase näggo, ja sai innimeste sarnaseks, ja leiti wäljaspiddise kumbest kui innimenne. Temma on issi ennast allandanud, ja on sanna wotlikkuseks sanud surmani, pälegi risti surmani, sepärrast on ka Jummal tedda üllendanud, ja on temmale andnud ühhe nimme, mis keige nimme ülle on, et Jesusse nimmet keik nende põlwed peawad kumardama, ke taewas ja ma pääl, ja ma al on,
ja

ja keik teled pearwad tunnistama, et Jesus Kristus on se Issand Jummalas Issa auuks.

Ewangelium kuendal Pühapäwal Paastus / ehk Urbe Päwal on sesamma / mis leitakse esimesse Kristusse tullemisse Pühhal. Matt. XXI. 1-9. salm. sad.

Sing kui nemmad Jerusalemma liggi said. 20. wata 67. lähhe külges.

Epistel Kristusse ülestousmisse Pühha esimesel Päwal. 1 Kor. V. 6-8. salm. sad.

Sie litus ep olle mitte hä. Eks teie ei tää, et pissut happotaignat keik taignat happuks teeb. Sepärrast pühkige wälja wanna juretaigna, et teie uus taigen ollete, ninda kui teie hapnemata ollete. Gest meiege Pasia tal Kristus on meie eest tappetud. Sepärrast pidagem pühhad ei mitte wanna happotaignas, eiga kurjuse ning kawwalusse juretaignas, waid waggadusse ja tõe hapnemata taignas.

Ewangelium Kristusse ülestousmisse Pühha esimesel Päwal. Mark. XVI. 1-8. salm. sad.

Sing kui se suur pühha sai möda läimud / ostis Maria Magdalena ning Jakobi Maria ja Salome kallist rohko / et nemmad piddid tullemas ja tedda woidma.

ma. Ning nemmad tullid wägga warra päwa toustes esimessele näddala päwal hawa jure ning ütliid isfikstes : kes were tab meile se kiwwi hawa ukse päält ärra / ning nemmad waatsid siina ja näggid / et se kiwwi olli ärrameretud ; sest temma olli wägga suur. Ning nemmad läksid hawa sisse ja näggid ühhe nore mehhe parramal kaal istwad / sel olli pitt walge riet seljas / ja nemmad ehmatasid ärra. Agga temma ütles nende wasto : ärge ehmatage / teie otsite Naatsareti Jesust / te risti olli podud. Temma on illestounud / temma ep olle siin / wata sedda asset / kuhho nemmad tedda ollid pannud. Agga minge ja üttelege temma Jüngridele ja Petrussele / et temma teie eel lähhäs Kalilea - male / saäl sate teie tedda nähha / ninda kui temma teile on ütelnud. Ning nemmad läksid ruttuste wälja / ja jooksid hawa jurest ärra ; sest nende päle olli weriseminne ja ehmataminne tulnud / ja ewwad ütelnud kellegile ühtekit / sest nemmad kartsid.

Epistel Kristusse illestounumisse Pühha teisel Päwal. Apostl. Tegg. ram. X.

34-43. salm. sad.

Agga Petrus teggi omma suud lahti ja ütles :
 Ruud

Nüüd moistan minna tõeste, et Jummal ei wata mitte, mis sagguse saggust innimenne on, waid keige rahwa sääst wottab temma wasto, ke tedda kartab ja õigus teeb. Se on se sanna, mis temma Iisraeli lastele läkkitanud, ja on lasknud rahho kulutada Jeesuse Kristusse läbbi, sesamma on keigide Isfand. Teie täate se sanna, mis on sündinud koggona Juda-ma läbbi, ja on alganud Kalilea-maalt, pärrast sedda ristmist, mis Johannes kulutas: kuida Jummal Jeesust Naatsaretist on woidnud pühha waimo ja wäega, ke on ümberkõudo káinud, ja háád teinud, ja terwist saatnud neile keigile, keile pále kurrat olli woinust sanud, sest Jummal olli temmaga. Ning meie olleme tunnistajad keigist, mis temma on teinud Juda-maal ja Jerusalemmas. Tedda on nemmad tapnud ja pu külge ponud, tedda on Jummal üllesárratanud kolmandal päwal, ja on tedda lasknud náha sada, ei mitte keigest rahwast, waid neist Jummalá árrawallitsedud tunnistajist, ke meie temmaga olleme sönud ja jonud pärrast sedda, kui temma surnust on üllestõusnud. Ja temma on kásknud meid kulutada rahwale ja tunnistada, et temma on se Jummalast sáatud ellawade ja surnude kóhtomõistja. Sestinnasest tunnistawad keil Prohwetid, et temma nimme läbbi keil, ke temma sisse ussuwad, peawad patude andeks andmist sama.

Ewangelium Kristusse üllestousmisse
 Pühha teisel Päwal. Luk. XXIV.
 13-35. salm. sad.

Sing waat! kaks nende säast läksid se-
 sammal päwal ühhe allewile/mis Je-
 rusalemmaast liggi kutskimmend waggo
 maad olli / selle nimmi olli Emaus / ja
 nemmad rääksid issikestes keigist neist
 (asjust) / mis olli sündinud. Ja se sün-
 dis / kui nemmad rääksid / ja teine teiselt
 küsistellid / siis tulli ka Jesus nende jure
 ja kais nendega. Agga nende filmad pe-
 ti / et nemmad tedda ei tundnud. Ja tem-
 ma ütles nende wasto : mis kõnned on
 need / mis teie issikestes rägite kaires ja ol-
 lete kurwad. Agga üks / selle nimmi Kleo-
 was olli / wastas ja ütles temmale : sin-
 naks üksi woõras ollid Jerusalemmas / ja
 ei taa / mis neil päiwil temma sees sündi-
 nud? ja temma ütles neile : mis? agga
 nemmad ütliid temmale : se / Jesussest
 Naatsaretist / ke olli Prohweet wäggew
 teust ja sannast Jummal ja keige rahwa
 ees / kuidas meie illemad Preestrid ja
 wannemad tedda on surma moistnud ja
 tedda risti lõnud. Agga meie lootsiine /
 tedda sesamma ollewad / kes piddi Isrä-
 eli

eli rahwast lunnastama/ ja päle sedda keik
on tänna se kolmas pääw/ kui se sündis.
Agga ka monningad naesed meie saast ou
meid ärraehmatand/ ke warra homiko
on hawa jures olnud/ ja kui nemmad tem-
ma ihho ei leidnud/ tullid nemmad ja üt-
lid/ ennast Inglide näitnist näinud/ ke ted-
da ütlewad ellawad. Ja monningad meie
saast läksid hawa jure/ ja leidsid ninda/ kui
need naesed ütliid/ agga tedda ennast ei näi-
nud nemmad mitte. Ja temma ütles
nende wasto: oh! teie ruumalad ja ras-
kedad süddamest sedda keik uskuda/ mis
Prohwetid on räginnud. Ets Kristus sed-
da piddand kannatama/ ja omma auro sisse
se minnema? ning temma hakkas Mose-
sest ja keigist Prohwetidest/ ja selletas neile
ära keige pühha kirja sees sedda/ mis tem-
mast olli kirjotud. Ja nemmad said se
allewe liggi/ kuhho nemmad läksid. Ja
temma näitis otsego emale minnema. Ja
nemmad pallusid tedda wägga ja ütliid:
ja mei jure/ sest õhto jouab/ ja pääw saab
otsa. Ja temma läks sisse nende jure ja-
ma. Ja se sündis/ kui temma nendega
laual istus/ wottis temma leiba/ tannas
ja murdis ja andis neile; siis pääsid nende

silmad lahti/ ja nemmad tundsid tedda/
 ja temma kaddus nende eest ärra. Ja
 nemmad ütliid teine teise wasto: eks meie
 südda meie sees ei põllenud/ kui temma
 meiega rägis te pääl/ ja kui temma meile
 pühha kiria selletas? Ja nemmad tousid
 selsammal tunnil ülles/ ja läksid taggasi
 Jerusalemma/ ja leidsid neid ütsteistküün-
 mend ja neid/ ke nende juures ollid/ kous ol-
 lewad. Need ütliid: Jssand on tõeste ülles-
 tousnud ja on ennast Simonile näitnud.
 Ja nemmad rääksid/ mis te pääl olli sun-
 dinud/ ja kuida nemmad tedda leiwa-
 murdimisest ollid tundnud.

Epistel Kristusse ülestousmise Pühha
 Kolmandal Päwal. Apost. Tegg. rom.
 XIII. 26-32. sa'm. sad.

MEhed, wennad, Abrahami suggu lapsed,
 ja ke teie säas Jummalat kartwad, teile
 on sesinnane õnnistusse sanna läkkitud. Gest
 ke Jerusalemmas ellawad, ja nende ülles-
 mad, et nemmad seddasinnast (Jesust) ei
 tundnud, siis on nemmad nende Prohwetide
 sannad, mis igga pühhapäwal löetaks, tem-
 ma (päle) kohhut moistes, tõeks teinud, ning
 kui nemmad ühtekit surma süüd ei leidnud,
 pallusid nemmad Pilatust, et tedda pididi är-
 rahukkutama. Agga kui nemmad keik said
 lõp

lõppetanud, mis temmast olli kirjotud, wotsid nemmad tedda puust mahha, ja pannid tedda hauda. Agga Jummal on tedda üllesärratanud surnust, ning temma on ennast näitnud mitto päwa neile, ke temmaga ollid läinud Kalileamaalt Jerusalemma. Need on temma tunnistajad rahwa ees. Ning meie ka kulutame teile sedda tootust, mis meie wannemile on sündinud, et Jummal seddasamma meile nende lastele on täielikkult tõeks teinud, kui temma Jeesust sai üllesärratanud.

Evangelium Aristusse ülestousmisse
Pühha kolmandal Päwal. Luk.
XXIV. 36, 47. salm. sad.

Agga kui nemmad sedda rääksid/ seisis Jeesus isfitestel nende wahhel/ ja ütles nende wasto: rahho olgo teile! agga nemmad ehinataksid ärra/ ja kartsid/ ja mõtlesid ennast wainno näggenad. Ja temma ütles neile: mis teie kohkute/ ja mikspärrast touswad mõtlemissi teie südames? waatke minno kässti ja minno jalgo/ sest et minna issi ollen/ hakkage minnuse kiini ja waatke/ sest et wainmul ep olle mitte lihha ja luid/ kui teie nätemul ollewad. Ja kui temma sedda sai ütelnud/ näitis temma neile kässti ning jalgo. Agga kui nemmad rõmo pärrast weel

weel ei usknud/ ja immeks pannid/ ütles
temma nende wasto: kas on teil siin
middakit süa? ja nemmad pannid tem-
ma ette tükki kipsitud kalla ja ferre=met.
Ja temma wottis ja soi nende ees/ agga
temma ütles nende wasto: need on need
kõnned/ mis minna teile rääksin/ kui min-
na alles teie jures ollin; sest et keik peab
tõeks sama/ mis Moosese käsus ja Proh-
wetides ja laulo=ramatus minnust on kir-
jotud. Siis teggi temma nende moistust
lahki/ et nemmad pühha kirja moistid.
Ning temma ütles neile: ninda on kirjo-
tud/ ja ninda piddi Kristus kannatama/
ja üllestousma surnust kolmandal päwal
ja kulutadama temma ninne pääl pat-
tustpöörmist ja pattude andeks=andmist
teige rahwa saas/ ja algatama Jeruša-
lemmast.

Epistel esimesesl Pühhapäwal pärrast
Kristusse üllestousmisse Pühha. i Joh.

V. 4=12. sa'm. sad.

Sest keik, mis Jummalast on sündinud, woi-
tab ma=ilma ärra, ja meie usk on se woi-
mus, mis ma=ilma on ärrawoitnud. Kes on,
ke ma=ilma ärrawoitab, kui agga se, ke ussub,
et Jesus Jummalä Poeg on. Se on sesam-
ma, ke tulleb we ja werrega, Jesus Kristus, ei
mitte

mitte wega ükspäines, kuid we ja werrega. Ning waim on, ke tunnistas, et waim on se tödde. Sest kolm on, ke tunnistaswad taewas, se Issa, se sanna, ning se pühha waim, ja need kolm on üks. Ja kolm on, ke tunnistaswad ma pääl, se waim, se wessi, ning se werri, ja need kolm on ühheskõus. Kui meie innimeste tunnistust wastowottame, siis on Jummal tunnistus surem, sest se on Jummal tunnistus, mis temma on tunnistanud ommast Poiaist. Ke ussub Jummal Poia sisse, sel on tunnistust ennese sees. Ke ei ussu Jummalat, se teeb tedda wallelikkaks, sest temma ei ussu sedda tunnistust mitte, mis Jummal on tunnistanud ommast Poiaist, ja se on se tunnistus, et Jummal meile on iggawest ello andnud, ja sesamma ello on temma Poia sees. Kel (Jummal) Poeg on, sel on ello, kel Jummal Poega ep olle, sel ep olle ello mitte.

Ewangelium esimesel Pühhapäwal pärast Kristusse illestousmisse Pühha.

Joh. XX. 19, 31. salm. sad.

Kui nüüd õhto aeg olli selsammal esimesel neddala päwal / ning ufsed luttus ollid saäl / kus need Zingrid ühheskõus ollid / sest et nemmad kartsid Judaist / siis tuli Jesus ning seisis kest nende wahhel / ning ütles neile: Rahho olgo teile! ning kui temma sedda sai ütelnud /
nõi

näitis temma neile kääd ning omma kül-
 ge / siis said need Jüngrid rõõmsaks / kui
 nemmad Jssandat näggid / siis ütles Je-
 sus jälle neile: rahho olgo teile! kui se
 Jssa mind on lähätanud / ninda läh-
 hätan minna ka teid. Ning kui temma
 sedda sai ütelnud / puhhus temma nen-
 de päle / ja ütles neile: wotke pühha
 Waimo / kellele teie pattud andeks anna-
 te / neil on need andeks antud: kellele teie
 pattud finnitate / neil on need finnitud.
 Agga Tomas üks neist katsteistkümnest /
 kedda nimmetakse kaksikuks / ei olnud
 mitte nende jures / kui Jesus tuli: siis
 ütliid need teised Jüngrid temmale: meie
 olleme Jssandat näinud / agga temma
 ütles neile: minna ei ussu sedda mitte en-
 ne / kui minna nään temma kätte sees nae-
 lade asfemet / ning pannen omma sõr-
 me naelde asfeme sisse / ning pannen om-
 ma kät temma külge sisse. Agga kahhet-
 sa päwa pärrast ollid need Jüngrid jälle
 läälsammas ning Tomas nendega. Siis
 tulleb Jesus / kui need üksed luttus ollid /
 ning seisis kest nende wahhel ning ütles:
 rahho olgo teile. Pärrast ütleb temma
 Tomale: pista omma sõrme seie ning
 wata

wata minno kääo/ ning to omma kät seie/
ning panne minno külge sisse/ ning ärra
olle uskмата waid usklik. Ning Tomas
wastas ja ütles temmale: minno Jssand
ning minno Jummal! Jesus ütles temma-
le: Tomas/ sinna olled usk nud/ sest et sin-
na mind olled näinud; õnsad on need/ ke
ei nä ning süiski uskwad. Agga Jesus
on muud paljo immetähtesid teinud om-
ma Jüngride ees/ mis ep olle üllestirjo-
tud sesinnase ramato sees; agga needsin-
nased on kirjotud / et teie peate uskma/
et Jesus on Kristus Jummalala Pöeg/
ning et teie peate uskma ning ello sama
temma nimmel.

Epistel teisel Pühhapäwal pärrast Kris-
tusse üllestousmisse Pühha. 1 Petr. II.
21/25. salm. sad.

Sest seks ollete teie kutsitud / sest et ka Kris-
tus on teie eest kannatanud, ja teile tähte
jät nud, et teie peate temma jälgede sees kaima,
ke ep olle ühtekit patto teinud, kelle suus ka ep ol-
le ühtekit pettust leitud, ke ei söimand wasto,
kui tedda söimati, ei ähwardanud, kui temma
kannatas; agga temma andis selle nähha, ke
õiete lohut moistab. Ke meie pattud issi on
kandnud omma ihhus pu päle, et meie pat-
tule ärrasurnud õigussel piddime ellama, kelle
wõr.

wõrmide lãbbi teie ollete kerwets sanud. Gese
teie ollite kui eksiwad lambad, agga nüüd ollete
teie pöördud omma hinge karjatse ja Piiskopi
pole.

Ewangelium teisel Pühhapäwal pärrast
Kristusse üllestousmisse Pühha. Joh.
X. II = 16. salm. sad.

¶ Inna ollen se hä karjane / se hä kar-
jane jättab omma ello lammaste
eest. Agga palgalinne / te ep olle karja-
ne / kelle ommad need lambad ep olle/
näab hunti tullewad / ning jättab lambad
mahha ja pöggeneb / ja hunt wottab neid
kinni / ning pillab lambad laiale ; agga
palgalinne pöggeneb / sest et temma on
palgalinne / ja temma ei holi lammaste
mitte. Minna ollen se hä karjane ja tun-
nen ommad / ja ollen turtaw (minno)
ommadele / ninda kui mind Jõsa tunneb
ja minna tunnen Jõsa / ning minna jät-
tan omma ello lammaste eest. Ja min-
nul on weel teisi lambaid / neid ep olle
sestsinna seest lautast / ning neid pean min-
na ka seie toma / ja nemmad kuulwad
minno häält / ning peab üks karri ja üks
karjane ollema.

Epistel kolmandal Pühhapäwal pärrast
Kristusse üllestousmisse Pühha. i Pet.

II. 11/20. salm. sad.

Armad, minna mainitsen teid kui woõrad ja
tekaiad, hoidke ennast lihhalikto himmude
eest, mis hinge wasto söddiwad, ja piddage
hääd ello pagganade saas, et need, ke teitest
kurja rägiwad, kui kurjateggiadest, teie hääd
teggõ sawad nähha, ja Jummalat kiitwad kats-
misse päwal. Heitke ennast keige innimeste
säädmisse alla Issanda pärrast, olgo kunninga
kui üllema alla; ellik pällkkude, kui nende alla,
ke temmast on läkkitud, kurjateggiadele nuhtlus-
seks ja häteggiadele kitusseks. Sest se on Jum-
mala tahtminne, et teie häädtähhes moistma-
tummade ning rummalade innimeste suud kinni-
sulgete. Kui wabbad, ja ei mitte otsego olleks
teie wabbadus kurjusse karteks, waid kui Jum-
mala sullased. Auustage iggameest, armasta-
ge need wennad, kartke Jummalat, auustage
kuningat. Teie sullased kuulge keige kartusse-
ga omma Issandade sanna, ei mitte ükspäines
hä ja waggade, waid ka kurjade (sanna.)
Sest se on arm, kui legi süddame tunnistusse
pärrast Jummalat ees kurja rääb, ja üllekohhut
kannatab. Sest mis kitus on se, kui teid sü-
pärrast pekstakse, ning teie ninda kannatlikkud
ollete; agga kui teie hääd tehhes ja kannates
kurja näte, se on arm Jummalat jures.

Ewangelium kolmandal Pühapäeval parrast
 ristust ülestoumisest Pühha.

Joh. XVI. 16. 23. salm. sad.

Sõrkesse aia parrast ei nä teie mind
 mitte/ ning ta ürrikesse aia parrast
 näte teie mind/ sest minna lähhan Jõsa ju-
 re. Siis ütliid monningad temma Jüng-
 ride saast issikeskes: mis se on/ et tem-
 ma meile ütles: ürrikesse aia parrast ei
 nä teie mind mitte/ ning ta ürrikesse aia
 parrast näte teie mind/ ning et minna
 Jõsa jure lähhan/ siis ütliid nemmad: mis
 se on/ mis temma ütles: ürrikesse aia parr-
 rast? meie ei tää mitte/ mis temma rägib.
 Siis moists Jõsus/ et nemmad temmalt
 tahtsid küsida/ ja ütles nende wasto: sedda
 küsite teie issikeskes/ et minna ollen ütlen-
 nud: ürrikesse aia parrast ei nä teie mind
 mitte ning ta ürrikesse aia parrast näte teie
 mind. Tõest/ tõest minna ütlen teile/ teie
 peate nutma ja ulluma/ agga ma-ilm on
 rõmus. Leid peab kurwastadama; ag-
 ga teie kurwastus peab rõmuks minne-
 ma. Ühbel naesel/ kui temma peab ilma-
 le toma/ on murre/ sest temma tund on kää;
 agga kui temma saab lapse samud/ ei mõt-
 le temma ennam ahhastusse päle rõmo
 parrast/ et innimenne ilmale on sündinud.

Õing

Ning teil on küü ka murret / agga
 minna tahhan teid jälle nähha / ning teie
 südda peab rõmus ollema / ning ükski ei
 pea teie rõmo teilt ärrawotma. Ja sel-
 sammal päwal ei küssi teie mult middakit.

Epistel neljandal Pühapäwal pärrast
 Kristusse üllestousmisse Pühha. Jak.
 I, 16 / 21. salm. sad.

Sõge efsige mitte, minno armad wennad, keik
 hä andminne ja keik täielik ande on üllewelt,
 ja tulleb mahha walgusse Issast, kelle jures ep
 olle muutmist, egga walgusse ja pimmedusse
 wahhetamist. Lemma on meid sunnitatud om-
 ma tahtmisse järrele tõe sanna läbbi, et meie
 temma lomade essikud piddime ollema. Se-
 pärrast, minno armad wennad, olgo igga in-
 nimenne nobbe kuulma, agga pitkalinne rägi-
 ma, ja pitkalinne wihhale, sest innimesse wihha
 ei te mitte, mis Jummal ees õige on. Sepä-
 rast heitke ennesest ärra keik rojust ja keik kurjust,
 ning wotke wasto tassase melega se sanna, mis
 teie sisse on istotud, ning woib teie hinged õa-
 saks tehha.

Evangelium neljandal Pühapäwal pärrast
 Kristusse üllestousmisse Pühha. Joh.
 XVI, 5 / 15. salm. sad.

Sõ nüüd lähhan minna selle jure / ke
 mind on lätkitanud / ning üksiki teie
 J 2 säast

fääst ei küssi mult: kuhho sa lähhääd? waid
 et minna teile sedda ollen ütteleud/ on teie
 südda täis kurwastust sanud. Agga min-
 na ütlen teile töt: se on teile hä/ et min-
 na ärralähhän/ sest kui minna ei lähhä/
 siis ei tulle se römustaja teie jure. Ag-
 ga kui minna lähhän/ tahhan minna ted-
 da teie jure läkitada. Ning kui sesam-
 ma saab tulnud/ nomib temma sedda ma-
 ilma patto pärrast/ ning õigusse pärrast/
 ja kohto pärrast. Patto pärrast/ et nem-
 mad minno sisse ei ussu. Õigusse pä-
 rast/ et minna Jäsa jure lähhän ning teie
 mind ennain ei nä. Agga kohto pärrast/
 et sesinnase ma- ilma wõrsti päle kohhut
 on moistetud. Minnul on teile weel wal-
 jo ütlemist/ agga teie ei woi sedda nüüd
 mitte kanda. Agga kui temma se tõe waim
 tulleb/ se juhatab teid teige tõe sisse / sest
 temma ei rägi isstiennefest/ waid mis tem-
 ma kuleb/ sedda rägis temma/ ja mis tul-
 lew on/ kulutab temma teile. Sesamma
 auustab mind / sest minno ommast wot-
 tab temma ning kulutab teile. Keit/ mis
 Jäsal on/ se on minno / sepärrast ollen
 minna ütteleud/ et temma peab minno
 ommast wotma ning teile kulutama.

Epistel wiendal Pühhapäwal pärrast Aris-
tusse üllestousmisse Pühha. Jak. I.

22-27. salm. sad.

Agga olge sanna teggiad ja mitte ükspäines
kuuljad, misga teie issiennast pettate. Sest
kui kegi on sanna kuulja, ja ep olle mitte teggia,
se on ühhe mehhe sarnane, ke omma ihholikko
pallet peeglis katsub. Sest temma on ennast
katsnud ja unnustanud seddamaid ärra, mis-
suggune temma olnud. Agga ke wabbadusse
täielikko kässo sisse watab, ja selle sisse jääb,
se ep olle mitte unnustaw kuulja, waid teggia,
sesamma on önnis omma teggemisse sees. Kui
kegi teie sääst ennast arwab Jummalat teni-
wad, ja ei waigista omma keelt, waid pettab
omma süddant, selle Jummalat tenistus on tüh-
hine. Se on puhhas ja rojastamata tenistus
Jummalat ning Issa ees, waesi lapsi ja lesse-
daid nende willetsuskes katsma, ja ennast teota-
mata piddama sest ma-ilmast.

Ewangelium wiendal Pühhapäwal pärrast
Aristusse üllestousmisse Pühha. Joh.

XVI. 23-30. salm. sad.

Töest/ töest minna ütlen teile: mis teie
eal Issalt minno nimmel pallute/
sedda annab temma teile. Tännini ep olle
teie middakit pallunud minno nimmel.
Palluge siis peate teie wotma/et teie rõõm
woits

woits täis olla. Sedda ollen minna teile moisto-sannade läbbi rāginud/agga aeg tulleb/ et minna moisto-sannade läbbi ennam teiega ei rāgi/waid kulutan teile awwalikkult minno J̄sast. Selsammal p̄awal peate teie palluma minno nimmel/ ning minna ei ütle teile mitte/ et minna tahhan J̄sa teie eest palluda/ sest J̄sa is̄si armastab teid/ sep̄arrast et teie mind ollete armastanud/ ning usknud/ et minna Jummalast ollen wäljalainud. Minna ollen J̄sast wäljalainud/ ning tulnud ma-ilma sisse/ ta jättan minna ma-ilma mahha/ning lähhan J̄sa jure. Siis ütliid temma J̄ngrid temma wasto: waat/nüüd rāgid sa awwalikkult/ ning ei ütle ühteki moisto sanna. Nüüd täame meie/ et sinna keik (asjad) täad/ ja sulle ep olle tarwis/ et sinnult kegi küs̄sib/ sep̄arrast ussume meie/ et sinna Jummalast olled wäljalainud.

Epistel Kristusse Taewaminnemise Pühhal. Apostl. Teggud. ram. I.
16 II. salm. sad.

Siimesse ramato ollen minna kirjotanud, Teowil, keigest sest, mis Jesus hakkas teggema ja õppetama se päwani, mil tedda ülleswoeti,
fui

Kui temma neile Apostlidete (kedda temma olli ärrawallitsenud) pühha Waimo läbbi sai käsko andnud, kennele temma pärrast omma kanna tamist ennast ellawalt olli näitnud, mitmesuguste tähtega, ja laskis ennast neist nähha nellis kummend päwa, ja rägis Jummalat riki asjo. Ning kui temma neid sai kofkologgunud, käskis temma neid, et nemmad ei pidand Jerusalemmast ärraminne, waid Issa tootust ootma, mis teie (ütles temma) minnust ollete kuulnud. Sest Johannes on kül wega ristitud, agga teid peab pühha walmoga ristitama, ei mitte kaua pärrast neid päiwi. Siis küssisid temmalt need, ke ollid kofko tulnud, ja ütli: Issand, kas sinna selsinnatsel aial jälle üllesehhitad Isräeli riki? agga temma ütles neile: teile ei sünni aega egga tundi täda, mis Issand omma melewallale on pannud, waid teie peate pühha Waimo wägge sama, ke teie päle peab tulles, ja peate minno tunnistajad ollema Jerusalemmas, ja koggona Juda ja Samaria maal, ja ma ilma otsani. Ja kui temma sedda sai ütlenud, siis tõsteti tedda nende nähhes ülles, ja pilto wottis tedda nende filmade eest ärra. Ja kui nemmad taewa pole waatsid, kui temma ärraläks, waat, siis seisid nende jures kaks meest walge rietes, ke ka ütled: Kalilea ma mehhed, mis teie seisate ja wahhite ülles taewa? sesinnane Jesus, ke teist on ülleswõetud taewa, peab tulles selsammal kumbel, kui teie ollete tedda näinud taewa minnewad.

Ewangelium Kristusse Taewaminnemisse
Pühhal. Mark. XVI. 14-20. salm. sad.

Sinatti kui need üksteistkümmed
laual istid / näitis temma ennast /
ja sõitles nende uskmata ning kange süd-
dant / et nemmad neid es olle usknud / ke
tedda ollid näinud üllestousnud ollewad.
Ning temma ütles neile: minge keik ma-
ilma / ja kulutage Ewangeliummi keige
lomale. Ke ussub ning on ristitud / se
saab õnsaks; agga ke ei ussu / tedda peab
hukka moistetama. Agga neile / ke sa-
wad usknud / peawad needsuggused täh-
hed määrgiks ollema: minno nimmel pea-
wad nemmad kirjad waimud wälja-ai-
ma / ue keledega rägima / ussistid ärra-ai-
ama / ja kui nemmad surma-jomist jo-
wad / ei pea neile sest ühtekit wigga sama.
Haigede päle peawad nemmad käsfi pan-
nema / ning nemmad peawad parramaks
sama. Ning Issandat kui temma nen-
dega sai rägitud / wõeti ülles taewa / ja
istub Jummal parramal kääal. Agga
nemmad läksid wälja / ning ütliid jutlust
keigis paigus / ja Issand aitas neid /
ja kinnitas sedda sanna järreletullewa
tähte läbbi.

Epistel kuendal Pühhapawal parrast Kristusse üllestousmisse Pühha. 1 Petr. IV.

7-11. salm. sad.

Agga keige (asjade) ots on liggi tulnud; se parrast olge kassinad ja kained palwele. Agga keige ennamiste piddage issikeskes kindlat armastamist; sest et armastamine patto hulka kinni kattab. Olge issikeskes woeraste wastowotjad, ilma nurrisemata. Tenige teine teist iggawiks se andega, mis temma on sanud, kui Jummal monnesarnase armo hääd maia-piddajad. Kui kegi rägib, se rägigo (kui Jummal sanna) kui kegi tenib, se (tenigo) sest joudust, mis Jummal annab, et keigis Jummalat auustakse Jesusse Kristusse läbbi, sellal olgo au ja wäggi iggaweste iggawessels aiaks. Amen.

Evangelium kuendal Pühhapawal parrast Kristusse üllestousmisse Pühha. Joh.

XV. 26, XVI. 4. salm. sad.

Agga / kui se römustaja tulleb / kedda minna teile tahhan läkkitada Issast / se tõe waim / ke Issalt wälja lähhäb / se samma tunnistab minnust / ning teie peate ka tunnistama / sest teie ollete algmissest minno juures olnud. Sedda ollen minna teile räginnud / et teie ennast ei pahanda. Ja nemmad lükkawad teid kogodussest wälja. Agga aeg tulleb / et ig-

gäuks / ke teid rappab / mötleb ennast
 Summalale melehääd teggewad. Ja sed-
 da tewad nemmad teile sepärrast / et nem-
 mad ep olle tundnud sedda Issa eiga
 mind. Sedda ollen minna teile räginud /
 et kui aeg tulleb / teie se päle mötlete / et
 minna teile sedda ollen ütlenud. Agga
 sedda ep olle minna algmissesst teile mitte
 ütelnud / sest minna olin teie jures.

Epistel Nellipühhi esimesesl Päwal. Apost.
 Tegg. rom. II. 1-13. salm. sad.

Ming kui nellipühhi päärw kätte sai, siis ollid
 nemmad keik ühhel meel ühhes. Ja tae-
 wast sündis ekkiselt üks lohhiseminne otsego kange
 tuul olleks puhhunud, ja täitis sedda koggona
 kooda, kus nemmad istsid. Ja keled nähti neil
 lohki oüewad otsego tullised, ja temma laskis en-
 nast igga ühhe päle nende säas. Ja nemmad
 said keik räis pühha Waimo, ja hakkasid rägi-
 ma teiste keledega ninda, kui se Waim neile an-
 dis rägida. Agga Jerusalemmas ollid Judalis-
 sed ellamas Summalakartilikkud mehhed keige-
 sugguse rahwa säast, mis taewa al on. Kui
 nüüd sesinnane hääl sündis, tulli se hulk kokko,
 ja ehmatasid ärra, sest iggäuks kulis neid om-
 ma keel rägiwad. Agga nemmad ehmatasid
 keik ärra, ja pannid immeks, ja ütlid teine tei-
 sele: waat eks needsinnased keik, ke rägiwad,
 Kallis

Kalilealissed olle? Luida siis meie iggaüks omma keelt kuleme, me sees meie olleme sündinud. Partilissed ja Medilissed ja Elamitilissed, ja ke meie ellame Mesopotamia, Juda ja Kappadootsia, Pontusse ja Asia maal, Brigia Pamwilia, Egiptusse ja Libia raial Kirene lliggi, ja woograd Romalissed, Judalissed ja Judaliste Ussowotjad, Krefalissed ja Arabilissed. Meie kuleme neid rägirwad iggaüks ommal keel Jummalä suri teggusid. Agga nemmad ehmatasid keif ärra, ja ollid otseto kahhe pääl, ja ütlid teine teisele: mis sest tahhab sada? agga teised pannid sedda naeruks ja ütlid: nemmad on täis maggusat wina.

Evangelium Mellipühhi esimesel Päwal.
Joh. XIV. 23-31. salm. sad.

Jesus wastas ja ütles temmale: ke mind armastab se peab minno sanna/ ja minno Issa tahhab tedda armastada/ ja meie tahhame temma jure tulla/ ja ello asset temma jures tehha. Ke mind ei armasta/ se ei pea minno sanna/ ning se sanna/ mis teie kulete/ ep olle mitte minno/ waid Issa sanna/ ke mind on läkkitanud. Sedda ollen minna teile rägirwad teie jures olles. Agga se rõmustaja se pühha Waim/ tedda minno Issa tahhab läkkitada minno nimmel/ sesamma

ma peab teid õppetama keif / ja teie meele
 tulletama keif / mis minna teil ollen üt-
 telnud. Rahho jättan minna teile / min-
 no rahho annan minna teile / minna ei
 anna teile mitte ninda / kui ma-ilm annab.
 Teie südda ärra ehmatago ning ärra
 kartko mitte. Teie ollete kuulnud / et
 minna teil ollen ütelnud: minna läh-
 hän ärra ja tullen jälle teie jure. Kui teie
 mind armastaksite / siis olleksite teie rõõm-
 sad / et minna ollen ütelnud: minna läh-
 hän Jõsa jure / sest minno Jõsa on surem
 mind. Ning nüüd ollen minna teile üt-
 telnud ennego se sünnib / et teie ussute / kui
 se sünnib. Minna ei sa pärrast sedda
 paljo teiega rägida / sest sestinnase ma-ilm
 Wõrft tulleb / ja ei sa middakit minnust.
 Agga et ma-ilm moistaks / et minna Jõ-
 sa armastan / ja ninda teen / kui Jõsa
 mind on käslnud; touste ülles ning lätki
 siit ärra.

Epistel Tellipühhi teisel Päwal. Apost. Teg-
 gud. rom. X. 42. 48. salm. sad.

JA temma (Jesús) on meid käslnud kolutada
 rahwale ja tunnistada, et temma on se
 Jummalast saetud ellawade ja surnude kohto-
 moistja. Sestinnasest tunnistawad keif Proh-
 wetid,

wetid, et temma nimme l bbi keif, ke temma
 sisse ussuwad, peawad pattude andeks-andmist
 sama. Kui Petrus need sannad weel alles r -
 gis, langis p hha Waim keigide p le, ke sedda
 sanna kuulsid, ning need uskliffud  mberleika-
 missest, ni mitto kui Petrussega ollid tulnud,
 ehmatasid  rra, et ka pagganade p le p hha
 Waimo ande olli wallatud. Gest nemmad ku-
 lid neid (woora) keledega r gitud, ja Jumma-
 lat w gga kiitwad; siis wastas Petrus: kas ke-
 gi woib wet keelda, et neid ei peaks ristitama,
 ke p hha Waimo on sanud ninda, kui meiege!
 Ning temma käskis neid ristida Issanda nim-
 mel.

Ewangelium Mellipühhi teisel P wal. Joh.
 III. 16. 21. salm. sad.

Gest ninda on Jummal ma-ilma ar-
 mastanud / et temma omma aino-
 sindinud Poia on andnud / et keif / ke tem-
 ma sisse ussuwad / ei pea hukka sama /
 waid et iggawenne ello neile peab ollema.
 Gest Jummal ep olle omma Poia ilma
 sisse l kkitanud / et temma ma-ilma pidi
 di hukkamoiſtma / waid et ma-ilm tem-
 ma l bbi piddi õnsaks sama. Ke temma
 sisse ussub / tedda ei moisteta mitte huk-
 ka; agga ke ei ussu mitte / se on jo huk-
 ka moistetud / sest et temma ep olle usknud
 Jum-

Jummala ainosündinud Poia nimme si-
se. Agga se on se hukkamoiſtminne / et
walgus on tulnud ma-üma / ning inni-
messed armastasiid pimedust ennämi kui
walgust ; sest nende teggud ollid kurjad.
Sest iggäſiks / ke kurja teeb / wihtab wal-
gust / ning ei tulle walgusse jure / et tem-
ma teggusiid ei pea laitetama. Agga / ke
töt teeb / se tulleb walgusse jure / et tem-
ma teggud woitsiis arwalikkus saa / sest
et need on Jummala sees tehtud.

Epistel Mellipühhi kolmandal Päwal Apost.

Tegg. rom. VIII. 14. 17. salm. sad.

Agga kui Apostliid Jerusalemmas kulid , et
Samaria = ma Jummala sanna olli wasto-
wotnud , läkkitasiid nemmad nende jure Petrust
ja Johannest. Kui need siina said , piddasiid
nemmad palwed nende eest , et nemmad pühha
Waimo piddid sama. Sest temma es olle weel
ühhegi päle nende saas tulnud , waid nemmad
ollidagga Issanda Jესusse nimme päle ristitud.
Siis pannid nemmad fääd nende päle , ja nem-
mad said pühha Waimo.

Ewangelium Mellipühhi kolmandal Päwal.

Joh. X. 1. 10. salm. sad.

Töest / töest minna ütlen teile / ke ei läh-
hä uksest lammaste lauta / waid as-
tub

tub maialt sisse / se on warras ja rõwel.
 Agga te uksest läbbi sisse lähhäb / se on
 lammaste karjane. Sellele teeb ukse-hoid-
 ja lahti / ja lambad kuulwad temma
 häält / ja temma kutsub ommad lambad
 nimine pärrast / ja wiib neid wälja. Ja
 kui temma ommad lambad saab wälja
 lastnud / siis käib temma nende eel / ning
 need lambad tulleswad temma järrele / sest
 nemmad tundwad temma häält. Agga
 woera järrele ei tulle nemmad mitte /
 waid pöggenewad temmast / sest nemmad
 ei tunne woerade häält mitte. Sedda
 tähhendamisse sanna ütles Jesus neile ;
 agga nemmad ei moistnud mitte / mis se
 piddi ollema / mis temma neile rägis.
 Siis ütles Jesus jälle nende wasto ; tõest /
 tõest minna ütlen teile ; minna ollen lam-
 maste uks / keik / te wasto mind on tul-
 nud / need on wargad ja rõwolid ; agga
 lambad ep olle neid mitte kuulnud. Min-
 na ollen se uks / kui kegi minno läbbi sisse
 lähhäb / se peab õnsaks sama / ja peab sis-
 se ja wälja käima ja sõmist leidma. War-
 ras ei tulle mu pärrast / kui warrastama
 ja tapma / ning hukkama. Minna ollen
 tulnud / et neil piddi ello ja keik rohkesti
 ollema.

Epistel Kolmaino Jummalä Pühhal. Rom.
XI. 33-36. salm. sad.

Sedda Jummalä rikkusse ning tarkusse
ning tundmisse süggawust! kui täadmata
on temma kofto-asjad, ning ilma-arwamata
temma tööd! sest kes on Issanda mõtte tund-
nud? sest kes on temma nouandja olnud? ehk,
kes on temmale middakit enne andnud, et sedda
peaks temmale tasutama? sest temmast ning
temma läbbi, ning temma sisse on keif asjad:
temmal olgo au iggawest. Amen.

Ewangelium Kolmaino Jummalä Pühhal.
Joh. III. 1-15. salm. sad.

Aga üks inimenne olli Wariseride
seltsis/ selle nimmi olli Nikodemus/
Judaliste üllem. Sesinnane tulli Je-
susse jure õsel/ ning ütles temmale: Is-
sand meie täame/ et sinna Jummalast
olled tulnud õppetajaks: sest üksigi ei woi
neid immetehtesid rehha/ mis sinna teed/
kui Jummal ep olle temmaga. Jesus
wastas ning ütles temmale: tõest/ tõest/
minna ütlen sulle: kui kegi ei sünni üle-
welt/ ei woi temma mitte Jummalä riki
näha. Nikodemus ütles temma was-
to: kuis woib inimenne/ ke wanna on
sündida? kas temma woib teistforda om-
ma

ma emma ihho sisse minna ning sündida? Jesus wastas: tõest / tõest minna ütlen sulle / kui kegi ei sünni weest ning Waimust / ei woi temma mitte Jummalala riiki sisse sada. Mis lihhas on sündinud / se on liha / ning mis waimust sündinud / se on waim. Arra panne immeks / et minna sulle ollen ütelnud: teia peate üllewelt sündima; tuul puhhub / kuhho temma tahhab / ja sinna kuled temma häle / agga sinna ei tää mitte / kussast temma tulleb / ning kuhho temma lähhab / ninda on iggaüks / ke waimust on sündinud. Mis kodemus wastas ning ütles temmale: kuidas se woib sündida? Jesus wastas ning ütles temmale: sinnaaks olled Israheli rahwa õppetaja / ning ei moista sedda mitte? tõest / tõest minna ütlen sulle: meie rägime / mis meie täame / ja tunnistame / mis meie olleme näinud / ning teie ei wotta meie tunnistust mitte wasto. Kui minna teile rägim sedda / mis ma pääal sünnib / ning teie ei ussu mitte / kuidas wottaksite teie uskuda / kui minna teile ütlesin / mis taewas sünnib? sest ükski ep olle taewa läinud / kui se / ke on taewast mahhatunud / se innimesse Poeg / ke taewas on.

Agga otseko Moses ühhe ussi on kõrbes
üllendanud; ninda peab innimesse Poe-
ga üllendatama/ et ükski/ ke temma sisse
ussub/ ei pea hukka sama/ waid et tem-
mal iggawenne ello peab ollema.

Epistel esimesesl Pühhapawal pärrast
kolmaino Jummal Pühha. Joh. IV.
16=21. salm. sad.

Jummal on armastamine, ja ke armasta-
misse sisse jääb, se jääb Jummal sisse, ja
Jummal temma sisse. Sest on armastamine
täieste meie jures, et meil julgus on kohto pä-
wal, sest otseko temma on, ninda olleme ka meie
sesinnase ma-ilmas. Kartust ep olle mitte armas-
tamisses, waid täielik armastamine aiab kar-
tust wõlja, sest kartussel on wallo; agga ke kar-
tab, se ep olle mitte täieste armastamisses. Ar-
mastagem tedda, sest temma on meid enne ar-
mastanud. Kui kegi ütleb: minna armastan
Jummalat, ja wihtab omma wenda, se on wal-
lelik; sest ke ei armasta omma wenda, fedda
temma näab, fuida se woib Jummalat armas-
tada, fedda temma ei nä? ja sesinnane kässo-
sanna on meil temmalt, et se, ke Jummalat ar-
mastab, ka omma wenda peab armastama.

Ewangelium esimesesl Pühhapawal pär-
rast kolmaino Jummal Pühha. Luk.
XVI. 19=31. salm. sad.

Eng üks rikkas innimenne olli/ se eh-
hitas

hitas ennaft purpuri ja kalli linnaste rie-
tega/ ja ellas iggapääw rõõmsaste ja su-
reste. Ning üks waene olli nimmega
Laatsarus/ se olli maas temma utse ees
täis paisfid/ ja piidis omma kõhto täis
sada neist leiba rasokesfist/ mis rikka lau-
alt langsid/ agga koerad/ ke tullid/ lak-
kusid temma paisfid. Agga se sündis/ et
se waene surri/ ja Inglid kandfid temma
Abrahami rüppe; agga se rikkas surri ka/
ja mäeti mahha. Ja kui temma põrgus
ja wallus olli/ tõstis temma omma sil-
mad ülles/ ja näggi Abrahami kaugelt/
ja Laatsarust temma rüppes/ ning tem-
ma hüdis ja ütles: Issa Abraham/ hei-
ta armo minno päle/ ja lakkita Laatsarust/
et temma omma sõrme otsokest wette kas-
tab/ ja minno keelt jahhutab/ sest et mind
waewatakse wägga sefinnase tulle tires.
Agga Abraham ütles: poeg! mötle/ et
sinna omma haäd omma ellus olled ar-
rasanud/ ja ninda Laatsarus sedda kurja/
agga niuid rõmustakse tedda/ ja sind wae-
watakse. Ja päle sedda keik on meie ja
teie wahhel suur wahhe kinnitud/ et need/
ke siit tahwad teie jure alla minna/ ei woi
mitte/ egga säält meie jure tulla. Siis

ütles temma: omnieti pallun minna sind
 Issa/ et sa tedda läkkitad minno issa kot-
 ta/ sest mul on wolis wenda/ et temma neile
 tunnistats / et nemmad ka ei sa seie wal-
 lo paika. Abraham ütles temmale: neil
 on Moses ja Prohwetid/ kuulgo nemmad
 neid. Agga temma ütles: ei mitte issa
 Abraham/ waid kui kegi surnust nende
 jure lähhäks/ siis pöraksid nemmad üm-
 ber. Agga temma ütles temma wasto:
 kui nemmad Mosest ja Prohwetid ei kule
 ebba nemmad siis ka usu/kui kegi surnust
 ülestoufeks.

Epistel teisel Pühhapawal pärrast kolmai-
 no Jummalä Pühha. 1 Joh. III.
 13. 18. salm. sad.

Alge pange immeks, minne wennad, kui teid
 ma-ilm wihfab. Meie täame, et meie sur-
 mast olleme tulnud ello sisse, sest meie armasta-
 me wendastid; ke wenda ei armasta, se jääb
 surma sisse. Iggauks, ke omma wenda wih-
 fab, se on innimesse tapja, ja teie täate, et üh-
 helgi innimesse tapjal ep olle iggawest ello ennese
 sisse jäwad. Sest olleme meie (Jummalä) ar-
 mastamist tundnud, et temma omma ello meie
 eest on jätnud, ja meie peame ka ello wennade
 eest jätnud. Agga, kel ma-ilmä päatoitust on,
 ja näab ommal wennal waia ollewad, ja sulgeb
 omma

omma süddant temma eest finni, kuidas jääb
 Jummal armastamine temma sisse? minno
 lapsokessed, ärge armastagem mitte sannaga
 eiga felega, waid teggo ja tõega.

Ewangelium teisel Pühapäwal pärrast
 kolmaino Jummal Pühha. Luk. XIV.
 16-24. salm. sad.

Sis innimenne teggi sure õhtosomen-
 aia / ja kutsus paljo / ning lakkitas
 omma sullast soima-tunnil neile ütlima /
 ke ollid kutsutud: tulge sest keit on jo wal-
 mis. Ning nemmad wotsid keit pärras-
 tikko ennast wabbandada. Essimenne
 ütles temmale: minna ollen põldo ost-
 nud / ja pean wäljaminnema ja sedda
 waatma / ma pallun sind / wabbanda
 mind. Ning teine ütles: minna ollen
 wiis pari hãrgi ostnud / ja lähhan neid
 katsma / ma pallun sind / wabbanda mind.
 Ning üks teine ütles: minna ollen naese
 wotnud / sepärrast ei woi minna tulla.
 Ja sesamma sullane tulli taggase / ja rã-
 gis sedda omma issandale / siis wihhastas
 koia-issand / ja ütles omma sullasele: min-
 ne warfi wälja tede ja liina ulitsade päle /
 ja to seie sisse need waesed / wiggased / jal-
 lotumad ja sõggedad. Ning se sullane

ütles: Issand/ se on sündinud ninda kui
sa kästsid/ ning on weel maad. Ning
issand ütles sullase wasto: minne wälja
tede päle ning ajade äre/ ja sata neid fisse
tullesma/ et minno kodda täis saab. Sest
minna ütlen teile/ et ütsti neist mehhist/
te on kutsitud/ ei pea minno õhtosomen-
aia maitsma.

Epistel kolmandal Pühapäwal pärrast
kolmaino Jummal Pühha. 1 Petr. V.

6. 11. salm. sad.

Sis allandage ennast nüüd Jummal wäg-
gewa kä alla, et temma teid woiks üllen-
dada ommal aial. Keif teie murret heidke tem-
ma päle, sest temma murreteb teie eest. Olge
kassinad ja walwage, sest teie waenlane, kur-
rat, käib ümber kui mõiraw lõikoe, ja otsib,
kedda temma woiks ärraneelda, selle wasto
pange kindlaste ussus, ja täädke, et otse need-
sammad kannatamised teie wennadele ma-ilmas
kätte tullewad. Agga keige armo Jummal, te
meid on kutsnud omma iggawesse sure auule
Kristusse Jესusse sees, se walmistago, tehko
wäggewaks, kinnitago, wahwastago teid, te
teie ürrikeste ollete kannatanud. Sellesammal
olgo au ja wäggi iggawest ja iggawest. Amen.

Ewangelium kolmandal Pühapäwal pärr-
rast kolmaino Jummal Pühha. Luk.

XV. 1-10. salm. sad.

Agga keif Tölnerid ja pattused tullid
tem-

temma jure tedda kuulma. Ning Wa-
 riserid ja Kirjatundjad nurrisestid ja ütliid :
 sesinnane wottab pattusid wasto ja soob
 nendega. Agga temma rägis netle se täh-
 hendamisfe sanna/ ja ütles: misuggune
 inninenne teie säas on/ kel sadda lammast
 on/ ja kui temma ühhe neist ärrakaotab/
 te ei jätta neid ühheksakümme päle üh-
 heksa kõrbe/ ja ei lähhä se järrele/ mis är-
 ra on kaddunud/kunni temma sedda leiab:
 ning kui temma saab leidnud/ siis panneb
 temma sedda omma ollade päle rõmoga.
 Ning kui temma koiu saab/ siis kutsub
 temma kofko sõbrad ja naabrid/ ja ütleb
 neile: olge minnoga rõõmsad/ sest et min-
 na omma ärrakaddunud lamba ollen leid-
 nud. Minna ütlen teile/et ninda on rõõm
 taewas ühhe pattust pöörwa pattuse pär-
 rast ennast/kui ühheksakümme päle üh-
 heksa õigede pärrast/ kellel pattustpöör-
 mist ei olle tarwis. Eht misuggusel
 naesel on kümme krossi/ kui temma ühhe
 krossi ärrakaotab/ efs temma kümalt ei
 süttita/ ja kodda ei pühhi/ ja holega ei ot-
 si/senni kui temma leiab. Ning kui tem-
 ma sedda saab leidnud/ siis kutsub temma
 kofko sõbrad ja naabrid/ ja ütleb: olge

minnoga röömsad/ sest et minna ollen sedda
 da krossi leidnud/ mis ma olin ärrakaota-
 nud. Ninda/ ütlen minna teile/on rööm
 Jummalä Inglise ees ühhe pattustpöör-
 wa pattuse pärrast.

Epistel neljandal Pühhapäwal pärrast kolma-
 aino Jummalä Pühha. Rom. VIII.
 18, 23. salm. sad.

Sest minna arwan, et sesinnase aia willitsuse
 sed ep olle wäart sedda auo, mis meil peab
 ilmoadama. Sest keik loom otab pitki silmi
 Jummalä laste auo ilmomist. Sest loom on
 tühjade asjade alla heidetud, ei mitte temma
 häa mele pärrast, waid selle pärrast, ke tedda
 süna alla on heitnud se lotusse päle, et ka sesam-
 ma loom se kaddurwa asja tenistussest peab
 päästetud ning Jummalä laste auust ka ossa
 sama. Sest meie täame, et keik loom ühtlause
 äggab ning sures waewas on tennini. Agga
 mitte ükspäinese, waid ka meie issi, kellele
 waimo essimessest kallid anded on, ohkame enne-
 se sees, ning otame lapse kohhut, se on, meie
 pattuse ihho ärrapäästmist.

Ewangelium neljandal Pühhapäwal pärrast
 kolmaino Jummalä Pühha. Luuk. VI.
 36, 42. salm. sad.

Sepärrast olge armolissed/ ninda kui
 teie Issa ka armolinne on. Ja ärge
 moist.

moistke kohhut / siis ei moisteta ka mitte teie p aal kohhut; ärge moistke (teist) hukka / siis ei moisteta ka teid hukka. Andke andeks / siis antakse teile andeks: andke / siis antakse teile iht h aad kinnivaotud / puudistud ja kuhja p aga moeto peab teile rüppe annetama; sest mis moedoga teie moedate / sellesammaga peab teile jälle moedetama. Agga temma  itles neile tähhendamisse sanna: kas s ogge woib s oggedale teed juhhatada: eks nemmad mollemad auks ei lange?  oppia lays ep olle mitte  llem kui temma  ppetaja; agga igg aiks on täis / ke ninda on kui temma  ppetaja. Agga mis sa pinda n aad omma wenna silmas / agga sinno omma silmas ei panne sa palke tähhele. Eht kuis sa omma wennale woid üttelda: oot wend / ma kissun sinno silmas pinda / ja palki ei n a sa ommas silmas? oh sinna kawwal! kisso enne palki ommast silmast / ia siis katso omma wenna silmast pinda kistuda.

Epistel wiendal Pühhapäwal p arrast kolmas
aino Jummal Pühha. 1 Petr. III.

8 = 15. salm. sad.

Agga wiimseks, olge teif  hHEMELELISSED, h aledad, wennalikkud, armolikkud, helded. Ärge makske mitte kurja kurjaga, ehk s oinamist s oina

mamissega; waid se wasto önnistage ja moiste fe et teie seks ollete kutsutud, et teie önnistust peate pärrima. Sest fe omma ello tahhab armastada, ja häid päiwi nähha, se hoidko omma feelt kurja eest, ja omma mofkad kawwalust rägimast. Temma pörgo ennast kurjast ärra, ja tehko hääd. Temma otsigo rahho, ja noudko sedda takka, sest Issanda silmad pannewad öigid tähhele, ja temma förwad nende palwed. Agga Issanda palg on nende wasto, fe kurja tewad; ja kes on, fe teile peaks woima kurja teha, kui teie hääd takka nouate? ja kui teie ka kannate öigusse pärrast, siis ollete teie önsad; agga ärge karike nende ähwardamist, ja ärge ehmatage mitte, agga pühhitsege Jummalä sedda Issanda omma süddameste sees.

Ewangelium wiendal Pühhapäwal pärrast
kolmaino Jummalä Pühha. Luk. V.
1=II. salm. sad.

Agga se sündis/ kui rahwas temma juure tungis Jummalä sanna kuulma/ et temma seisis Kenetsareti järwe äres/ ja nägi tats laewa järwe äres seiswad/ agga kallamehhed ollid neist wälja lainud/ ja pessid note. Süs läts temma ühhe laewa/ mis Simoni pärrast olli/ ja pallus tedda/ et temma nattokest pididi maalt ärwalütkama. Ning temma istus mahha/ ja

ja õppetas rahwast laewa seest. Agga
 kui temma lõppes rägimast/ ütles temma
 Simona wasto: saua süggawale/ ja wis-
 ka nota wälja ühhe loma katsets. Ja Si-
 mon wastas ja ütles temmale: Õppeta-
 ja/ meie olleme keige Dõd teed teinud / ja
 ep olle ühtekit sanud/ agga sinno sanna
 päle tahhan minna nota wäljabeita. Ning
 kui nemmad sedda teggid / said nemmad
 sure hulga kollo; agga nende noot katkes/
 ja nemmad näitsid kãega omma seltsi-
 meestele / ke teises laewas ollid / et nem-
 mad piddid tullemä neile appi weddama.
 Ja nemmad tullid ja täitsid mollemad
 laewad täide / ninda et nemmad waiosid.
 Agga kui Simon Petrus sedda näggi/
 langis temma Jesusse ette põlweli mah-
 ha/ ja ütles: Issand/ minne minnust är-
 ra/ sest minna ollen üks pattune innimen-
 ne. Sest hirm olli temma päle tulnud/
 ja keigide päle / ke temmaga ollid se kalla-
 salisse jures / mis nemmad ühhes ollid
 weddanud. Minda sammoti ka tulli Ja-
 kobi ja Johanneise Sebedeusse poiade pä-
 le hirmo / ke Simona seltsimehhed ollid.
 Ja Jesus ütles Simona wasto: ärra
 karta/ sest aiast pead sinna innimesi piuid-
 ma.

ma. Ning nemmad aiastid laewad mäle/ja
jastid keik mahha/ja lästid temma järrele.

Epistel kuendal Pühhapawal parrast kolm-
aino Jummalala Pühha. Rom. VI.

3=11. salm. sad.

SKs teie tää, mitto meid Kristusse Jesusse
päle on ristitud, et meie temma surma sisse
olleme ristitud? siis olleme meie temmaga mah-
hamäetud ristmisse läbbi surma sisse, et ninda,
kui Kristus on ülesärratud surnust Issa auo
läbbi, meie ka peame ues ellus käima. Gest kui
meie temmaga olleme istotud ühhesarnase surma,
siis peame meie ka (temma) ülestousmisse (sar-
nased) ollema. Gest et meie sedda täame, et
meie wanna innimenne (temmaga) on risti po-
dud, et se patto ihho peab tühja's minnema, et
meie teys patto ei teni; sest se surnud on, se on
õigeks tehtud pattust. Agga kui meie Kristus-
sega olleme surnud, siis ussume meie, et meie ka
temmaga peame ellama, sest et meie täame, et
Kristus surnust ülesärratud, teys ei surre, surm
ei wallitse teys temma ülle. Gest, mis temma
on surnud, sedda on temma pattule surnud üks-
ford; agga mis temma ellab, sedda ellab tem-
ma Jummalale. Ninda arwage ka teie ennast
pattule surnud ollewad, agga Jummalale ella-
wad meie Issanda Jesusse Kristusse läbbi.

Ewangelium kuendal Pühhapawal parrast
kolmaino Jummalala Pühha. Matt.

V. 20, 26. salm. sad.

SGest minna (Jesus) ütlen teile: kui
teie

teie õigus ep olle paljo üllem kui Kirja-
 tundjade ja Wariseride (õigus) siis ei sa
 teie mitte taewa riti. Teie ollete kuulnud/
 et wannamile on rõgitud: sinna ei pea
 rapma; agga ke tappab/on kohto wäärt.
 Agga minna ütlen teile/et iggaüks/ke om-
 ma wenna päle tühja wihha kannab / on
 kohto wäärt; agga ke omma wenna was-
 to ütleb: Kaka / se on sure kohto wäärt;
 agga ke ütleb: sinna jölle/se on pörge tul-
 le wäärt. Sepärrast/ kui sinna omma
 ande altari päle wiid/ ja saäl so mele tul-
 leb/ et sinno wennal middakit on sinno
 wasto; siis jätta sinna omma ande alta-
 ri ette/ ja minne/ ja lõppe enne omma wen-
 naga ärra/ ja siis tulle ja ohwerda om-
 ma ande. Olle pea hämelelinne omma
 wihha-mehhe wasto/ senni kui sinna tem-
 maga te pääl olled/ et wihha-m:es sind ei
 anna sundjale/ ja sundja sind ma sul-
 lastele/ ja sind ei wissata wangi torni.
 Edest/ minna ütlen sulle: sinna ei päse
 saält enne mitte/ kunni sinna ka wiimse
 tinga ärramaksad.

Epistel seitsemel Pühapäwal pärrast kolm-
 aino Jummalala Pühha. Rom. VI.

19-23. salm. sad.

Minna rõgin innimesel kumbel teie lihha nõd-
 rus-

russe parrast; sest otsete teie ommad lullimissed ollete andnud rojastusse tenistussele, ja üllekohtule üllekohtuks: ninda andke nüüd ommad lullimissed õigusse orjaks pühhitsemiseks. Sest kui teie patto sullased ollite, siis ollite teie õigussest lahti. Mis kaswo olli teil siis (neist asjust), miksparrast teie nüüd habbenete? sest nende ots on surm. Agga nüüd, et teie ollete pattust lahti ning Jummal orjaks sanud, on teil omma kaswo, et teie pühhaks sate, ja ots on iggawenne ello. Sest patto palk on surm, agga Jummal armo, ande on iggawenne ello Kristusse Jesusse meie Isfanda sees.

Ewangelium seitsemel Pühhapäwal parrast kolmaino Jummal Pühha. Mark.
VIII, 1-9. salm. sad.

Seil päiwil/ kui wegga paljo rahwast kõus olli/ ning neil ep olnud middakit süa/ kutsus Jesus omma Jüngrid ennese jure ja ütles neile: mul on wägga halle meel se rahwa pääl/ sest nemmad on jubba kolm päwa minno jures olnud/ ja neil ep olle middakit süa. Ning kui minna neid lassen kõiõ minna sömata/ siis nõrguwad nemmad ärra te pääl/ sest monni neist olli kaulgelt tulnud. Ning temma Jüngrid wastasid temmale; kust woib kegi siin kõrwes neid leiwadega täita? ning

tents

temma küssis neid: mittus leiba teil on?
 nemmad ütliid: seitse. Ning temma käs-
 kis rahwast mahha istuda / ning wottis
 neid seitse leiba / tännas ning murdis ja
 andis omma Jüngridese / et nemmad pid-
 did ettepannema. Ning nemmad pan-
 nid rahwa ette / ning neil olli pissut kal-
 lokesi / ja temma tännas ja käs kis ka neid
 ette panna / agga nemmad soid ja nende
 kõhhud said täis / ja korjasid kokko üllejä-
 nud pallokesi seitse korwi täit. Agga neid
 sojaid olli liggi nelli tuhjad / ja temma las-
 kis nemmad ärra.

Ewangelium, mis Kirko-sädusse ramato jär-
 rel selsinnase seitsemel Pühapäwal pärtast
 kolm:ino Jummal Pühha, ka käs talse et
 teloeda / ja homiko Jutuluses ärraselle
 tada. Matt. XVII. 1-9. salm sad.

TA fue päwa pärrast wottis Jeesus en-
 nesega Petrust ning Jakobi ja Jo-
 hannest temma wenda / ja wiis nemmad
 isspäines ühhe kõrge mä päle ja mudeti
 nende ees / ja temma palg paistis otseko
 pääwlik / ja temma rided said walgets otse-
 ko walgus. Ning wata / Moses ning
 Elias näitsid ennast neile / ning kõnne-
 lesid temmaga. Agga Petrus kostis
 ja

ja ütles Jeesusse wasto: Jeesand / siin on meil hä olla / kui sa tahhad / siis tahhame meie seie kolm maia tehha / sinnule ühhe ja Mosesele ühhe / ja Eliale ühhe. Kui temma alles rägis / waat siis warjus nende ülle üks selae pilw / ja waat üks hääl pilwest ütles: se sinnane on mo armas Poeg / ke minno mele pärrast on / Tedda kuulge. Kui need Süngrid sedda kulid / langsid nemmad silmili mahha ja kartsid wägga / agga Jeesus astus nende jure / putus neise ning ütles: touste ülles ning ärge kartke mitte. Agga kui nemmad ommad silmad üllestõffsid / ei näinud nemmad keddat / kui Jeesust ütspäines. Ning kui nemmad mäält mahha läksid / kästis neid Jeesus ja ütles: teie ei pea sedda näitmist kellegile üttema / kunni se innimesse Poeg surmust saab üllestousnud.

Epistel kahhesamal Pühapäwal pärrast
kolmaino Jummal Pühha. Rom.
VIII. 12-17. salm. sad.

Sepärrast, wennad, ep olle meil wõlga lihha-
ga, et meie peame lihha (sanna) järrele el-
lama. Sest kui teie lihha sanna järrele wot-
tate ellada, siis peate teie surrema; agga kui teie
wai

waimo läbbi (pattuse) ihho teggusid wottate surretada, siis peate teie ellama. Gese mitto Zummala waimo läbbi juhhatasse, need on Zummala lapsed. Gese teie ey olle sanud orja waimo, et teie peaksite arrad ollema, waid teie ollete laste waimo sanud, kelle läbbi meie kissetame: abba, Zsa! sesamma waim tunnistab meie waimoga, et meie olleme Zummala lapsed. Olleme meie nüüd lapsed, siis olleme meie ka pärriad, Zummala pärriad, ning Kristusse kapärriad, kui meie temmaga kannatame, et meie temmaga auo sisse same.

Ewangelium kahhesamal Pühhapäwal pärrast kolmaino Zummala Pühha. Matt.

VII. 15 = 23. salm. sad.

Agga hoidke ennast walle = Prohwetide eest / ke teie jure tullewad lamaste rietes / agga seestpidi on nemmad kiskiääd huntid. Nende suggust peate teie neid tundma. Kas wina-marjo noppetakse kibbowitsüst / ehk wigi ohhatist? ninda keik hä pu kannab hääd suggu / agga kurri pu kannab kurja suggu. Hä pu ei woi kurja suggu kanda / egga kurri pu hääd suggu kanda. Zgga pu / mis hääd suggu ei kannab / raiotakse mahha ja wisatatakse tullesse. Sepärrast nende suggust peate teie neid tundma. Ei sa keik / ke

L

min-

minno wasto ütlewad : Jssand ! Jssand ! taewa riki/waid ke minno taewase Jssa tahtmissse teeb. Paljo ütlewad minno wasto sel päwal : Jssand/Jssand/eks meie olle sinno nimmel kulutanud /ja sinno nimmel furjad waimud wälja-aianud/ ja sinno nimmel paljo wäggewaid teggu sid teinud. Siis tunnistan minna neile : minna ep olle teid weel ellades tundnud /minge ärra minnust teie furjateggiad !

Epistel ühheksamal Pühhapäwal pärrast kolmaino Jummalä Pühha. 1 Kor. X.
6=13. salm. sad.

Agga se on meie ettetähendamisseks sündinud, et meie sedda fur a ei pea himmustama, kui nemmad on himmustanud. Äрге sage ka mitte woõra Jummalä teenriks, ninda kui monningad neist, kui kirjutud on ; se rahwas istus mahha, et nemmad söid ja joid, ja tousis ülles mängima. Äрге piddagem ka hora ello, ninda kui monningad neist on hora ello piddanud ja langsid ühhel päwal kolm tuhhat kolmat kummend. Ärgem ka kiusagem Kristust, ninda kui monningad neist ka kiusasid, ja neid rikkuti ussidest ärra. Äрге nurrisege ka mitte, ninda kui monningad neist nurrisid ja said hukka ärrarikkja läbbi. Agga se on sündinud keik neile ettetähendamisseks. Agga meile on se kirjutud mainitsusseks, kelle päle
ma

maailma ots on tulnud. Sepärrast, ke ennast arwab seiswad, se katsko, et temma ei lange. Teile ep olle weel muud kui innimesse kiusatus kätte tulnud. Agga Jummal on tru, ke teid ei lasse ennam kiusada, kui teie sudate kanda, waid tahhab kiusatusse päle otsa tehha, et teie sudate sedda kanda.

Ewangelium ühheksamal Pühhapäwal pärrast kolmaino Jummal Pühha. Luk. XVI. 1-9. salm. sad.

Sing temma ütles ka omma Jüngri de wasto: üks rikkas innimenne olli/ sel olli maiapiddataja / ja felle päle olli temma ees kõnnet tõstetud/ et temma temma warra pididi ärrahuttama. Ja temma kutsus tedda/ ja ütles temmale: kuis ma sinnuft sedda kulen? wasta omma maiapiddamisse pärrast/ sest sinna ei woõ mitte ennam maia piddata; agga se maiapiddataja ütles ennese meles: mis peari minna teggema? minno Jssand wottab maiapiddamisse minnuft ärra; kaewada ei suda minna; häbbi on mul kerjada. Minna täan/ mis ma tahhan tehha/ et kui minna maiapiddamisest ärra saan/ neimnad mind wastowodwad omma maiadesse. Ning temma kutsus ennese jure teit omma Jssanda wõlgalissed/ ja ütles

estimesse wasto: paljuts sul mo Jesan-
daga wólgo on? ning se ütles: sadda tünd-
ri ölli. Ja temma ütles temmale: wot-
ta omma ramat/ ja istu mahha/ ja kirjo-
ta warsti wiistümmend. Párrast ütles
temma teisele: agga paljuts sul wólga on?
temma ütles: sadda wakka nisso. Ja
temma ütles temmale: wotta omma ra-
mat/ ja kirjota kahheksakümmend. Ning
isсанд kitis üllekohtust maiapidajad/ et
temma targaste ölli teinud/ sest et sefin-
nase ma- ilma lapsed on targemad/ kui
walgusse lapsed ommas suggus. Ning
minna ütlen teile ka: tehke ennesele söbro
üllekohtussest Manimonast/ et kui teil
waia on/ nemmad teid wastowotwad ig-
gawesse maiadesse.

Epistel künnel Pühhapäwal párrast kolm-
sino Jummalala Pühha. 1 Kor. XII.
1-11. salm. sad.

Agga waimolikkust andist, wennad, ei tahha
minna mitte, et teil peab täadmata ollema.
Teie täate, et teie ollite pagganad ja läksite kele-
tumade woõra Jummalade jure, ninda kui teid
sadeti. Sepárrast annan minna teile täda, et
üksiki, ke Jummalala waimo läbbi rägib, ei woi
Jesust árraneda. Ja üksiki ei woi Jesust Jes-
sandaks kutsuda kui pühha waimo läbbi. An-
ded

Ded on mitmesuggused, agga sesamma waim. Ja ammetid on mitmesuggused, agga sesamma Jesand. Ja teggud on mitmesuggused, agga sesamma Jummal on, ke sedda keik keigide sees teeb. Agga iggaühhe sees näitwad ennast waimo anded liggimesse kassuks. Sest ühhele antakse waimo läbbi rägida targussest, agga teisele rägida tundmissest sesamma waimo läbbi. Agga teisele (antakse) usko sesamma waimo läbbi. Teisele andid terweks tehha sesamma waimo läbbi, agga teisele wäggewaid teggusid tehha, ja teisele pühha kirja selletada, ja teisele waimusid ärra-awada, agga teisele antakse monnesuggusid keli, ja teisele kelesid selletada. Agga sedda keik teeb üks ja sesamma waim ja jaggab igga ühhele omma ninda, kui temma tahhab.

Evangelium künnel Pühhapawal pärrast
kolmaino Jummal Pühha. Luk. XIX.
41-48. salm. sad.

Kui temma (Jesús) liggi sai/ ja liin-
na näggi/ nuttis temma temma pärrast/
ja ütles: kui sinna ka sedda täaksid/
ja weelgi selsinnasel ominal aial/mis sinno
rahhule tarwis lähhab! agga nüüd on se
sinno silmade eest ärrapeidetud. Sest se
aeg tulleb sinno päle/ et sinno waenlased
sinno ümber walli tewad/ ja sinno ümber
piirwad/ ja sind keigepiddi waewawad/ ja

nemmad lõwad sind mahha/ ja sinno lap-
 sed sinnoga/ ja ei jätta kiwwi kiwwi päle.
 Sepärrast/ et sinna ep olle tundnud om-
 ma armo-katsmisse aega. Ja temma
 läks Jummalala kotta ja hakkas wälja-ai-
 ama neid/ ke selle sees müsid ja ostsid/ ja
 ütles nende wasto: kirjutud on: minno
 kooda on paliwe kooda/ agga teie ollete
 sedda rõõwli auguks teinud. Ning tem-
 ma olli iggapäaw Jummalala koias õp-
 petamas. Agga üllemad Preestrid ja
 Kirjatundjad ja rahwa üllemad piüüdsid
 tedda hukka sata/ ja eiwad leidnud mit-
 te/ mis nemmad piddid teggema; sest keit
 rahwas olli temma polest/ ja kulis tedda.

Epistel ühheteistkümmel Pühhapäwal pär-
 rast kolmaino Jummalala Pühha. 1 Kor.
 XV. 1. 10. salm. sad.

Agga minna annan teile täda, wennad, sed-
 da armo õppetust, mis minna teile ollen ku-
 lutanud, mis teie ka ollete wastowotnud, selle
 sees seisate teie ka, selle läbbi sate teie ka õnsaks,
 kui teie sedda ninda peate, kui minna teile ollen
 kulutanud; olgo siis, et teie ollete tühja usknud.
 Sest minna ollen algmissest teile sedda andnud,
 mis minna ka ollen sanud, et Kristus on surnud
 meie pattude eest pühha kirja järrele, ja et temma
 on mäetud, ja et temma on üllestousnud kol-
 mandal

mandal päwal pühha kirja järrele. Ning et temma ennast Kewale on näitnud, pärrast neile fahheteistkümnele. Pärrast on temma nähtud ennam kui wie sadda wennast ühhel hobil, kelle sääst weel nüüdki paljo ellus on, agga monningad on uinunud maggama. Pärrast on temma ka nähtud Jakobist, pärrast feigist Apostlidest. Agga wiimselt feigide järrel on temma ka minnust kui ühhe enneaegselt nähtud. Gest minna ollen se feige wähhem Apostlide säas, ke minna ep olle wäart, et mind Apostliks kutsutakse, sepärrast, et minna Jummalala koggodust wägga ollen takka kiusanud. Agga Jummalala armust ollen minna, mis ma ollen, ja temma arm minno wasto ep olle mitte tühhine olnud, waid minna ollen paljo ennam tööd teinud kui nemmad feif; agga ei mitte minna / waid Jummalala arm, mis minno sees on.

Ewangelium ühhetekümnel Pühhapäwal
pärrast kolmaino Jummalala Pühha.
Lut. XVIII. 9. 14. salm. sad.

Agga temma (Jesus) ütles ka monningade wasto / ke ennast issi arwasid diged ollewad / ja muid põlgfid / se tähhendamisse sanna: Kaks innimest läksid ülles Jummalala kotta palwed piddama / teine olli Wariseer / ja teine Tölner. Se Wariseer seisis ja piddas palwed issieneses ninda: minna tännan sind Jummalal /

mal/ et minna ep olle ninda kui muud in-
 nimesse / risujad / üllekohtusse / ab-
 biellorikjad / egga ninda kui sesinnane
 Tölner. Minna paastun kaksford näd-
 dalas / minna annan kümnest keigist/
 mis mul on. Ja se Tölner seisis emalt ja
 ei tahtnud omma silmadke taewa pole ül-
 lestosta / waid löi omma rinna wasto / ja
 ütles: Jummal / olle mul pattusel armo-
 linne! minna ütlen teile: sesinnane läks
 alla omma kotta õigem kui teine. Sest/
 ke ennast issi üllendab / tedda allandakse /
 agga / ke ennast issi allandab / tedda ül-
 lendakse.

Epistel kahheteistkümmel Pühapäwal pär-
 rast kolmaino Jummal Pühha. 2 Kor.
 III. 4-9. salm. sad.

Agga nisuggune lotus on meil Kristusse läbbi
 Jummal pole, ei mitte et meie issiennesest
 kolbame middakit mõttelda kui issiennesest, waid
 meie kolbaminne tulleb Jummalast, ke meid ka
 on teinud kolbawaks ue sädusse sullaseks, ei mit-
 te firja tähhe, waid waimo (sullaseks.) Sest
 firja täht surretab, agga Waim teeb ellawaks.
 Ja kui surma ammetil firja tähhes, mis firwi-
 de sisse olli firjotud, au olnud, ninda et Isräeli
 lapsed ei woinud mitte Mosese pallet wata, tem-
 ma palle auo pärrast, mis ärralõppis: kuis ei
 peaks

peaks paljo ennam auo waimo ammetil ollema?
sest kui huffatusse ammetil auo olnud, paljo en-
nam auo peab õigusse ammetil ollema.

Ewangelium kahheteistkümmel Pühapäawal
pärast kolmaino Jummal Pühha.
Mark. VII. 31. 37. salm. sad.

Sing kui temma (Jesus) jälle Tiros
ning Sidoni raiast wälja läks / tulli
temma Kalilea järwe äre kest kümme-
liina raia. Ning nemmad tõid temma ju-
re ühhe kurdi / kel kidda keel olli / ja pallu-
sid tedda / et temma piddi omma kät tem-
ma päle pannema. Ning temma wottis
tedda rahwa sääst kõrwale ning panni
ommad sõrmed temma kõrwade sisse / ning
sulletas ja putus temma keelt ning temma
watis ülles taewa / õhtas ning ütles tem-
ma wasto: ewata! se on: sa lahti! ning
seddamaid said temma kõrwad lahti / ning
temma keele-õidid pääsis lahti / ja temma
rägis selgeste. Ning temma kelis neid sed-
da kelligile rägimast; agga sedda ennam
temma neid kelis / sedda ennam laotasid
nemmad sedda laiale. Ning nemmad im-
metellid foggone wägga ning ütliid: Tem-
ma on keik hästi teinud / kurdid teeb tem-
ma kuulma / ja need keletunud rägima.

Epistel Kolmerekstümnel Pühhapawal parrast
 Kolmaino Jummalä Pühha. Kalat.
 III. 15. 22. salm. sad.

Wennad, minna vägin innimeste kumbel.
 üksiki ei võtga innimesse wimist säadmist
 ärra, kui se kinnitud on, egga panne middakit
 süna kõrwa. Agga nüüd on need tootused
 Abrahamile ja temma seemnele vägitud. Tem-
 ma ei ütlen mitte: ja sinno seemnele kui mitmest,
 waid kui ühhest, ja sinno seemnele, ke on Kris-
 tus. Agga minna ütlen sedda: se käsk, mis nell
 sadda päle kolmkümmend aastat parrast on an-
 tud, ei te mitte kolmatumaks sedda sädust, mis
 Jummalast Kristusse päle on enne kinnitud, et
 se (käsk) sedda tootust peaks tühaks teggema.
 Gest kui parrandus kässust on, siis ep olle se
 tepe tootusest. Agga Jummal on sedda Abra-
 hamile tootusse läbbi armust andnud. Miks siis
 käsk? se on pattude parrast päle tulnud, kuni
 se seme pididi tulles, kellel se (parrandus) olli
 tootud, ja (käsk) on sätud Inglisest wahhe meh-
 he käe läbbi. Agga wahhemees ep olle mitte
 ühhe (wahhe mees,) agga Jummal on üks.
 Kas siis käsk on Jummalä tootusse wasto? ei
 olle mitte. Gest kui käsk olleks antud, mis woiks
 allawaks tehha, siis tulleks õigus tõeste kässust.
 Agga pühha kirri on keik patto alla kinni pan-
 nud, et tootus pididi ussust Jesusse Kristusse
 sisse antama neile, ke ussuwad.

Ewangelium kolmeteistkümmel Pühapä-
wal pärrast kolmaino Jummalä Püh-
ha. Luf. X. 23, 37. salm. sad.

Siis tenna (Jesus) pöris ennast om-
ma Jüngeride pole / ja ütles neile is-
si päines: önsad on need silmad / ke näwad /
mis teie näte. Gest minna ütlen teile / et
paljo Prohweti ja Kuningaid on taht-
nud nähha / mis teie näte / ja ep olle sed-
da mitte näinud / ja kuulda / mis teie ku-
lete / ja ep olle sedda mitte kuulnud. Ning
waat / üts Kirjatundja toustis ülles / kuu-
sas tedda ja ütles: öppetaja / mis ma pe-
an teggema / et minna iggawesse ello pär-
rin? agga tenna ütles temmale: mis on
täsus kirjotud; kuidas sa loed? agga tem-
ma wastas ja ütles: sinna pead Jesanda
omma Jummalä armastama keigest om-
mast süddamest / keigest ommast hingest / ja
keigest ommast wäest / ja keigest ommast
melest / ja omma liggimest kui issiennast.
Agga tenna ütles temmale: sinna olled
öiete wastanud / te sedda / siis pead sinna
ellama. Agga tenna tahtis issiennast
öigets panna ja ütles Jesusse wasto: kes
siis on minno liggimenne? agga Jesus
wastas / ja ütles: üts inimenne läts Je-
rusalem-

rusalemmast alla Jeriko pole / ja sattus
 rõõwlide kätte; kui need redda said risunud
 ja peksnud / lüksid nemmad ärra / ja jät-
 sid tedda pool surnud mahha. Agga üks
 Preester lüks kogemata seddasamma
 teed alla / ja kui temma tedda näggi / lüks
 temma möda / ja nindasammoti üks Le-
 wiit / kui temma sinna paika sai / lüks tem-
 ma ja watis / ja lüks möda. Agga üks
 Samaria mees lüks sedda teed / tulli tem-
 ma jure / ja kui temma tedda näggi / sai
 temma sidda halledaks / ja lüks temma
 jure / ja siddus temma hawad finni / ja
 wallas õlli ja wina sisse / tõstis tedda om-
 ma weikse selga / ja wiis tedda maiase ja
 kandis hoolt temma pärrast. Ja teisel
 päwal lüks temma ärra / ja wottis kaks
 krossi wälja / ja andis perremehhele ning
 ütles temmale: kanna hoolt temma eest /
 ja mis sa weel peaksid kullutama / tahhan
 minna taggasi tulles sulle maksta. Red-
 da sa neist kolmest arwad selle lähhema
 ollewa olnud / ke rõõwlide kätte olli sat-
 tund. Agga temma ütles: se / ke temma
 päle armo heitis. Siis ütles Jesus tem-
 ma wasto: minne / ja te sinna nindasam-
 moti.

Epistel neljateistklümmel Pühhapäwal pärrast kolmaino Jummalä Pühha. Sal.

V. 16=24. salm. sad.

Agga minna ütlen: käige waimus, siis ei te teie mitte lihha himmo järrel. Gest lihha himmustab waimo wasto, ja waim lihha wasto, needsammad on teine teise wasto, et teie sedda ei te, mis teie tahhate. Agga kui teid waimust äetakse, siis ei olle teie mitte käsko al. Agga arowalikud on lihha teggud, need on need, finnased: abbiellorikminne, horus, rojus, kimalus, woora Jummalä tenistus, noidus, waen, riid, wihhasteleminne, wihha, söitleminne, taplussed, walle-öppetamissed, kaddedus, tapminne, liigjominne, prassiminne, ja mis nende sarnased on, (mis minna kä enne ütlen, ninda kui minna kä enne ollen ütelnud,) et ke nisuggust tewad, ei pea Jummalä riki pärrima. Agga waimo willi on arm, room, rahho, pitk meel, söbrus, heldus, usk, tassandus, kässinus. Nisugguste wasto ep olle käsk mitte. Agga ke Kristusse pärralt on, need on omma lihha risti ponud himmude ja ihaldamistega.

Ewangelium neljateistklümmel Pühhapäwal pärrast kolmaino Jummalä Pühha.

Lut. XVII. 11=19. salm. sad.

Sing se sündis / kui temma (Jesus) Jerusalemma läks / käis temma kesselt Samariast ja Kalilea=maast läbbi /
ning

ning kui temma ühhe allewele sai/ siis
tulli temma wasto kümme piddalitöbbist
meest ja seisid emalt. Ja nemmad töstsid
omma häält ja ütlesid: Jesus õppetaja/
heita armo meie päle! ning kui temma
neid näggi ütles temma neile: minge ja
näitke ennast Preestridele. Ja se sündis/
kui nemmad ärraläksid/ said nemmad
puhtaks. Agga üks nende sääst/ kui tem-
ma näggi/ et temma olli terweks sanud/
põris ümber/ ja titis Jummalat sure häle-
ga; ja temma langis päle päle mahha
temma jalge ette ja tännas tedda/ ja se ol-
li üks Samaria=ma mees. Agga Jesus
wastas ja ütles: eks kümme olle puhtaks
sanud? agga kus need ühheksa on? eks
muid olle leitud/te taggast olleksid tulnud/
ja Jummalale auo andnud kui agga sefin-
nane woõras? ning temma ütles temma-
le: touse ülles/ minne/ sinno usk on sind
aitnud.

Epistel wieteistkümmel Pühapäwal pä-
rast kolmaino Jummalala Pühha. Gal.
V. 25. VI. 10. salm. sad.

Kui meie waimus ellame, kälgem ka waimus.
Ärge olgem tühja auo päle ahned, teine teist
wihhastama ja faetsema. Wennad, kui inni-
menne

menne ühhe efsitusse sisse sattuks, siis aitke teie tedda jälle tassase waimoga, ke teie waimolikkud ollete, ja wata issi ennese päle, et sind ka ei kiusata. Kandke teine teise koormat ja ninda ellage Kristusse kässo järrele. Agga, kui kegi mõtleb ennast middakit ollewad, kui temma ühtefit ep olle, se pettab issiennast. Agga iggaüks näitko omma teggo laitmata ollewad, ja siis on temmal ennesest ükspäines kiitmist, ja ei mitte teifest. Gest iggaüks peab omma koorma kandma. Agga kedda õppetakse sannaga, se jaggago keik hääd sellele, ke tedda õppetab. Ärge efsige mitte! Jummal ei anna ennast mitte naerda. Gest mis innimenne kälwab, sedda temma ka leikab. Ke omma lihha päle kälwab, se leikab lihha päält hukkatust; agga ke waimo päle kälwab, se leikab waimust iggawest ello. Agga ärge wässigem mitte ärra hääd tehhes, sest meie peame ka ommal aial leikama, kui meie järrele ei anna. Et meil nüüd aeg on / tehkem hääd iggamehhele, agga keik ennamiist neile, ke meie ussust on.

Ewangelium wieteistkümmel Pühhapäwal
pärrest kolmaino Jummalas Pühha.
Matt. VI. 24-34. salm. sad.

Siski ei woi kahte issandat tenida / sest ehk temma teist wihkab ja armastab teist; ehk heitab teise pole ja põlgab teist ärra. Teie ei woi mitte Jummalat ja
Mam.

Mammonat tenida. Sepärrast ütlen
 minna teile: ärge murretssege mitte om-
 ma ello eest / mis teie peate söma ja
 mis teie peate joma / egga omma ihho
 eest / mis teie peate selga pannema.
 Eks ello ennam olle kui roog / ja ihho
 ennam kui rided? pange tähhele lin-
 nokessi taewa al: nemmad ei küüwa /
 egga leika mitte / egga panne kokko aita / ja
 teie Jsssa / ke taewas on / toitab neid. Eks
 teie olle paljo üllemad neid? agga kes on
 teie säas / ke omma murrega ennese pit-
 kusse päle woiks ühhe küünra jatkata?
 ning mis murretsete teie ride pärrast?
 pange tähhele neid lillikesi wälja pääl /
 kuida nemmad kaswawad / nemmad ei te
 tööd / egga kedra. Agga minna ütlen tei-
 le / et ka Salomon keige omma auo sees ey
 olle mitte ninda olnud ehhitud / kui üks
 neistsammust. Kui nüüd Jummal rohto
 wälja pääl ninda ehhitab / mis tanna sei-
 sab / ja home ahjo wissatakse / eks siis tem-
 ma sedda paljo ennam teile peaks tegge-
 ma / teie nödräusfulissed? sepärrast ei pea
 teie mitte murretsema / ja ütlemä: mis
 peame meie söma? mis peame meie jo-
 ma? ehk misga peame meie ennast kat-
 ma? sest sedda keik noudwad need pagga-
 nad;

nad; agga teie taewane Issa täab/ et teil sedda feik tarwis on. Agga noudke esiti Jummalala riki ja temma õigust/ siis sedda feik antakse teile pälegi. Sepärrast ärge murretsege mitte homist päwa/ sest küll hoomne päaw issi ennese eest murretseb. Sest on küll/ et iggal päwal omma waew on.

Epistel kueteistkümmel Pühapäwal pärrast kolmaino Jummalala Pühha. Ewes.
III. 13. 21. salm. sad.

Sepärrast pallun minna, et teie ei wässi minno willetsuste sees teie pärrast, mis teie auuks on. Sepärrast kummardan minna ommad põlwed meie Issanda Jesusse Kristusse Issa ees, kellest feik sugguwõssa taewas ja ma pääl nimmetakse, et temma teile annaks omma auru rikkusse pärrast wägga fangeks sada temma waimo läbbi seestpididise innimesse polest, et Kristus usso läbbi teie süddamede sees woiks elada, et teie (Jummalala) armastamisse sees woiksite olla juretud ja pohjandud, et teie woiksite moista feige pühhadega, mähhärdune se laius, se pitkus ja süggawus ja kõrgus olneb, ja tunda Kristusse armastamist, mis üllem on kui (feik) moistus, et teie woiksite feik Jummalala anded rohkesti saa. Agga sellel, fe paljo ennam woib tehha ülle sedda, mis meie pallume ehk moistame sedda wägge möda, mis meie sees wäggers

M

on

en, selsammal olgo au foggodusses Kristusse
 Jesusse läbbi iggal aial iggawessese aiast igga-
 weste. Amen.

Ewangelium kueteistkümnel Pühhapawal
 pärrast kolmaino Jummalä Pühha.

Luk. VII. 11-17. salm. sad.

Sing pärrast sündis/et temma (Jesus)
 ühte liina läks/ mis kutsutakse Mäi-
 niks/ ja temmaga läksid paljo temma
 Jimgrist ja paljo rahwast. Agga kui tem-
 ma liggi liina wärrawat sai/ waat siis
 kanti surnud wälja/ se olli omma emma
 ainus poeg/ ja temma olli lest/ ja paljo
 liina rahwast olli temmaga. Ning kui
 Jssand tedda näggi/ hallastas temma
 temma päle/ ja ütles temmale: ärra nut-
 ta. Ning kui temma liggi läks/ hakkas
 temma pufartist finni/ ja kandjad seisid.
 Ja temma ütles: noormees/ minna üt-
 len sulle/ touse ülles! ja se surnud touse-
 üsima/ ja hakkas rägima/ ja temma andis
 tedda temma emmale. Ja nende keigi-
 de päle tulli hirno/ ja kiitsid Jummalat
 ja ütliid: suur Prohweet on meie saas
 tousenud/ ja Jummal on omma rahwast
 tulnud katsma. Ning sesamma könne
 temmast läks laiale foggona Juda-
 ma läbbi/ ja keige paiko ümberkoudo.

Epistel seitseteistkümnel Pühhapawal parrast kolmaino Jummal Pühha.

Ewes. IV. 1. 6. salm. sad.

SEparrast mainitsen minna teid, ke minna Issanda parrast köidetud ollen, et teie ninda kaitte, kui teie kutsmissse kohhus on, misga teie ollete kutsutud, keige allandusse ja tassandussega, ning pitkamelega teine teist sallides armastamisse sees. Ja olge ussinad üht meelt piddama waimus rahho-siddemeläbbi, üks ihho ja üks waim, ninda kui teie ka ollete kutsutud teie kutsmissse ühhes lotusses. üks Issand, üks usk, üks ristminne, üks Jummal ja keigide Issa, ke on keigide ülle, ja keigide läbbi, ja teie keigide sees.

Ewangelium seitseteistkümnel Pühhapawal parrast kolmaino Jummal Pühha.

Luk. XIV. 1. 11. salm. sad.

Sing se sündis / kui temma (Jesus) pühhapawal ühhe Wariseride üllema kotta tulli leiba wotma / siis wahtsid nemmad tedda. Ja waat üks wetöbbine innimenne olli temma ees / ja Jesus wastas ja rägis Rässotundjade ja Wariseride wasto ja ütles: kas pühhapawal sunnib terweks tehha? agga nemmad jäid waid. Ning temma hakkas temmase kinni / teggi tedda terweks / ja lastis tedda ärra.

Ning temma wastas neile ja ütles: kes on teie saas/ kelle esel ehk härg kaewo lan-
 geb/ ja temma tedda warssi wälja ei tom-
 ba pühhapäwal/ ja nemmad ei woinud
 se päle mitte wastada. Agga temma üt-
 les neile/ ke ollid kutsutud ühhe tähhen-
 damisse sanna/ kui temma moistis/ et
 nemmad illemat paika wallitsefid/ ja üt-
 les neile: kui sind kellegist pulmale on kut-
 sutud/ ärra isto mitte illema paika mah-
 ha/ et ep olleks wahhest kegi ausam sind
 temmast kutsutud, ja se/ ke sind ja tedda
 on kutsnud/ tulleks ja ütleks sulle: anna
 sellele maad/ ja siis peaksid sinna häbbega
 allama paika istma/ waid kui sinna olled
 kutsutud/ minne ja isto allama paika mah-
 ha/ et kui se tulleb/ ke sind on kutsnud/
 temma sulle ütleks: söbber/ minne ille-
 male/ siis on sul nende ees au/ ke sinno-
 ga laual istwad. Sest iggäiks/ ke ennast
 isfi üllendab/ tedda allandakse/ ja ke en-
 nast isfi allandab/ tedda üllendakse.

Epistel kahheksateistkümmel Pühhapäwal
 pärrast kolmaino Jummalat Pühha.

1. Kor. I. 4-9. salm. sad.

Minna tännan ikka omma Jummalat teie
 pärrast se Jummalat armo eest, mis teil on
 antud

antud Kristusse Jesusse läbbi, et teie temma läbbi keigis asiis ollete rikkaks sanud keige öppetusse ja keige tundmisse sees. Ninda kui Kristusse tunnistus teie sees on finnitud, ninda et teil ühhegist andest ei olle pудо, ning otate meie Issanda Jesusse Kristusse ilmotamist, fe ka teid tahhab finnitada otsani, et teie laitmata woiksite olla meie Issanda Jesusse Kristusse päwal. Jummal on tru, kelle läbbi teie ollete kutsutud temma Poia meie Issanda Jesusse Kristusse ossa-samisfele.

Evangelium kahheksateistkümmel Pühapäwal pärrast kolmaino Jummalapühha.

Matt. XXII. 34-46. salm. sad.

Mõga kui Bariserid tulid / et temma (Jesus) Sadduseride suud olli finni sulgnud / tullid nemmad kōtko: ja üks nende saast üks Kirjatundja kuusas tedda ja ütles: misfuggune on se suur kässofanna kässo? agga Jesus ütles temma wasto: sinna pead armastama Jummalaga omma Issanda keigest ommast süddamest / keigest ommast hingest / ja keigest ommast melest. Se on se essimenne ja suur kässofanna. Agga se teine on temma sarnane: sinna pead omma liggimest armastama kui is-siennast. Neis kahhes kässofannas on kōggona käsō ning Prohwetid kōus. Agga

ga kui Bariserid ühhes kõus ollid/ küssis
neilt Jesus ja ütles: mis arwate teie
Kristussest/ kelle poeg temma on? nem-
mad ütliwad temmale: Dawida poeg. Tem-
ma ütles nende wasto: kuidas siis Dawid
tedda wainus Issandaks kutsus/ kui tem-
ma ütleb: Issand on ütelnud minno Is-
sandale: isto minno parramale käle/ kun-
ni minna sinno waenlased pannen sinno
jalge alluseks. Kui nüüd Dawid tedda
Issandaks kutsus/ kuidas siis temma on
temma poeg/ ja üksiki ei woinud temmale
fannagi wastada/ egga tohtind üksiki sest
pawast temmalt middakit ennam küssida.

Epiatrel ühhesateistkümmel Pühhapawal
parrast kolmaino Jummalä Pühha.

Lwes. IV. 22. 28. salm. sad.

S teie ennese päält peate ärraheitma endise el-
lo polest sedda wanna innimest, ke ennast ärr-
rarikkub petwa himnude läbbi; ning et teie pea-
te ueks sama omma mele wainus, ja ennese päle
wotma sedda uut innimest, ke Jummalä sarna-
seks on lodud tõssise õigusse ja pühhitsusse sees.
Separrast jätke mahha wallet ja rägige tõt, ig-
gaüks omma liggimessega, separrast et meie tei-
ne teise liikmissed olleme. Kui teie wihhased
ollete, siis ärge tehke kummatagi patto. Ärge
andke päwa loja miina teie wihha sees, ja ärge
andke maad furratile. Ke warrastanud on,
ärge

argo warrastago ennam teps, waid tehko enne-
minne tööd, ja saatko kättega middakit haäd, et
temmal olleks sellele anda, kel tarwis on.

Ewangelium ühheksateistkümmel Pühapä-
wal pärrast Kolmaino Jummalala Pühha.

Matt. IX. 1-8. salm. sad.

TA temma (Jesus) astus laewa/ ja läks
ülle (järwe)/ ja sai omma liina. Ja
waat siis kandsid nemmad temma juure
ühhe lutõbbise/ se olli wodis maas. Ja
kui Jesus nende usko näggi/ ütles temma
lutõbbise wasto: olle rahhul minno poeg/
sinno pattud on sul andeks antud. Ja
waat monningad Kirjatundjade saas rääk-
sid ishienneses: sesinnane laitab (Jum-
malat.) Agga kui Jesus nende mõtted
näggi/ ütles temma: miikspärrast mõtle-
te teie kurja ommas süddames. Mis on
tergem ütelda: sinnul on sinno pattud
andeks antud/ ehk ütelda: touse ülles ja
kõi. Agga et teie peate täädma/ et inni-
messe Poial welewald on pattud Ma pääl
andeks anda/ siis ütles temma se lutõbbise
wasto: touse ülles/ wotta omma wode/
ja minne omma kotta. Ning temma tou-
sis ülles/ ja läks omma kotta. Agga kui
se rahwas sedda näggi/ immetellid nem-
mad/

mad / ja kiitsid Jummalat / ke nisuggust
melewalda innimestele andnud.

Epistel kahhekümnel Pühhapawal parrast
kolmaino Jummalapühha. Ewes.
V. 15 / 21. salmi sadik.

Separrast katske, et teie targaste käite, ei
mitte kui rummalad, waid kui targad.
Piddage aega kalliste, sest aeg on kurri. See
parrast ärge olge rummalad waid moistlikkud
(se päle) mis Issanda tahtminne on. Ja ärge
joge ennast täis wina, kust tigge ello tulleb, waid
sage täis waimo, ja rägige issikeskes laulo ja ki-
tusse luggusid, ja waimolikko laulusid. Laulge
ja kiitke Issandat ommas süddames, ja tännage
ikka keige eest meie Issanda Jesusse Kristusse
nimmel Jummalat ja Issa. Ja kuulge teine
teise sanna Jummalat kartusse sees.

Ewangelium kahhekümnel Pühhapawal
parrast kolmaino Jummalapühha.
Matt. XXII, 1 / 14. salm. sad.

JA Jesus kostis ning rägis neile ta
tähhändamisse sannade läbbi / ning
ütles: Taewa riik on ühhe Kunninga
sarnane / ke omma poiale pulmat teggi /
ning läkkitas omma sullased wälja neid
kutsutud pulma kutsma / ja nemmad ei
tahtnud mitte tulla. Ta läkkitas temma
teised sullased wälja / ja ütles: üttele
neile

neile kutsutuile: waat / minno sööm-aia
ollen minna walmistanud / minno härjad
ja nuumweiksed on tappetud ja teik on
walmis / tulge pulma! agga nemmad ei
holind sest / ja läksid teine omma põllule /
teine omma kaupa jure. Agga teised
wotsid temma sullased kinni / naersid ja
topsid neid ärra. Kui kunningas sedda
kulis / sai temma wihhasets ja läkkitas
omma södda wäe wälja / ja hukkas neid
rööwliid ärra / ja süttitas nende liina pol-
lema. Siis ütles temma omma sullaste
wasto: pulmad on küi walmistud / agga
need kutsutud ep olnud mitte sedda wäart.
Sepärrast minge telahkniide päle / ja
kutsuge pulma ni mitto kui teie leiäte. Ja
need sullased läksid wälja teide päle / ja kog-
gusid kotte ni mitto kui nemmad leidsid /
kurjaid ning häid / ja pulma-kodda sai
woõraid täis. Siis läks kunningas sis-
se woõraid katsma / ja näggi saäl ühhe in-
nimesse / kel pulma-riet ep olnud seljas.
Ja temma ütles temma wasto: söbber /
kuida sinna seie olled sisse tulnud / ja sin-
nul ep olle pulma-riet? agga temma ei sa-
nud sannagi suust. Siis ütles se kun-
ningas sullaste wasto: siddoge temma
kääd ning jallad / wotke temma / ja heitke

temma feige süggawama pimmedusse
sisse / saäl on ulluminne / ja hammaste
karriseminne. Sest paljo on kutsutud / ag-
ga pissut on ärrawallitsetud.

Epistel esimesel Pühapäwal kolmatküm-
mend pärrast kolmaino Jummal Püh-
ha. Lwef. VI. 10-17. salm. sad.

Päle sedda, mo wennad, sage wäggewaks
Issanda läbbi ja temma kange wäe läbbi.
Wotke ennese päle feik Jummal sōdda-riistad,
et teie woite seista kurrati kawwala pūūdmissē
wasto. Sest et meil ep olle sōddimist werre ja
lihha wasto, kuid suurde wallade ja wāede was-
to, sesinnase ma- ilma pimmedusse wäggewade
wasto, nende furja waimude wasto taewa al.
Sepärrast wotke feik Jummal sōdda-riistad, et
teie woite wastopanna furjal päwal, ja seisma
jāte, kui teie feik sate ärratallitanud. Sepä-
rast seiske, ja teie niudid olgo tōega kui wega
ūmberpandud, ja olge õigusse raudridega ehhi-
tud. Ja teie jallad olgo kinnipandud ja walmid
rahho kulutama. Keik ennamist wotke ussu-
kili, mega teie woite ärrakustutada feik selle tig-
geda tullised noled. Ja wotke õnnistusse raud-
kūbbarat ja waimo moōka, se on Jummal
sanna.

Ewangelium esimesel Pühapäwal kol-
matkūmmend pärrast kolmaino Jummal
Pühha. Joh. IV. 47-54. salm. sad.

Sing Kapernaumnas olli üks kun-
ninga-

ninga-meess / selle poeg olli haige. Kui
 sesinnane sai kuulnud / et Jesus olli tul-
 nud Juda-maalt Kalilea-male / läks tem-
 ma temma jure ning pallus tedda / et tem-
 ma piddi alla tullesma ning temma poia
 terweks teggema / sest temma olli sur-
 ma päle haige. Siis Jesus ütles temma
 wasto : kui teie ei nä immetähte ning
 immeteggusid / siis ei ussu teie mitte. Se
 funninga-meess ütles temma wasto : Is-
 sand tulle mahha / enneko minno poiote
 surreb. Jesus ütles temmale : minne /
 sinno poeg ellab. Ning se innimenne us-
 kus sedda sanna / mis Jesus temmale ütles /
 ja läks ärra. Kui temma jubba olli alla
 tullemas / tullid temma sullased temma
 wasto / kulutasid / ja ütlid : sinno poeg el-
 lab. Siis küsis temma neilt sedda tun-
 di / mil temma olli parramaks sanud / ning
 nemmad ütlid temmale : eile seitsme tun-
 ni aial päsis temma külma stöbbest ; siis
 moistis se issa / et se olli sündinud sel tun-
 nil / mil Jesus temmale ütles : sinno poeg
 ellab. Ning temma uskus ja keik temma
 perre-rahwas. Sesinnase teise immetäh-
 he teggi Jesus / kui temma Juda-maalt
 tulli Kalilea-male.

Epistel teisel Pühhapäwal kolmatküm-
mend pärrast kolmaino Jummalala Pühha.
Wilippil. I. 3. II. salm. sad.

Minna tärnan omma Jummalat ni saggedas-
te, kui minna teie päle mötlen, (ke minna
iggakord keiges minno palwes teie keigide eest
rõmoga palwed pean) et teie armo-õppetussest
ollete ossa sanud esimesest päwast seie sadik.
Ja ollen se pääl julge, et se, ke teie sees on alga-
nud sedda hääd tööd, sedda lõppetab Jeesusse
Kristusse päwani, ninda kui se ka minno kõhhus
on, ninda teitist keigist mõttelda, sepärrast et
teie ollete minno süddames minno kõidikude ja
minno wastamisse ja armo-õppetusse finni-
tamisse sees, sest et teie keif minnoga sest armust
ossa sate. Sest Jummal on minno tunnistaja,
kuida minna teid keif süddamest iggatsen Jeesus-
se Kristusse sees, ja minna pallun sedda, et teie
armastaminne ikka ennami woiks kaswada tund-
misses ja keiges moistmisses, et teie woite katsu-
da, mis parram olneb, et teie selged ollete, ja
ühtekit innimest ei pahhanda Kristusse päwa
sadik, täis õigusse suggu, mis Jeesusse Kristus-
se läbbi tulleb Jummalala auuks ja kitusseks.

Ewangelium teisel Pühhapäwal kolmat-
kümend pärrast kolmaino Jum-
mala Pühha. Matt. XVIII.
23. 35. salm. sad.

Sepärrast on taewa riik ühhe kunnin-
ga

ga sarnane / ke omma sullastega tah-
tis arwo piddada. Jg kui temma hakkas
arwama / todi üks temma ette / sel olli
temmaga kümme tuhyhad leiskit wölgo.
Agga kui temmal ep olnud maksta / kes-
tis Jssand müa tedda ja temma naest ja
temma lapsed ning keit mis temmal ol-
li / ja maksta. Siis langis se sullane
mahha / pallus tedda / ja ütles: Jssand
kannata minnoga / minna tahhan sulle
keit maksta. Siis olli Jssandal halle
meel se sullase pääl / lastis temma lahti /
ja se wõlla jättis temma temmale ka mah-
ha. Siis läks sesamma sullane wälja / ja
leidis ühhe omma kasullasist / sel olli tem-
maga sadda krossi wölgo / ja temma wot-
tis tedda kinni / tätkistas tedda ja ütles:
maks muulle / mis sul wölgo on minno-
ga. Siis langis temma kasullane temma
jalge ümber / pallus tedda / ja ütles: kanna-
ta minnoga / minna tahhan sulle keit mak-
sta. Agga temma ei tahtnud mitte / waid
läks ja heitis tedda wangitorni / kinni
temma maksis / mis temma wölga olli.
Agga kui temma kasullased näggid / mis
sündis / said nemmad wägga kurwaks / ja
tullid ning rääksid omma Jssandale keit /
mis olli sundinud. Siis kutsus temma

Jssand tedda ennese ette/ ja ütles temma wasto: sinna tigge sullane/ keif sesinna- se wõlla ollen minna sulle mahhajätnud/ et sinna mind pallusid/ efs siis sinna ka piddand armo heitma omma kasullase päle ninda kui minna ka sinno päle olen armo heitnud? ja temma Jssand sai wihhaseks ja andis tedda ärra waewajade kätte/ kunni temma maksis keif/ mis temma temmale wõlga olli. Ninda teeb ka minno taewane Jssa teile/ kui teie iggäüts omnast süddamest andeks ei anna omma wennale temma eksitused.

Epistel kolmandal Pühapäwal kolmatküm- mend pärrast kolmaino Jummal Püh- ha. Wilip. III. 17-21. salm. sad.

Räige minno järrele, wennad, ja waatke nend de päle, ke ninda käiwad, kui meie teil märke olemine. Gest mitto käiwad, kellest minna teile saggedaste ollen ütelnud. Agga nüüd ütlen minna nuttes, neid Kristusse risti waenlastid (ollewad), kelle ots on hukatus, kelle köht (nende) Jummal on, ja ke omma habbe kütwad, kel mapäälsed mõtted ommad. Agga meie ella minne on taewas, kust meie ka otame õnnisteggiat Jssandat Jesust Kristus, ke meie alwa ihho tahhab muta, et se temma ärraselleto ihho sarnaseks peab sama sedda wägge möda, misga temma keif asjad woib ennese alla heita.

Ewangelium kolmandal Pühhapäwal kol-
matkümmed pärrast kolmaino Jummalala
Pühha. Matt. XXII, 15 + 22. salm. sad.

Sis läksid Wariserid ja piddasid nou-
d ühhestõus / kuidas nemmad tedda
(Jesust) temma sannast piddid kinni sa-
ma / ja läkkitasid temma jure ommad
Jüngrid Herodese sullastega / ning üt-
lid: Öppetaja / meie täame / et sinna tõs-
sine olled / ja õppetad Jummalala teed õie-
te / ja ei holi ühhegist / sest sinna ei pea
ühhegi inimessä sirussest luggo / sepär-
rast ütles meile / mis sinna arwad / kas
sünnib paa-rähha Keisrile maksta / woi
mitt ? agga kui Jesus nende riggedust
moietis / ütles temma: teie kawwalad /
mis teie mind küsate ? näitke mulle se
paa-rähha / ning nemmad andsid temma
kätte ühhe krossi. Ja temma ütles nen-
de wasto: kelle kuio ning päletirri se on?
nemmad ütlid temma wasto: Keisri.
Siis ütles temma nende wasto: sepär-
rast andke Keisrile / mis Keisri kohhus / ja
Jummalale / mis Jummalala kohhus on.
Kui nemmad sedda külid / pannid nem-
mad imnets / ning jätsid temma mahha
ja läksid ärra.

Epistel neljandal Pühhapawal kolmatküm-
mend pärrast kolmaino Jummalä Püh-
ha. Kolosf. I. 9 = 14. salm. sad.

Sepärrast ka meie sest päwast, kui meie sedda
olleme kuulnud, ei jätta mitte mahha teie
eest palwet piddada, ja palluda, et teid peab
täidetama temma tahtmisse tundmissesega keiges
tarkusses ja waimolikkos tundmisses. Et teie
ninda woiksite ellada kui kohhus on, keige mele-
hääks Issandale ja wilja kanda keige hä tö sees,
ja kaswada Jummalä tundmisses sees, ja keige
wäega wäggewaks sada temma auo wägge mö-
da keige kannatusses ja pitka meles römoga, sed-
da Issa tännades, ke meid kolbaraks on teinud
pühade pärrandusse ossale walgusse sees. Ke
meid on ärrapäästnud pimmedusse woimussest,
ja on meid saatnud omma armsa poia riki, kelle
sees meil on lunnastamine temma werre läbbi,
se on pattude andeks andminne.

Ewangelium neljandal Pühhapawal kol-
matkümment pärrast kolmaino Jummalä
Pühha. Matt. IX. 18 = 26. salm. sad.

Tlli temma (Jesus) sedda nendega rä-
gis / waat siis tulli üks pälik ja pal-
lus tedda ja ütles: minno tüttar on praes-
go ärrasurnud / agga tulle ja panne om-
ma kät temma päle / siis saab temma el-
lawaks. Ning Jesus toussis ülles / ja
läts

läts temma järrele / ja temma Jüngrid.
 Ja waat / üks naene / kennel kaksteistkü-
 mend aastat werri többi olli olnud / astus
 taggant temma jure ja putus temma rie
 pallistusse. Sest temma ütles isstienne-
 ses: kui minna agga temma riese putu-
 sin / saaksin minna terweks. Siis põris
 Jesus ennast ümber / ja näggi tedda ja üt-
 les: olle rõmus tüttar / sinno usk on sind
 terweks teinud / ja se naene sai terweks sel-
 sammal tunnil. Ning kui Jesus se pä-
 likko kotta sai / ja näggi need pillepuhujad
 ja rahwast mäsawad / ütles temma nen-
 de wasto: tagganegē / sest se neitsikenne
 ep olle mitte surnud / waid temma mag-
 gab / ja nemmad naersid tedda. Agga kui
 rahwast wälja-äeti / läts temma sisse ja
 hakkas temma kätte kinni / siis tousis se
 neitsikenne ülles. Ja sesinnane kõnne läts
 laiale keige sesamma Ma läbbi.

Epistel wiendal Pühhapäwal kolmatkü-
 mendpärrast kolmaino Jummalala Pühha.
 1 Tessal. IV. 13. 18. salm. sad.

Agga minna ei tahha, et teil peab täadmata
 ollema, wennad, nende järg, ke magga-
 ma lainud, et teie ei lähhä kurwaks, ninda kui
 teised, kel ep olle lotust. Sest kui meie ussume,

et Jesus on furnud ning ülestousnud, ninda tahhab Jummal ka neid, ke Kristusse läbbi on lainud maggama, ettetua. Sest meie ütleme sedda teile kui Issanda sanna, et meie, ke meie ellame ning üllejame Issanda tullemisse aiani, ei pea nende ette joudma, ke on maggama lainud. Sest et Issand issi södda küssendamisse, päa Ingli häle ning Jummalas passunaga tahhab mahha tulla taewast, ning need furnud Kristusse sees pearwad ülestousma esmalt, pärrast peab meid, ke meie ellame ning üllejame, ühtlause nendega pilwedesse kistama Issanda wasto taewa alla; ja ninda peame meie ikka Issandaga ollema. Rõmustage nüüd teine teist nendesinnaste sannadega.

Ewangelium wiendal Pühhapäwal kolmat-
kümmed pärrast kolmaino Jum-
mala Pühha. Matt. XXIV,
15-28. salm. sad.

Sepärrast/ kui teie sedda kaotamisse
hirmo näte/ mis on üteldud Proh-
weti Danieli läbbi/ et temma seisab püh-
hal paigal/ (ke sedda löeb/ se pango tähhe-
le) siis põggenego mäggede päle/ ke Ju-
da-maal on/ ja ke fattusse pääl on/ se är-
go tulgo mitte mahha middakit wotma
ommasi koiast. Ning ke wälja pääl on/ se
ärgo tulgo mitte taggasi omma rided wot-
ma. Agga hädda neile, ke raskejallased
on ning immetarwad sel aial. Agga pal-
luge/

luge/ et teie pöggeneminne ei juhtu rastwel
 egga pühhapäwal. Sest siis tulles suur wil-
 letsus/ mähhardust weel ep olle olnud ma-
 ilma algmisses seie sadik/ eiga ei pea sama.
 Ning kui neid päivi ei peaks lühhenda-
 tama/ siis ei pääseks üksiki innimenne; ag-
 ga nende ärrawallitsetude pärrast lühhen-
 datakse neid päivi. Kui siis kegi teie was-
 to ütleb: waat siin on Kristus eht saäl/
 ärge ussuge mitte. Sest walle-Kristus-
 sed ja walle-Prohwetid touswad ülles/ ja
 tewad suri tähtesid ning inneteggusid/ et
 nemmad ka neid ärrawallitsetud / kui se
 woiks sündida / eksitusse sisse sataksid.
 Waat minna ollen teile sedda enne üttel-
 nud. Sepärrast kui nemmad teile ütle-
 wad: waat temma on kõrwes/ ärge min-
 ge mitte wälja; waat temma on kamris/
 ärge ussuge mitte. Sest otseko wale läh-
 häb homiko poolt ning paistab õhto pole:
 ninda on ka innimesse Poia tulleminne.
 Agga/ kus eal raibe on / siina kogguwad
 kottad.

Epistel luendal Pühhapäwal kolmatküm-
 mend pärrast kolmaino Jumma'a Püh-
 ha. 2 Petr. III, 3-13. saim. sad.

JA sedda peate teie keige essiti täädma, et
 wiimsel aial tullewad pilkiad, ke omma en-
 nese

nese himmade järrele ellawad, ja ütlewad: kus on temma tullemisse tootus? sest sestisadik, kui wannemad on maagama läinud, jääb keik ninda kui loma algmissest (on olnud.) Agga me-
 lel ei tahha nemmad sedda tada, et taewas enne-
 muiste olli, ja Ma weest ja we sees seisnud Jum-
 mala fanna läbbi, me läbbi sel aial ma- ilma
 we- uppotusfega ärrarikkuti. Agga taewast ja
 maad, mis nüüd on, petakse temma fanna läb-
 bi tallel ning hoitakse tulle tarwis, kohto ja jum-
 malafartmata innimeste hukatusse päwani.
 Agga se üks (asfi) ärgo olgo teile täadmata, (min-
 no) armad, et üks päaw Issanda jures on kui
 tuhhat aastat, ja tuhhat aastat kui üks päaw.
 Se Issand ei wiwita mitte tootust, (ninda kui
 monningad sedda wiwitusfeks pannewad) waid
 temma on pitkamelelinne meie wasto, ja ei tah-
 ha mitte, et üksiki ei pea hukka minnema, kuid
 et keik ennast pattust peawad pöörma. Agga
 Issanda päaw tulleb kui warras öse, mil tae-
 wad sure raggisemisfega hukka lähhawad, ja keik
 asjad pallawast ärrasullawad, ja Ma ja need
 teggud, mis temma sees on, ärrapöllewad.
 Sest et nüüd se keik peab hukka minnema, mis-
 suggused teie siis peate ollema pühha ellus ja
 Jummalafartusse sees, otes ja töttades Issan-
 da päwa tullemisse pole, mil taewad tulle läbbi
 peawad hukka minnema, ja Elementid surest
 pallawast peawad ärrasullama? Agga meie
 otame temma tootusse järrele uut taewast ja uut
 maad, me sees õigus ellab.

Evangelium kuendal Pühhapäwal kolmat-
kümmed pärrast kolmaino Jummal Püh-
ha. Matt. XXV. 31-46. salm. sad.

ASga kui se Innimesse Poeg tulles
omma sure auo sees/ ning teit püh-
had Inglid temmaga/ siis istub temma
omma auo-järre pääl. Ja siis peab teit
rahvast temma ette foggutama/ ja tem-
ma lahbutab neid ühhest ärra/ kui karja-
ne lambad ärralahbutab sikkudest/ ning
assutab lambad omma parrama käle ja
sikkud pahhama käle/ siis ütles se Kunnin-
gas neile omma parramal kael: tulge tei-
na/ minno Issa õnnistud/ pärrige sedda
rifi/ mis teil on walmistud ma-ilma alg-
missest. Sest mul on nälg olnud/ ja teie
ollate mulle süa andnud: mul on janno
olnud/ ja teie ollate mulle jua andnud:
minna ollen woõras olnud/ ja teie ollate
mind wastowotnud: minna ollen allas-
ti olnud/ ja teie ollate mind katnud: min-
na ollen haige olnud/ ning teie ollate tul-
nud mind katsma: minna ollen wangis
olnud/ ja teie ollate minno jure tulnud.

Süis kostwad temmale need õiged ja ütles-
wad: Issand/ mil aial meie sind olleme
nähjalt näinud/ ja olleme sind sõõrnud/ eht

sülle janno ollewad/ ning olleme sind joot-
 nud/ mil aial olleme meie sind näinud/
 woõra ollewad/ ja olleme sind wastowot-
 nud/ ehk allasti/ ning olleme sind kat-
 nud? mil aial meie sind olleme haigelt
 näinud ehk wangis/ ning olleme sinno ju-
 re tulnud. Ning Kunningas kostab ja
 ütleb nende wasto: tõest/ minna ütlen tei-
 le/ mis teie eal ollete teinud ühhele nende-
 sinnaste minno wähhema wennade sääst/
 sedda ollete teie mulle teinud. Siis ütleb
 temma ka neile pahhamal käel: minge är-
 ra minnust/ teie ärranetud/ iggawesse tul-
 lese/ mis walmistud on kurratile ning
 temma Inglisele; sest mul on nälg olnud/
 ja teie ep olle mulle süa andnud: mul on
 janno olnud/ ja teie ep olle mind jootnud:
 minna ollen woõras olnud/ ja teie ep olle
 mind mitte wastowotnud: minna ollen
 allasti olnud/ ja teie ep olle mind katnud:
 minna ollen haige ja wang olnud/ ning
 teie ep olle tulnud mind katsma. Siis
 wastawad nemmad ka temmale ja ütle-
 wad: Jssand/ mil aial olleme meie sind
 nähjal näinud/ ehk sul janno ollewad/ ehk
 woõra ollewad/ ehk allasti/ ehk haigelt/ ehk
 wangis/ ja ep olle sind mitte teininud? siis

kostab temma neile ja ütleb: tõest / min-
na ütlen teile: mis teie eal ep olle teinud
ühhele nendesinnaste wähhemade saas /
sedda ep olle teie ka mulle teinud. Ning
nemmad lähäwad iggawesse wal-
lusse / agga need õiged igga-
wesse ellusse.

Matteusse Kamato seitsemes Pärükis
24:27. salmi sadik

ütleb meie Jõsand JEsus KRistus:

SEpärrast iggäüks / ke neid min-
no kõnnesid kuleb ja teeb neid /
tedda teen minna targa mehhe sarna-
seks / ke omma hone kiwwiringa päle
ehhitas.

Kui nüüd mahha tulli kange sad-
do ja wolas wessi tulli / ja tuled puh-
husid ja kääsid sesamma hone päle /
siis temma ei langend mitte mahha;
sest temma olli kiwwiringa päle as-
sutud.

Ja iggäuks / ke neidsammo minno
 kōnneð kuleb / ja neid ei te / tedda teen
 minna rummala mehhe sarnaseks / ke
 omma hone litva päle ehhtas.

Ja kui kange saddo tulli mahha /
 ja tulli wolas wessi / ja tuled puhhu-
 sid / ja käisid sesamma hone päle / siis
 temma langis mahha / ja tem-
 ma langminne olli
 suur.

Swan

Ewangeliummid

ja

Epistlid /

mis

Apostlide ning mu Pühade Päiwil
arraselletakse.

Epistel pühha Andrea Päwal. Rom.
X. 9 = 18. salm. sad.

SLi sinna omma suga saad ülestunnis-
tanud Issandat Kristust, ning saad
usknud ommas süddames, et Jummal
tedda on surnust ülesärratanud, siis
pead sinna õnsaks sama. Sest süddamega us-
sutakse õigusseks, ning suga tunnistakse õnnis-
tusseks. Sest pühha kirri ütleb: üksiki, ke tem-
ma sisse ussub, ei pea mitte hääbe sisse sama.
Sest ep olle wahhet Jüdalisse ning Krekalis-
se wahhel, sest sesamma on keigide Issand rikkas
keigide ülle, ke tedda appi hüüwad. Sest ig-
gaüks, ke Issanda nimme appi hüab, peab õn-

faks sama. Agga kuida peawad nemmad appi hüüdma tedda, kelle sisse nemmad ep olle usk- nud? Agga kuida peawad nemmad uskma, mis nemmad ep olle kuulnud? agga kuida peawad nemmad kuulma ilma kuulatajata? agga kuida peawad nemmad kuulutama, kui neid ei läkkita? Kui kirjotud on: kui illusad on nende jallad, ke rahho kuulatawad, ke haäd kuulatawad. Agga keik ei kule armo-öppetust. Sest Esaias ütleb: Issand, kes on meie jutlust usk- nud? sepärrast tul- leb usk jutlustest, agga jutlus Jummalä sanna läbbi. Agga minna ütlen: eks nemmad ei olle kuulnud? kowwaste, keige Ma sisse on nende haäl wäljaläinud, ning nende kōn- ned ma ilma ot- sani.

Ewangelium pühha Andrea Päwal. Matt. IV. 18, 22. salm. sad.

Agga kui Jesus Kalilea järwe äres kōn- dis / näggi temma faks wenda / Si- monat / kedda ninnetakse Petrusseks / ja Andreast temma wenda nota järwe heit- wad / sest nemmad ollid kallameh- hed. Ning temma ütles neile: tulge minno järwele / minna tahhan teid innimeste püüd- jaks teha. Ja ni kohhe jätsid nemmad om- ma wõrgud mahha / ja läksid temma jär- wele. Ning kui temma säält emale läks / näggi temma teist faks wenda Jakobit Se- bedeusse poega ja Johannest temma wen- da

da laewas omma issa Sebedeussega om-
mad wörgud parrandawad. Ja temma
kutsus neid/ seddamaid jârsid nemmad lae-
wa ja omma issa mahha/ ja lâksid tem-
ma järrele.

Epistel Toma Pâwal. Ewes. I. 3 = 6. salm. sad.

Jummal ja meie Jssanda Jesusse Kristusse Jss-
sa olgo kidetud, ke meid on õnnistanud keik-
sugguse waimolikke õnnistamisega taewalikke
andede sees Kristusse lâbbi, ninda kui temma
meid on ärrawallitsenud temma sees enne ma-
ilma raiamist, et meie yiddime ollema püh-
had ja laitmatumad temma ees armastamis-
sees, ja on meile enne ärramâranud laste kôh-
hut Jesusse Kristusse lâbbi ennese sees omma taht-
misse hâ mele pârraft, omma armo-
auo kitus-
seks, misga temma meid on õnnistanud se armsa
Yota lâbbi.

Evangelium Toma Pâwal. Joh. XX.
24 = 31. salm. sad.

Agga Tomas üks neist kahheteistküün-
nest/ kedda nimmetakse kaksikuks / ei
olnud mitte nende jures/ kui Jesus tuli:
siis ütli need teised Jüngrid temmale:
meie olleme Jssandat näinud / agga tem-
ma ütles neile: minna ei ussu sedda mit-
te enne/ kui minna nään temma kâede sees
nae-

naelade assemet/ ning pannen omma sör-
 me naelde asseme sisse/ ning pannen om-
 ma kät temma külge sisse. Agga kahhet-
 sa päwa pärrast ollid need Jüngrid jälle
 säälsammas ning Tomas nendega. Süs
 tulleb Jesus/ kui need ufsed luttus ollid/
 ning seisis kest nende wahhel ning ütles:
 rahho olgo teile! pärrast ütles temma To-
 male: pista omma sörme seie ning wata
 minno kääd/ ning to omma kät seie ning
 panne minno külge sisse/ ning ärra olle
 uskmata/ waid usklik. Ning Tomas
 wastas ja ütles temmale: minno Issand
 ning minno Jummal! Jesus ütles tem-
 male: Tomas/ sinna olled usknuud/ sest et
 sinna mind olled näinud; õnsad on need/
 te ei nä ning süiski uskwad. Agga Jesus
 on muud paljo immetähtesid teinud om-
 ma Jüngride ees/ mis ep olle üllestirjo-
 tud seinnase ramato sees; agga needsin-
 nased on tirjotud/ et teie peate uskma/ et
 Jesus on Kristus Jummal Poeg/ ning
 et teie peate uskma/ ning ello sama temma
 nimmel.

Epistel Tehwanusse Päwal eht Teisel Jou-
 lo Pühhal. Apost. Tegg. ram. VI. 8. 15.

VII. 51-60. salm. sad.

Agga Tehwanus täis usko ning wägge teggi
 imme

immetähtesid, ning suri immeteggusid rahwa
 säas. Siis tousid monningad sest koggodus-
 sest, mis kutsutakse Cipertini, Kireni ning Alek-
 sandri koggodusseks, ning monningad Kilikia-
 ning Asia maalt kōnnelesid Tehwanussega, ning
 ei sanud mitte selle tarkusse ning se waimo was-
 to, kelle läbbi temma rāgis. Siis säädside nem-
 mad kawwalast mehhi, need ütliid: meie olleme
 tedda kuulnud teotamisse sanno rāginwad Mosese
 ning Jummalala wasto, ning aiaside rahwa ning
 wannemade ning kirjatundjade päle, läksid tem-
 ma päle, kiskusid ning wisid tedda kohto ette,
 ning saatsid siina walletunnistusse mehhi, need
 ütliid: sesinnane innimmenne ei jätta jälle teota-
 misse sanno rāginast sesinnase pūhha paiga ning
 kässo wasto. Sest meie olleme kuulnud tedda
 ütlewad: Jesus Natšaretist, se tahhab sesinnast
 paika rikkuda ja muta need kōmbed, mis Moses
 meile on andnud. Ning keik, ke kohtus istside,
 waatsid temma päle ning näggid temma palge
 otseko Ingli palge ollewad. (Kui temma nüüd
 paljo nende wasto sai rāginud) ütles temma:
 Teie kangekaelsid ja ümberleikmatumad südda-
 mest ja kõrwest, teie pannete ifka pūhha Waimo
 wasto, kui teie wannemad, ninda teiege. Agga kui
 nemmad sedda fulid, leikas se nende süddamesse,
 ja kārristasid hambaid temma päle. Agga kui
 temma pūhha Waimo täis olli, watis temma
 ülles taewa pole, ja näggi Jummalala awo ja
 Jesust seiswad Jummalala parramal kael, ja üt-
 les: ennä! minna nään taewat lahsti, ja inni-
 messe

messe poega Jummalala parramal fäel seiswad. Siis küssendasid nemmad sure hälega, piddasid ommad förwad kinni, ja kargasid keif ühhel me-
 lel temma päle, ja lükkasid tedda linnast wäha, ja wisksid tedda kirowidega. Ning need tun-
 nistusse mehhed pannid omma rided mahha üh-
 he nore mehhe jalge ette, kedda kutsuti Sau-
 lusseks. Ja nemmad wisksid Tehwanust kiw-
 widega, ke hüdise ja ütles: Issand Jesus, wot-
 ta wasto minno waino! agga temma langis
 põlweli mahha, ja küssendas sure hälega: Is-
 sand, ärra arwa mitte sedda patto neile süüks!
 ja kui temma sedda sai ütelnud, uinus temma
 maggama.

Ewangelium Tehwanusse Päwal / ehē
 Teise Joulo Pühhal. Matt. XXIII.
 34. 39. salm. sad.

S Epärrast / waat / minna läkkitan teie
 jure Prohwetid / ja Targaid / ja Kirja-
 tundjaid / ja monningaid neist tappate teie /
 ja löte risti / ja monningaid neist pekšate
 teie omma koggoduste koiade sees / ning
 kiusate neid takka linnast lifina. Et teie
 päle tulleb keif se wagga werri / mis ärra-
 wallatud on Ma pääl / wagga Abeli wer-
 rest Sakaria Paratia poia werre sadik /
 kedda teie ollete tapnud Jummalala koi ja
 Altari wahhel. Töest minna ütlen teile /
 se

se teit tulleb sestinnase suggu päle. Jeru-
salem/ Jerusalem/ ke tappad Prohwetid/
ning sihrad neid kiwwidega / ke sinno jure
on lakkitud / mittokord ollen minna sinno
lapsed tahtnud kogguda / otseko kanna
koggub omma poege tiwaste alla / ning
teie ep olle mitte tahtnud. Waat / teie
kooda peab teile tühjaiks jäetama. Sest
minna ütlen teile / teie ei sa mind sest aiast
mitte nähha / kunni teie ütlete: kidetud ol-
go / ke tulleb Jssanda nimmel.

Epistel Johannese Oppetaja Päwal. Sir.
XV. 1=8. salm. sad.

Re Jssandat kartab, teeb sedda, ke temma
sanna armastab, saab sedda (tarkust) kät-
te. Se tulleb kui (helde) emma temma wasto,
ning wottab tedda wasto kui pruut omma neitse
põlwes. Temma sõtab tedda moistusse leirwa-
ga, ja jotab tedda tarkusse wega. Tedda kin-
nitakse tarkusse pääl, ning ei nõtku; temma tõe-
tab ennast temma pääl, ning ei sa mitte häw-
weks. Sest temma üllendab tedda ülle temma
liggimest, ja teeb temma suud lahti koggodusse
sees. Temma peab rõmo ning hüppawa rõ-
mustamisse kroni sama, ning üks iggarwenne
nimmi peab temma pärris ollema. Ugga jõe-
dad ei leia tedda mitte, ja pattused ei sa tedda
nähha. Temma on kangel ärra kerkussest, ja
kawwalad ei taa temmast ühtekit.

Ewangelium Johanneſe Öppetaja Páwal.
Joh. XXI. 19-24. ſalm. ſad.

Sing kui temma (Jesus) ſedda ſai rá-
ginud/ útleb temma temmale (Pe-
trusſele): kái minno járrele. Agga Pe-
trus pöris ennast úmber ning nággi ſed-
da Jüngerit/ ſedda Jesus armastas/ jár-
rele tulleswad / (ke ka olli óhto ſóðmaial
Jesusſe rinna kúlges magganud/ ning út-
telnud: Jssand/ kes on se/ ke ſind árra-
annab?) ſeddasiinnast nááb Petrus ning
útleb Jesusſe wasto: Jssand/mis ſiis ſel-
ſinnafel (peab ſündima)? Jesus útleb tem-
male: kui minna tahhan/ et temma peab
jáma/ künni minna tullen / mis ſinna ſeſt-
holid? kái ſinna minno járrele. Siis tós-
teti ſedda kónnet wennade ſáas / et ſeſin-
nane Jünger ei píddand ſurrema. Agga
Jesus es olnud mitte temmal úttelnuð/et
temma ei píddand ſurrema / waid: kui
minna tahhan/ et temma peab jáma/kün-
ni minna tullen / mis ſinna ſeſt holid? ſe-
ſinnane on se Jünger / ke neiftſinnafist as-
juſt tunniftab ja neid on úlleskirjotanud/
ja meie táame / et temma tunniftus on
tósſine.

Epistel ilmasüta Laste-tapmisse Páwal.
Rom. VIII. 31, 39. salm. sad.

Mis peame meie nüüd se pále üttema ; Ons
Jummal meie eest , kes woib meie wasto
panna ? ke omma ennese poia pále ep olle armo
heitnud , waid on tedda meie keigide eest árra-
andnud , kuida peaks temma mitte keik muud
temmaga meile línkima ? kes woib nende pále
süüd tósta , kedda Jummal on árrawallitsenud ?
Jummal on , ke õigeks teeb . Kes on , ke julgeb
hukka moista ? Kristus on se , ke on surnud , ning
mis weel ennam on , ke on üllesárratud , ke ka on
Jummala parramal polel , ke ka meie eest pallub .
Kes woib meid lahhutada Kristusse armust ?
waew , ehk abhastus , ehk kiusamine , ehk nálg,
ehk allastus , ehk hádda , ehk moók , (ninda , kui
kirjotud on :) et sinno párrast tappetakse meid
kogona páwa , meid arwatakse lambuks , mis
tappetakse . Agga selle keige sees same meie roh-
teste woimust kül selle lábbi , ke meid on armas-
tanud . Gest minna ollen julge se páál , et ei
surm , egga ello , egga Inglid , egga wórstid ,
egga wággewad , egga mis praego sünnib , egga
mis tullew on ; egga mis kóрге , egga mis süg-
gaw on , egga úfski mu lodud assi ei woi meid
lahhutada Jummala armust , mis on Jesusse
Kristusse meie Issanda sees .

Evangelium ilmasüta Laste-tapmisse Pá-
wal. Matt. II. 13 = 23. salm. sad.

AGga kui nemmad said kórwale láinud/
D waat/

waat/ siis näitis ennast Issanda Ingel
 unnes Josepile/ ja ütles: touse üles/ ja
 wotta se lapsote ning temma emma/ ja
 pöggene Egipti-male/ ja olle saäl/ kunni
 minna sulle ütlen; sest Herodes otsib sed-
 da last ärrahuktada. Agga temma tou-
 sis üles ja wottis sedda last ja temma em-
 ma õse/ ja pöggenis Egipti-male/ ja olli
 saäl/ kunni Herodes sai ärrasurnud/et pid-
 di tõeks sama/ mis Issand Prohweti läb-
 bi on rägitud/ ke ütleb: Egipti-maalt ol-
 len minna omma poega kutsnud. Kui
 niid Herodes näggi/ et temma olli pet-
 tetud neist Targadest/ sai temma wägga
 wihhaseks ja läkkitas wälja ja lastis ärra-
 tappa teit poeg-lapsed Petlemmas/ ja kei-
 ge temma raiade sees/ ke ollid kaheas-
 tased ja noremad/ sedda aega möda/ mis
 temma hästi neilt targilt olli küsfitelle-
 nud. Siis sai tõeks/ mis Prohwetist
 Jeremiaast on rägitud/ ke ütleb: Ramas
 on häält kuultud/ paljo kaebmist ja nut-
 mist ja ullumist. Rahel nuttis ominad
 lapsed/ ja ei tahtnud ennast mitte lasda
 rõmustada/ sest nemmad ei olnud teys.
 Agga kui Herodes sai surnud/ waat/ siis
 näitis ennast Issanda Ingel Josepile un-
 nes

nes Egipti-maal/ ja ütles: touse ütles/ ja wotta se lapsokse ja temma emma/ ja minne Iſräeli male; sest need on surnud/ te lapsokesse hinge püüdsid. Ja temma touse ütles/ ja wottis se lapsokesse ja temma emma/ ja tulli Iſräeli male. Agga kui temma kulis/ et Arkeläus Juda-maal kuningas olli omma issa Herodese asemel/ kartis temma siina miina. Agga kui temma Jummalast käsko sai nunes/ läks temma Kalilea-male/ ja tulli/ ja ellas iſhhes linnas/ mis kutsutakse Naatsaretiks/ et piddi töeks sama/ mis döldud on Prohwetide läbbi/ et tedda peab Naatsareuks kutsutama.

Epistel pühha Paulusse ümberpöõrmisse Páwal. Apost. Tegg. IX. 1, 22. salm. sad.

Agga Saulus noorskas weel ikka áhwerdamisse ja tapmissesega Issanda Jüngride wasto, ja läks üllen Preestri jure, ja pallus temmalt ramatud Tamasko linna foggodustele, et kui temma eal monningaid piddi leidma selle usus te páal, mehhi ehk naesi, temma neid woiks finni kóita ja Jerusalemma weddada. Agga kui temma olli minnemas, siis sündis, et temma Tamasko linna liggi sai. Ning üks walgus paistis ákkiselt temma ümber taewast, ning temma langis Ma pále mahha, ja kulis ühhe hále ennesele ütlewad; Saul, Saul, miks sa mind takka

D 2

kiusad?

kiusad? agga temma ütles: Issand, kes sa ol-
 led? agga se Issand ütles: minna ollen Jesus,
 kedda sinna kiusad, se tulleb sulle raskeks astla
 wasto taggant ülleslúa. Siis ütles temma
 werristes ja ehmates: Issand, mis sinna tah-
 had, et minna pean teggema? Issand ütles tem-
 male: touse ülles ja minne liinna, saäl peab sulle
 dösdama, mis sinna pead teggema. Agga need
 mehhed, ke temmaga te pääal ollid, seisid ja ollid
 ehmatud, kulid kül sedda häält, agga ei näinud
 keddakit. Agga Saulus touse ülles maast, ja
 kui temma omma silmad lahti teggi, ei näinud
 temma keddakit. Agga nemmad wotsid tedda
 kättepiddi, ja tallotasid tedda Tamasko liinna, ja
 temma ei näinud kolmil päiwil, ja ei sõnud eg-
 ga jonud middakit. Agga Tamasko liinnas ol-
 li üks Jünger nimmega Ananias, ja selle wasto
 ütles Issand näitmisses läbbi: Ananias! ning
 temma ütles: Issand siin ma ollen. Issand
 ütles temma wasto: touse ülles ja minne sinna
 ulitsale, mis õigeks kutsutakse, ja küssi Juda koi-
 as ühhe järrele, kelle nimmi on Saul Tarsest,
 sest wata, temma peab palwet. Ning temma
 on ühhes näitmisses näinud üht meest nimmega
 Ananiast sisse tullewad ja kät ennese päle panne-
 wad, et temma omma näggo piddi jälle sama.
 Agga Ananias wastas: Issand minna ollen
 mitmist kuulnud sest mehhest, kui mitto kurja tem-
 ma sinno pühhadete Jerusalemmas on teinud.
 Ja temmal on siin lubba üllemilt Preestrilt keik
 sidduda, ke sinno nimmi appi hüüdwad. Agga
 Issand

Issand ütles temma wasto: minne, sest sesinna-
ne on mul üks ärrawallitsetud asti minno nim-
me pagganade ja funningade ja Isräeli laste
ette kanda. Sest minna tabhan temmale
näita, kui paljo temma peab kannatama minno
nimme pärrast. Siis läks Ananias, ja sai siin-
na kotta. Ja kui temma kääd temma päle sai
pannud, ütles temma: Saul, wend, Issand on
mind lätkitanud, (Jesus, ke ennast sulle on näit-
nud se te pääl, mis sinna tullid) et sinna omma
nää pead jälle sama, ja täis sama pühha Wai-
mo. Ning seddamaid puddus temma filmade
päält otseko somuksed, ja sai warsi omma nää jäl-
le ja tousis ülles ja laskis ennast ristida. Ning
kui temma sai leiba wotnud, sai temma kindla-
maks. Ja Saulus olli monningad päwad
Jüngride jures Samaskus. Ning warsi kulu-
tas temma foggoduste sees Kristust, et sesamma
on Jummalä Poeg. Agga feik ehmatasid, ke
tedda kulid, ja ütliid: efs se olle sesamma, ke Je-
rusalemmas neid ärrahawwitas, ke selle nimmi
appi hüüdsid, ja on sepärrast seie tulnud, et tem-
ma neid yiddi finni siddoma ning ärrawima ül-
lema Preestride jure? agga Saulus sai ikka
wäggewamaks, ja woitis Jummalä sannaga ärra-
ra neid Judalissi, ke Samaskus ellasid, ja teg-
gi töeks, et sesinnane on Kristus.

Ewangelium pühha Pauluse ümberpöör-
misse Päwal. Matt. XIX.

27-30. salm. sad.

Siis kostis Petrus ja ütles temma
D 3 (Jesus)

(Jesusse) wasto: waat/ meie olleme keit mahhajät nud / ja olleme sinno järrele käinud/ mis meil sest on? agga Jesus ütles nende wasto: tõest minna ütlen teile/ et teie/ ke teie minno järrele ollete käinud jällesündmiseses/ kui innimesse Poeg istub omma auo-järre pääl/ siis peate teie ka istma kahheteistkümmene järre pääl/ ja Isräeli kahheteistkümmene suguarro päle kohhut moistma. Ja iggatiks/ ke on mahhajät nud maiad ehk wennad/ ellik öed/ ehk issa/ ehk emma/ ehk naest/ ellik lapsi / ehk põllud minno nimme pärrast/ se peab sedda saddawõrra jälle sama ja iggawest ello pärrima. Agga paljo/ ke on essimesed/ sawad wiimses/ ning wiimsed essimeses.

Epistel Maria Puhhastamisse ehk Künla Päwal. Malahk. III. 1-4. salm. sad.

Waat minna läkkitan omma Ingli, ke minno eel peab teed walmistama. Ning pea tulleb omma kirko jure se Issand, kedda teie otsite, ning se sadusse Ingel, kedda teie ihhaldate. Waat, temma tulleb, ütleb se Issand Sebaot. Agga kes fallib temma tullemisse päwa? ning kes seisab ees, kui temma ette tulleb, sest et temma on otseko sullataja tulli, ja ninda kui wannutajade seep. Temma istub ja sullatab ning puhhas

hastab hõbbetat. Temma puhhastab Lewi lapsed, ning sullatab neid kui kulda ning hõbbetat. Siis towad nemmad Jummalale õigusse ohwri, siis on Juda ning Jerusalemma ohwrid Jummalale mele parrast kui ennemuiste ning ammust aiast.

Evangelium Maria Puhhastamisse eht
Küünla Päwal. Luk. II, 22-32. salm. sad.

Sing kui temma (Maria) puhhastamisse päwad Mosese kässo järrele tullid / siis wisid nemmad tedda Jerusalemma / et nemmad tedda piddid Issanda ette saadma. (Minda kui Issanda käsus on kirjotud: igga poeg-laps / te emma esminenne laps on / peab Issandale puhhaks kutsutama.) Ja et nemmad piddid ohwri andma sedda möda / kui Issanda käsus on ööldud: üks paar Turteluitessi / eht kaks noort Tuitest. Ja waat / üks innimenne olli Jerusalemmas nimmega Simeon / ning sesamma olli wagga ja Jummalakartlik ja otis Isräeli römo / ja puhha Waim olli temma sees. Ning temma olli kostust sanud puhhast Waimust / et temma ei piddand mitte enne surma näggema / enne kui temma piddi Issanda Kristust sama näinud. Ning temma tulli waimo-aiamisse läbbi Jum-
D 4 mala

mala kotta. Ja kui need wannemad sedda lapsokest Jesust Jummalala kotta töid/et nemmad temma parrast piddid kâsso kombe järrele teggema: siis wottis temma tedda omma kaenla / ja kitis Jummalat / ja ütles: Issand / nüüd lassed sinna omma sullast rahhus ärramistna / ninda kui sinna ollid räginud. Sest minno silmad on sinno õnnisteggia näinud / kedda sinna olled walmistanud keige rahwale / walgusseks paistma pagganile ja sinno Isräeli rahwa kitusseks.

Epistel Maddise Päwal. Apost. Teggud. ram.
I. 15 = 26. salm. sad.

Ja neilsammul päiwil tousis Petrus ülles keskel Jüngride säas, ja ütles: (agga sedda rahwa hulka olli ühhes kōus liggi sadda päle kaks kummend waimo) Mehhed, wennad, se pühha firri piddi töeks sama, mis pühha waim enne ütelnud Dawida su läbbi Judast, ke juhatajaks sai neile, ke Jesust kinni wotsid. Sest temma olli meie sekka arwatud, ja olli ühhesugguse ammeti meiega sanud. Sesamma on nüüd kül saatnud ühhe põllo üllekohtusse palga eest, agga temma on ülle kaela mahhafukfunud ja keskelt löhki lainud, ja keif temma sissefond on wäljapuiistetud. Ja se on tãda sanud keigile, ke Jerusalemmas ellawad, ninda et sesamma põld nende

nende omma keel kutsutakse Afeldamaks, se on: werre-pöld. Gest Laulo-ramatus on kirjotud: temma kodda sago tühjaks, ja argo olgo sedda, fe temma sees ellaks, ja teine sago temma Piiskopi ammetit. Siis peab üks neist mehhist, (fe meie jures on olnud, feige se aia, mil Issand Jesus meie saas sisse ja wäljalainud, ja hakkanud Johannese ristmissest se päwa sadik, mil temma meilt on ülleswöetud) temma üllestousmissese tunnistajaks meiega sama. Ja nemmad saat sid kaks ette, Josepi, kedda kutsutakse Persabaks, liignimmelt Justusseks, ja Mattiasst. Ja nemmad piddasid palwed ja ütliid: Sinna Issand feigide süddame tundja! näita ülles üht neist kahhest, kumma sinna olled ärrawallitsenud se tenistusse ja Apostliide ammeti wotta, kust Judas on ärratagganenud, et temma omma ennesse paika piddi minnema. Ja nemmad heitsid liisko nende pärrast, ja liisk langis Mattia päle, ja tedda arwati nende ühheteistkümnene Apostli seffa.

Ewangelium Maddise Päwal. Matt. XI.
25-30. salm. sad.

SEl aial kostis Jesus ja ütles: Minna titan sind/Issa/taewa ja Ma Issand/et sinna need asjad targade ja moistlikkude eest olled ärrapeitnud/ja watumile tända andnud. Toest/Issa/ sest fe on ninda sinno mele pärrast olnud. Keik asjad

on mul antud minno Issast / ja ütski ei tunne Poega / kui agga Issa / ja ütski ei tunne Issa / kui agga Poeg / ja kennele Poeg sedda tahhab tãda anda. Tulge minno jure feik / ke waewatud ja koormatud ollete / minna tahhan teile hingamist sata. Botke ennese pãle minno ikke / ja õppege minnust / et minna ollen tassane / ja sūd-damest allandik / siis leiate teie hingamist omma hingile. Sest minno ikke on ker-ge / ja minno koorm on kebja.

Epistel Maria Kulutamisse ehk Paast Maria Pãwal. Esaia VII. 10 e 15. salm. sad.

Ning Issand rãgis weel Ahase wasto, ning ütles: kũssi ennesele tãhte Jummalat omma Issanda kãast, ehk sũggawalt ehk ũllewelt; agga Ahas ütles: minna ei tahha mitte kũssida, et minna Issandat ei kũusa. Sepãrrast ütles (Esaia): et kuulge teie Dawida sũggu / welakse teie meles pissut on, et teie innimesi waewate, et teie ka minno Jummalat tahhate waewada. Sepãrrast annab Issand issi teile ũhte tãhte: waat, ũks neitsit on kãima pãal, ning toob poia ilmale, ja nimmetab tedda Immanuel; woid ja met peab temma (poeg) sõma, funni temma moistab kurja põlgada, ning hãad arrawallitseda.

Ewangelium Maria Kulutamisese ehk Paast-
Maria Päwal. Luk. I. 26, 38. salm. sad.

Mõga kuendal kuul lähhäteti Ingel Ka-
briel Jummalast ühhe Kalilea-
linna/ mis Naatsaretiks kutsutakse / ühhe
neitsi jure/ ke olli ärrakihlatud ühhe meh-
hega / selle nimmi olli Josep Zawida koi-
ast/ ja selle neitsi nimmi olli Maria. Ning
se Ingel tuli temma jure/ ja ütles: terre
sinna/ ke sa olled armo sanud/ Jssand on
sinnoga/ sinna õnnistud naeste saas. Ug-
ga kui temma tedda nähha sai / ehmatas
temma temma sanna pärrast wägga är-
ra/ ja mõtlis/ mähherdune terretaminne
se olneb? Ning se Ingel ütles temma was-
to: ärra kartta Maria/ sest sinna olled ar-
mo leidnud Jummalala jures. Ja waat/
sinna pead kätima päle sama/ ja poia ilma-
le toma/ ja sinna pead temmale nimme
pannema Jesus. Sesamma peab suur
ollema/ ja keige kõrgema poiaks kutsuta-
tama. Ning Jssand Jummal tahhab
temmale anda temma issa Zawida auo-
järke. Ning temma peab Kunningas
ollema ülle Jakobibi kooda iggawest/ ja tem-
ma kuning-rigil ei pea otsa ollema. Ug-
ga Maria ütles Ingli wasto: kuidas pe-
ab

ab se sündima? sest minna ei tää ühhefist mehhest. Ning Ingei wastas ja ütles temmale: Pühha Waim peab sinno päle tullesma/ ja keige kõrgema wäggi sinno üle warjuma / sepärrast peab ka se pühha/ mis sinnu peab sündima / Jummalat Poiat's kutsutama. Ja waat / Elisabet sinno hõimlane on ka ühhe poiaga kaima pääl omma wanna eal / ja se on temmal kues ku / kedda rägita'se suggumata ollewad / sest Jummalat jures ep olle ühtekit asja wõimata. Siis ütles Maria: waat / minna ollen Issanda ümmerdaja; mulle sündko sinno sama järrele. Ja Ingei läks temmast ärra.

Epistel surel Nehjal Pāwal. 1 Kor. XI.

23 = 32. salm. sad.

Sest minna ollen Issandalt sedda sanud; mis minna teilegi ollen andnud, et Issand Jesus sel õsel, mil tedda ärra-anneti, wottis leiba, tänas ja murdis, ja ütles: wotke, söge, se on minno ihho, mis teie eest murta'se; sedda tehke minno mällestusseks. Selsammal kombel (wottis temma) ka karrika pärrast õthosõomaega ja ütles: sesinnane karrikas on se uus sādus minno werres, sedda tehke, ni mittoford kui teie sedda jote, minno mällestusseks. Sest ni saggedaste, kui teie sedda leiba söte, ja sedda karrikast jote, siis
fulu

fulutage Issanda surma, senni ko temma tulleb. Ke nüüd kurjaste sedda leiba soõb ehk Issanda karrikast joob, sel on Issanda ihhust ja werrest süüd. Agga innimenne katsko issiennast läbbi, ja ninda sögo temma sest leiwast, ja jogo se karrika seest. Sest ke kurjaste soõb ja joob, se soõb ja joob issiennesele huffatust, sest et temma ei te wahhet Issanda ihho wahhele. Sepärrast on ka paljo nõdrad ja haigid teie säas, ja paljo maggawad. Sest kui meie issiennese päle kohhut moistakfime, siis ei moisteta meie päle kohhut. Agga kui meie päle kohhut moistetakse, siis moistetakse Issandast hirno, et meid maailmaga ei pea huffa moistetama.

Epistel Wilippusse ning Jakobi Päwal.
Ewef. II. 19, 22. salm. sad.

SEPärrast ep olle teie teps woõrad ja maailsied, waid pühhade selfsi-rahwas, ja Jumala perre Apostlide ja Prohwetide raia päle üllesehitud, kus Jesus Kristus isst nurka kirowi on, felle päle foggone koddä kofko on lideitud, ja kaswab pühha koiaks Issanda sees. Kelle päle teidke üllestehakse Jumala honeks waimo sees.

Ewangelium Wilippusse ning Jakobi Päwal. Joh. XIV. 1, 14. salm. sad.

SI Ing temma ütles omma Jüngride wasto: teie südda ärgo heitigo mitte;

te; kui teie Jummalala sisse ussute siis ussute teie ka minno sisse. Minno Jssa toias on mitto ello assed. Kui se ninda ep ollets/ siis ütletsin minna teile : minna lähhan teile asset walmistama. Ning kui minna lähhan/ ning teile asset walmistan/ tullen minna jälle ja tahhan teid ennese jure wotta/ et teie ka ollete/ kus minna ollen. Ning teie täate/ kuhho minna lähhan/ ja teed täate teie ka. Tomas ütles temma wasto: Jssand meie ei täa/ kuhho sinna lähhän/ ning kuidas woime meie sedda teed täada? Jesus ütles temma wasto: Minna ollen se Te/ ja tödde/ ja ello; üksiti ei sa Jssa jure kui minno lähbi. Kui teie mind tunneksite/ siis tunneksite teie ka minno Jssa/ ning sest aiast tunnete teie tedda ning ollete tedda näinud. Wilippus ütles temmale: Jssand näita meile sedda Jssa/ siis saab meil sest kü. Jesus ütles temma wasto: ni kaua aega ollen minna teie jures/ ning sinna ei tunne mind mitte? Wilippus/ ke mind nääb/ se nääb Jssa/ kuidas sinna siis ütled: näita meile Jssa. Ets sinna ussu/ et minna Jssa sees/ ja Jssa minno sees on? need sannad/ mis minna teile rāgin/ ei rāgi minna mitte

issien

isstiennesest/waid Issa/ke minno sisse jääb/
 se teeb nei teggusid. Usfuge mind/ et
 minna Issa sees ollen/ ja et Issa minno
 sees on/agga kui teie ep ussu/usfuge mind
 nende teggude pärrast. Tdest/tdest min-
 na ütlen teile: ke minno sisse ussub/se teeb
 ka need teggud/ mis minna teen/ ja teeb
 weel suremad kui need on/ sest minna läh-
 han omma Issa jure. Ning mis teie eal
 pallute minno nimmel/sedda tahhan min-
 na tehha/ et Issa saaks auustud Poia
 sees. Kui teie middakit minno nimmel
 pallute/tahhan minna tehha.

Epistel Johanne se Kristia ehk Jani Päwal.
 Esaia XL. 1 & 5. salm. sad.

Rõmustage, rõmustage minno rahwast, ütleb
 teie Jummal, rõgige Jerusalemma mele
 pärrast ning fulutage temmale, et temma aeg on
 otsa sanud, et temma üllekohhus on lõpnud, et
 temma on sanud kahhe wõrra Issanda kääst
 feige omma pattude eest. Hüüdja hää on kõr-
 wes: walmistage Issanda teed, tehke wälja pääl
 teed tassafeks meie Jummalale. Keik orrud
 peawad üllendatama, ning keik mäggeseid ning
 mäfinko peab allandatama, ning mis mätlif on,
 peab tassafeks sama, ning mis konnarik on, peab
 silledaks teeks sama. Siis ilmub Issanda au,
 ning keik lihha näab ühtlaise, et Issanda su on
 rõginud.

Lwan

Ewangelium Johanneſe Kistia ehk Jani
Päwal. Luuk. I. 57 = 80. ſalm. ſad.

Agga Elisabetti aeg tulli / et temma
pidi mahha sama / ja temma ſai poia.
Ning temma naabrid ja ſuggulaſed kulid /
et Jſſand ſure armo olli temmale teinud /
ja ollid rõõmsad temmaga. Ja ſe ſündis
kähheksamal päwal tullid nemmad ſedda
laſt ümberleitama ja nimmetasid tedda
temma iſſa nimme päle Saſarias. Ag-
ga temma emma waſtas ja ütles: ei mit-
te / waid temma nimmi peab ollema Jo-
hannes. Ning nemmad ütliid temma
waſto: ſinno ſugguwõſſas ep olle ked-
dakit / kel ſähhardune nimmi on. Agga
nemmad nikkotasid päaga temma iſſale /
kuis temma tedda tahtis nimmetada.
Ning temma küſſis ühhe lauakesſe / kir-
jotas ja ütles: temma nimmi on Johan-
nes. Ja nemmad immetellid keit / ja ſed-
damaid päſis temma ſu ja keel lahti / ja
temma rägis ja kitis Jummalat. Ning
keige nende naabride päle tulli ſuur hirm /
ja ſeſamma aſſi ſai kulus keige Juda-
ma mägedede pääl. Ja keit / ke ſedda kuulſid /
wotſid ſedda ſüddainesſe panna / ja ütliid:
mis ſeſt laſeſt peab sama? ſeſt Jſſanda
käſſi

käästi olli temmaga. Ning Safarias
temma issa sai täis pühha waimo / kulu-
tas (kui Prohweet) ja ütles: kidetud olgo
Issand Isräeli Jummal / et temma on
tulnud katsma ja on lunnastanud om-
ma rahwast. Ja on meile üllesääd-
nud ühhe õnnistusse sarwe omma sullase
Lawida koiast. Minda kui temma on rä-
ginud ennemuiste omma pühha Proh-
wetide su läbbi et temma meid piddi är-
rapäästma meie waenlastist ja keigide
kääst / ke meid wihkawad / ning meie wan-
namile armo näitma / ja mõtlema omma
pühha sädusse päle sedda wandmist mõ-
da / mis temma on wandnud meie issal
Abrahamil meile anda / et meie ilma kart-
mata pärrast sedda / kui meie omma waen-
laste kääst olleme ärrapäästetud / tedda
piddime tenima pühhastusses ja õigusses
temma ees keif meie ello aega. Ning sind
lapsokest peab kutsutama keige kõrgema
Prohwetiks; sest sinna pead Issanda
palle eel minnema / temma teed walnis-
tama ning õnnistusse tundmist andma
temma rahwale nende pattude andeks-
andmisses / meie Jummalala süddamelit-
ko armo pärrast / me läbbi meid on tulnud

katsma se/ ke touseb üllewelt förgest/ et temma piddi paissima neile/ ke istwad pimmedusēs ja surma warjus/ ja nende jalad rahho te päle saädma. Agga se laps kastwis ja sai kangeks waimus/ ja olli förwes se päwani/ kui temma ennast Isräeli rahwale piddi näitma.

Epistel Peetrusse ja Paulusse Päwal. Apost. Teggud. rom. XII. I & II. salm. sad.

Selsammal aial wottis kunningas Herodes kätte monnile foggodussest kūrja tehha, ning temma tappis ärra Jakobit Johanneſe wenda moögaga. Ning kui temma näggi, et se Judaſte mele pärrast olli, siis wottis temma ka Peetrust kinni; agga siis ollid hapnemata leiwa päwad. Ning kui temma tedda sai kinniwotnud, heitis temma tedda wangi-torni, ja andis tedda nelli neljandikko söddameeste kätte hoida, ja tahtis pärrast Paasja pühha tedda rahwa ette tua. Ning Peetrust peti kül wangis. Agga foggodussest peti löpmata palwet Jummalala pole temma eest. Ning kui Herodes tedda tahtis wälja tua, siis maggas Peetrus selsammal ösel kahhe söddamehhe wahhel kahhes raud-ahhelas kinni, ja hoidjad ukse ees hoidsid wangi-torni. Ja waat Issanda Ingel seisis saäl, ja walgus paistis loias. Ning temma löi Peetrusse külge ja ärratas tedda ülles ja ütles: touse ussinaste ülles. Ning temma ahhelad langsid temma kätte pääl mahha

mahha. Ning se Ingel ütles temma wasto: panne wõõd wõle, ja panne jallad kinni/ ja temma teggi ninda. Siis ütles Ingel temmale: panne omma kube selga ja tulle minno järrele. Ning temma tulli wälja, ja läks temma järrele, ja ei täadnud mitte, et se pididi tõssi ollema, mis Ingli läbbi sündis, waid temma mõtlis ennast näitmist näggewad. Agga kui nemmad esimesest ja teisest wahhist said läbbi lainud, said nemmad raudwarrawa ette, mis linna lähhab, se läks isstiennessest lahti. Ja nemmad läksid wälja ja käisid ühhest ulitsast läbbi, ja se Ingel lahkus seddamaid temmast ärra. Ning kui Peetrus enneses hakkas jälle diete moistma, ütles temma: nüüd täan minna tõeste, et Jssand omma Ingli on läkkitanud, ja mind on ärra päästnud Herodusse käest ja keigest Juda rahwa ootmisest.

Ewangelium Peetrusse ja Paulusse Pāwal.
Matt. XVI. 13=20. salm. sad.

Agga kui Jssus tulli Cesarea Wilippi linna raiale/ küsis temma omma Jüngrilt ja ütles: keddaks mind innimesse Poega rahwas ütleb ollewad? nemmad ütli: monningad ütlewad sind ristia Johannest ollewad; agga teised Eliast/ agga teised Jeremiast/ ehk üks neist Prohwetist. Temma ütles nende wasto: keddaks teie siis mind ütlete ollewad? siis kostis Si-

mo. Petrus/ ja ütles: sinna olled se Kris-
 tus se ellawa Jummalä Poeg. Ning Je-
 sus wastas ja ütles temmale: õnnis olled
 sinna Simon Jona poeg/ sest lihha ja wer-
 ri ep olle sulle sedda mitte tãda andnud/
 waid minno Jõsa taewas. Ja minna
 ütlen sulle ka: sinna olled Petrus/ ja se-
 sinnase kaljo päle tahhan minna ehbita-
 da omma foggodust/ ja pörge wãrrowad
 ei pea sedda mitte woitma/ ja tahhan sul-
 le taewa-rigi wotmed anda/ ja keik/ mis
 sinna Ma pääl kinni seud/ se peab taewas
 kinni seotud ollema/ ja keik/ mis sinna Ma
 pääl päästad/ peab ka taewas päästetud
 ollema. Siis kelis temma omma Jüng-
 rid/ et nemmad ei piddanud ühhegile üt-
 lema/ et temma on Jesus se Kristus.

Epistel Maria Katsmaminnemisse ehk Zei-
 na Maria Päwal. Rom. XII.

9 = 16. salm. sad.

Armastaminne olgo ilma karwalusseta;
 wihkage kurja, noudke hääd: olge walmid
 teine teist kui wennad armastama. Zeine joud-
 ko teise ette auustamissegä. ãrge olge laisad ses,
 mis teie peate teggema. Olge tullised waimus.
 Zenige Jõsandat. Olge rõõmsad lotusfes, kan-
 natlikud willetsusfes. Olge kindlad palwes.
 Nitte

Nitke need pühhad, kenneel pudo on. Woctke
hääle meel woõraid wasto. Önnistage neid, ke
teid takka fiusawad. Önnistage ja ärge wand-
ke mitte. Olge rõõmsad rõõmsadega, ja nutke
nutjadega. Olge ühemelelissed teine teise was-
to. Ärge noudke kõrgi asjo, kuid heitke ennast
allandikkude seltsi.

Ewangelium Maria Batsmaminnemisse eht
Keina Maria Pawal. Luf. I.
39=56. salm. sad.

Mõga neil päiwil toufis Maria ütles/
ja läks ülle sedda mäggist maad rut-
tuste Juda linna. Ning temma tulli
Safaria kotta/ ja terretas Elisabeti. Ning
se sindis/ kui Elisabet Maria terretamist
kulis/ hüppas laps temma ihhus. Ja
Elisabet sai täis pühha Waino ning kis-
sendas sure hälega/ ja ütles: Önnistud ol-
led sinna naeste saas/ ja Önnistud on sin-
no ihhosuggu/ ja kust mulle se sünnib/ et
minno Issanda emma minno jure tulleb?
sest wata/ kui sinno terretamisse hääle min-
no kõrwo sai/ siis hüppas laps rõõmistes
minno ihhus. Ning Önnis olled sinna/
et sinna olled usknuud/ sest se peab tõeks sa-
ma/ mis sulle Issandast on ööldud. Ja
Maria ütles: Minno hing auustab wag-

ga Issandat/ ja minno waim on wägga
 römus Jummalä minno Innisteggia sees.
 Sest temma on waatnud omma ümmer-
 daja allandusse päle. Sest waat sest ai-
 ast kiitwad mind õnsaks keige põlwe inni-
 messed. Sest temma on mulle sured as-
 jad teinud/ ke wäggers on/ ja kelle nimmi
 pühha on. Ning temma hallastus kes-
 tab põlwest põlweni nende jures/ ke tedda
 kartwad. Temma on sanud woimust
 omma kääwarrega ja pillanud laiale
 neid/ ke uhked on omma süddame meles.
 Temma on toufanud wäggeraid auo jär-
 rede päält mahha ning üllendanud neid
 allandikkud. Kel nälg on/ neid on tem-
 ma täitnud hädega/ ja saatnud rikkad tüh-
 jalt ärra. Temma on wastowotnud om-
 ma sullase Isräeli/ et ta (omma) hallas-
 tusse armo piddi omma mele tulletama
 (ninda kui temma on rāginud meie wan-
 namile Abrahamile ja temma suggule)
 iggawest. Agga Maria jäi temma jure
 liggi kolm kuud/ pārrast läks temma tag-
 gasti omma kotta.

Epistel Jakobi Pāwal. Rom. VIII.

28. 29. salm. sad.

Agga meie täame, et keif hääks tulleb neile,
 ke

fe Jummalat armastawad, fe temma enne
 peto nouo läbbi on kutsutud. Sest kedda tem-
 ma enne on ärratundnud, neid on temma fa en-
 ne säädnud, et nemmad peawad ollema temma
 Voia não sarnased, et temma pididi ollema se es-
 sik mitme wennade säas. Agga, kedda temma
 on enne säädnud, neid on temma fa kutsnud,
 ning kedda temma on kutsnud, neid on temma
 fa õigeks teinud, ning kedda temma on õigeks
 teinud, neid on temma fa auustanud. Mis
 peame meie nüüd se päle ütlemä: ons Jummal
 meie eest, kes woib meie wasto panna? fe om-
 ma ennese Voia päle ep olle armo heitnud, waid
 on tedda meie feigide cest ärra-andnud, fuida pe-
 aks temma mitte feif muid temmaga meile kinkis-
 ma? kes woib nende päle siüd tõsta, kedda
 Jummal on ärrawallitsenud? Jummal on, fe
 õigeks teeb. Kes on, fe woib hukka moista?
 Kristus on se, fe on surnud, ning mis weel en-
 nam on, fe on üllesärratud, fe fa on Jumma-
 la parramal polel, fe fa meie eest pallub. Kes
 woib meid lahhutada Kristusse armust? waero
 ehk ahhastus, ehk kiusamine, ehk nãlg, ehk al-
 lastus, ehk hädda, ehk moõk? ninda kui firjo-
 tud on: et sinno parrast tappetakse meid foggona
 päwa. Meid arwatakse lambuks, mis tappe-
 takse. Agga selle feige sees same meie woimust
 fül selle läbbi, fe meid on armastanud. Sest
 minna ollen julge se pääl, et ei surm egga ello,
 egga Inglid, egga Wörstid, egga wãggerwad,
 egga mis praego sunnib, egga mis tullero on; eg-

ga mis kõrge, egga mis süggaw on, egga üfski mu lodud assi ei woi meid lahjutada Jummal armust, mis on Jესusse Kristusse meie Jēsanda sees.

Ewangelium Jakobi Pāwal. Matt. XX.
20-23. salm. sad.

Sis astus Sebedeusse poiade emma temma (Jēsusse) jure omma poiadega/ kummardas ja pallus temmalt midakit/ ja temma ütles temma wasto: mis sinna tahhad? temma ütles temmale: kāske neidsinnasid minno kaks poega istuda/ teist sinno parramal/ teist pahhamal kael sinno rigis. Agga Jēsus kostis ja ütles: teie ei taa mitte/ mis teie pallute/ kās teie se karrika woite jua/ mis minna pean joma/ ning se ristmissega ennast lasta ristida/ misga mind peab ristitama? nemmad ütliid temma wasto: ja woime. Ja temma ütles neile: minno karrikat peate teie käl joma/ ja se ristmissega/ misga mind ristitakse/ peab teid ristitama; agga minno parramal ja pahhamal kael istuda ep olle minno andmist mitte/ waid kellele se on walmistud minno Jēsast.

Epistel Lauritse Pāwal. 2 Kor. IX.
7-10. salm. sad.

Sgauls (andko andid) ninda kui temma ommas

mas süddames on ettevotnud, ei mitte kura
wa melega, egga wäggise, sest Jummal armastab
ühhe rõõmsa andia. Agga Jummal woib
tehha, et keiksuggu armo rohkest teie saas on,
et teil ikka keigest rohkest woib olla, ja et teie wois-
te rikkad olla keige hä tole, kui kirjutud on: tem-
ma on laiale wiskanud, ja waestele andnud;
temma õigus kestab iggawest. Agga ke semet
annab külwiale, se andko ka leiba roa tarwis,
ja lissago teie semet, ja kaswatago teie õigusse
wilja.

Ewangelium Lauritse Pāwal. Joh. XII.
24, 26. salm. sad.

Tõest/ tõest minna ütlen teile/ kui nisso-
iwwa Ma sisse ei lange/ ja ärra ei sur-
re/ siis jääb temma üksi; agga kui tem-
ma ärrasurreb/ siis kannab temma paljo
wilja. Ke omma ello armastab/ se kao-
tab sedda/ ja ke omma ello wihtab siin ma-
ilmas / se hoiab sedda iggawesests elluks.
Kui kegi mind tahhab tenida/ se käigo min-
mo järrele/ ja kus minna ollen/ saäl peab
minno sullane ka ollema. Ning ke mind
tenib/ sedda tahhab minno Issa auus-
tada.

Epistel Pertli Pāwal. 2 Kor. IV.
7, 10. salm. sad.

Agga meil on sesuggune warra sauaste riistade
sees, et se üpres suur wäggi Jummalala pär-

ralt olleks, ja ei mitte meitest. Meid wae watakse keigepiddi, agga meie ei ahhasta ennast. Meie olleme kahhe wahhel, agga meie ei heita lotust ärra. Meid kiusatakse, agga meid ei jäeto mahha. Meid waotakse alla, agga meie ei sa hukka. Meie kanname ikka ümberfoudo Jssanda Kristusse surretamist ommas ihhus, et ka Jesusse ello meie ihhus woiks aw walikkuks saa.

Ewangelium Petri Pāwal. Luk. XXII.

24. 30. salm. sad.

Agga riidke toufiss nende sääst kes neist piddi suremaks petama? agga temma ütles neile: rahwa kunningad wallit sewad ülle neid / ja kellel melewald on nende ülle / neid kutsutakse armolikkuks Jssandaks. Agga teie mitte ninda / waid surem teie saas olgo kui nozem / ja üllem kui orri. Gest kes on surem / ke laual istub / woi ke tenib? eks se / ke laual istub? agga minna ollen kestel teie saas ninda kui se / ke tenib. Agga teie ollete need / ke minno jure on jänud minno kiusatuste sees. Ning minna saan teile sedda riki / ninda kui minno Jssa mul on saadmud / et teie peate soma ning joma minno laual minno rigis / ja istma järrede pääl / ja kaks reiskümmeend Isräeli suggu päle kohhut moissima.

Epis

Epistel Matteusse Päwal. 1 Kor. XII.

4. II. salm. sad.

Anded on mitmesuggused, agga sesamma waim. Ja ammetid on mitmesuggused, agga sesamma Issand. Ja teggud on mitmesuggused, agga sesamma Jummal on, ke sedda keik keigide sees teeb. Agga iggaühhe sees näitwad ennast waimo anded liggimesse kassuks. Sest ühhele antakse waimo läbbi rägida tarkusfest, agga teisele rägida tundmissfest sesamma waimo läbbi. Agga teisele (antakse) usko sesamma waimo läbbi. Teisele andid terweks tehha sesamma waimo läbbi, agga teisele wägge waid teggusid tehha, ja teisele (pühha) kirja selletada, ja teisele waimusid ärra arwada, agga teisele antakse monnesuggusid kelesid, ja teisele kelesid selletada. Agga sedda keik teeb üks ja sesamma waim ja jaggab iggaühhele omma ninda, kui temma tahhab.

Ewangelium Matteusse Päwal. Matt. IX.

9. 13. salm. sad.

Sing kui Jesus säält ärra läks/ näggi temma üht innimeest tolli jures istwad/ kelle nimmi Matteus/ ja ütles temmale: käi minno järrele. Temma tuisis ülles ja läks temma järrele. Ja se sundis/ kui (temma) ühhes koias laual istus/ waat siis tullid paljo Tölnered ja patustid

tusid ja istsid lauale Jesusse ja temma
 Jungridega. Kui Bariserid sedda nãg-
 gid/ ütlið nemmad temma Jungride was-
 to: mikspãrrast soõb teie õppetaja tõlne-
 ride ja pattustega? agga kui Jesus sedda
 kulis/ ütles temma nende wasto: terwile
 ep olle arsti tarwis/ waid haigile. Agga
 minge ja õppege/ mis se on: minna tah-
 han armohetmist/ ja mitte õhwrõd/ sest
 minna ep olle tulnud õigid/ waid pattusid
 pattustpõõrmisse pole kutsma.

Epistel Mihkli Pãwal. Joh. Nãitmis. ram.
 XII. 7. 12. salm. sad.

JA sõdda tõusis taewas. Mihkãel ja temma
 Inglid sõddisid lendwa mao wasto, ja len-
 daw madde sõddis ja temma Inglid, ja ei woit-
 nud mitte, ja nende asset ei leitud ennãr mitte
 taewas. Ja se suur lendaw madde heideti wãl-
 ja, sedda wanna ussi, kedda kutsutakse kurra-
 tiks ja Sadanaks, ke keik Ilma maad arrãeksi-
 tab, tedda heideti Ma pãle, ja temma Inglid
 heideti ka wãlja temmaga. Ja minna kuulsin
 sure hãle, se ütles taewas: nüüd on se õnnistus
 ja wãggi, ja se rüik meie Jummalã, ja se woit-
 mus temma Kristusse pãrrast sanud. Sest et
 mahha heidetud on meie wennade pãlekaebja,
 ke nende pãle kaebab meie Jummalã ees pãwa-
 ning õõd. Ja needsammad on tedda arrawoit-
 nud

nud talle werre läbbi, ja omma tunnistusse sana läbbi, ja ei olle omma ello mitte armastanud surmani. Sepärrast olge rõõmsad taewad, ja teie, ke nende sees ellate.

Ewangelium Mihkli Päwal. Matt.
XVIII. 1011. salm. sad.

SEltsammal tunnil astsid Jüingrid Jesusse jure / ja ütliid: kes on keige surem taewa rigis? Jesus kutsus ühhe lapssokesse ennese jure / ja panni tedda nende keskel seisma / ja ütles: tõest minna ütlen teile: kui teie ei põra ümber ja ei sa kui lapssokesed / siis ei sa teie mitte taewa-rigi. Ke niüüd isfiennast allandab / kui sefinnane laps / se on surem taewa-rigis. Ning / ke ühhe nisugguse lapse wastowottab minno nimmel / se wottab mind wasto. Agga ke pahhandab ühhe neistfinnasist wähhemist / ke minno sisse ustiwad / sel olleks parram / et weski-kiwwi temma kaela peaks podama / ning tedda ärraupputadama süggawama merre koihta. Hädda ma-ilmale pahhandusse pärrast. Pahhandus sed peawad kül tullema / agga hädda selle innimessele / kelle läbbi pahhandus tulleb. Agga kui sinno kääsi eht sinno jalg sind pahhandab / siis rais neid mahha ning heita ennesest ärra: se on sul parram / et sinna kääta eht jallota eht wiggane ello sisse lähhäd /
kui

kui et sul kaks kät ehk kaks jalga on/ ja sind iggawesse tullesse heidetakse. Ja kui sind sinno silm pahhandab/ kisso temma wälja/ ning wista ennesest ärra. Parram on sul/ et sinna ühhe silmaga ello sisse lähhad/ kui et sul kaks silma on/ ja sind põrgo tullesse heidetakse. Katske/ et teie keddatit neistsinna- sst pissokestist ärra ei põlga: sest minna ütlen teile/ et nende Inglid taewas näwad allati minno Issa palge/ ke taewas on. Sest innimesse Poeg on tulnud õnsaks teggema/ mis on ärrafaddunud.

Epistel Simona Juda Pawal. i Peetr. I.
39. salm. sad.

Summal ja meie Issanda Jesusse Kristusse Issa olgo kidetud, kellest meie temma sure hallastusse parrast ueste olleme sündinud ella waks lotusseks Jesusse Kristusse ülestousmisse läbbi surnust, ühheks hukkaminnemata, ilma rojata ja närtsimata parrandusseks, mis taewas on tallele pandud meile, kedda Jummalala wäes ussu läbbi hoitakse õnnistusseks, mis wiimisel aial peab awwalikkuks sama. Seyärrast peate teie röömsad ollema, ke teie nüüd pissut (ninda kui kohhus on) kurwad ollete monnesarnaste kiusatuste sees. Et teie usk, kui se saab katsutud, peab leitama paljo üllem ollwad kui kuld, mis käub ja süiski tulles katsutakse, kitusseks, auuks ja auustamisseks Jesusse Kristusse ilmoitamisse pawal. Kedda teie ei olle näinud, ja süiski ar-
mas-

mastate, kelle sisse teie nüüd ussute, ehk teie tedda nüüd ei nä, ja ollete rõõmsad kalli rõmoga, mis ükski ei woi ülesrägida, ja sate omma ussu otsa, sedda hinge õnnistust kätte.

Ewangelium Simona Juda Páwal. Joh.
XV. 17 = 21. salm. sad.

Sedda káskin minna teile/ et teie teine teist armastate. Kui ma=ilm teid wihkab/ siis tundke/ et temma mind enne teid on wihkanud. Olleksite teie ma=ilmast/ siis armastaks ka ma=ilm omma; agga et teie ma=ilmast ex olle/ waid minna ollen teid ma=ilmast árrawallitsenud/ sepárrast wihkab teid ma=ilm. Mõttelge se sanna pále/mis minna teile ollen ütelnud: sullane ex olle surem omma Issandat. Kui nemmad mind on kiusnud/ siis kiusawad nemmad teidki ta; kui nemmad minno sanna on pidd/ siis piddawad nemmad teiegi (se). Agga sedda keik tewad nemmad teid no nimme párrast/ et nemmad ei tunne / ke mind or lákkitanud.

Ubrealist. ram. XII. Pät. 1. ning 2. salm.

S Epärrast meiegi / et meil ni suur
 hulk tunnistajad meie ümber
 on / pangem mahha keik koormat ja
 meie ümberseiswa patto / ning jooks-
 gem: kannatusse labbi meie ette-
 säetud woitlemisses / ja
 waatgem

JESUSSE päle

ke meie ussu

Algja ning Lõppetaja
 on.

Meie

Meie Issanda Jeesuse Kristusse
Rannatamine
ning Surm

Melja Ewangelisti Ramatust kok-
kõpandud.

Agga hapnemata leiva pühha olli lähhe-
del, mis kutsutakse Paasia pühhas.
Siis ütles Jeesus omma Jüngridele: teie
täate, et kahhe päwa pärast Paasia
pühha kätte saab, ning se innimesse Poeg antakse
ärä risti päle pua.

Siis tullid kokko üllemad Preestrid ja Kirja-
tundjad ning rahwa Wannemad selle üllema
Preestri kotta, kedda kutsutakse Kaiwas, ja pid-
dasid ühheskõus noud, kuidä nemmad Jeesust
Lawwalussega piddid kinniwotma ning ärratay-
ma, sest nemmad kartsid rahwast. Agga nem-
mad ütliid: ei mitte pühhal, et messamist rah-
wa saas ei touse.

Kui nüüd Jeesus olli Petanias Simona je
piddalitõbbise koias, siis tulli temma jure üks
naene, sel olli üks klaas kallist Nardi õli, ning

temma murdis se klasi katti, ja wallas se temma pähha, kui temma laual istus. Kui temma Jüngrid sedda näggid, said nemmad wihhaseks ning ütliid: mis tarwis on se kullutamine? sest sedda ölli olleks woinud ennam kui kolme sadda krossi eest ärramüa, ja waestele anda. Ning nemmad nurrisesid temma päle. Kui Jesus sedda moistis, siis ütles temma nende wasto: mis teie sedda naest waewate? temma on hääd tööd minnule teinud. Teil on ikka waesi teie jures, ja kui teie tahhate, siis woite teie neile hääd tehha, agga mind ey olle teil mitte ikka. Temma on teinud, mis temma woinud. Et temma sedda ölli minno ihho päle wallanud, siis on temma ette joudnud minno ihho woidma minno matmisseks. Töest minna ütlen teile, kussa eal armo, õppetust kulutakse keiges ma-ilmas, sääl peab ka ööldama, mis temma nüüd on teinud temma mäletusseks.

Agga Sadanas ölli lainud Jüda sisse, sedda liignimmelt kutsutakse Iskariotiks, ke ölli nende kahheteistkümmne arrust. Ning temma läks ja rägis üllema Preestri ning pälikkudega, kuida temma tedda neile tahtis ärräanda, ja ütles: mis teie mulle tahhate anda, minna tahhan tedda teie kätte sata. Agga kui nemmad sedda kuulsid, siis said nemmad rõõmsaks ja pakkusid temmale kolmkümmend hõbbetükki. Ja temma tootas sedda. Ja sest aiast otsis temma parrast aega tedda neile ärräanda ilmatüllita.

Agga esimeseset hapnemata leiva päwal, mil se Paasja tal pididi tappetama, tullid Jüngrid

Jesusse jure ning ütliid temma wasto: kuhho sinna tahhad, et meie lähhame ning walmistame, et sa Paasja talle woid süa. Ning temma läkkitas Peetrust ja Johannest ning ütles nende wasto: minge liina, ja waat, kui teie sinna sate, siis tulleb üks innimenne teie wasto, se kannab ühhe we-krusi, minge temma järrele sinna kotta, kuhho temma lähháb, ja ütlege koia issandale: Öppetaja ütleb sulle: minno aeg on liggi, minna tahhan sinno jures Paasja pidada omma Jüngridega; kus on woõrade tubba, kus minna omma Jüngridega woin Paasja talle süa? ning temma näitab teile üht suurt ehhitud tubba; saäl walmistage. Agga nemmad läksid ärra ja leidsid ninda, kui temma neile olli räginiud, ja nemmad walmistasid Paasja talle.

Agga õhtul tulli temma, ning istus mahha, ja need kaksteistkümmend Apostliid temmaga. Ning temma ütles nende wasto: minna ollen wägga iggatsenud sedda Paasja talle teiega süa, enneko minna kannatan. Sest minna ütlen teile: et minna ennam sest ei sõ, kurni keik saab sündinud Jummalala rigis. Ning temma wottis karrika, tännas ja ütles: wotke sedda ning jagage ennestele, sest minna ütlen teile, et minno ei jo ennam sest wina-pu wiljast, kurni Jummalala riik tulleb se päwani, kui minna sedda teiega ueste joon minno Issa rigis.

Ning kui nemmad said sõnud sel õsel/ mil tedda ärräanneti/ siis wottis Issand Jesus leiwa/ tännas ning murdis sedda, ja and

dis neile Jüngerile ning ütles: wotke, söge / se on minno ihho / mis teie eest antakse / sedda tehke minno mälletusfeks. Selsam mal kombel wottis temma ka karrika parrast õhto söomaega / tannas ning andis neile ja ütles: joge keik süit seest / sesinnane karrikas on se uus sädus minno werres / mis teie ja mitmede eest ärrawallatakse pattude andeks andmisseks. Sedda tehke / ni mittokord / kui teie sedda jote / minno mälletusfeks. Ning nemmad joid sest keik.

Agga enne Paasja pühha, kui Jesus tädis, et temma tund olli tulnud, et temma süit ilmast Issa jure pididi minnema, otseko temma ommasid olli armastanud, ke ma ilma sees ollid, ninda armastas temma neid otsani. Ning parrast õhto söomaega, (kui se kurrat olli Juda Simona (poia) Iskarioti süddamesse andnud, et temma tedda pididi pettisel kombel ärräandma.) kui Jesus tädis, et Issa keik temma kätte olli andnud, ning et temma Jummalast olli tulnud, ja Jummalala jure läks; siis tousis temma õhtos söomaialt ülles, ning panni ommad rided mahha, ning wottis ühhe põlle, ja süddus ennese ümber. Parrast wallas temma wet pekki sisse, ning hakkas Jüngeride jalgo pessema ning se põllega kuirwatama, mis temma ümber olli seotud.

Siis tulli temma Simona Peetrusse jure ning temma ütles temma wasto: Issand, sinnaks minno jalgo pessed? Jesus kostis ning ütles temma wasto: mis minna teen, sedda ei taa sinna

sinna nüüd mitte, agga pärrast sedda pead sinna sedda täda sama. Peetrus ütles temma wasto: ellades ei pea sinna minno jalgo pessema. Jesus wastas temmale: kui minna sind ei pesse, siis ei olle sul ossa minnoga. Simon Peetrus ütles temma wasto: Jssand, ei mitte ükspäines minno jalgo, waid ka kässt ja pääd. Jesus ütles temmale, ke pestud on, sel ei olle tarwis muud kui jalgo pesta, sest temma on koggona puhhas. Ning teie ollete puhtad, agga ei mitte keif, sest temma tädis kül omma ärräandjat, sepärrast ütles temma: teie ei olle mitte keif puhtad.

Kui temma nüüd nende jalgo sai pesnud, wotis temma ommad rided, istus jälle mahha ja ütles nende wasto: kas teie täate, mis minna teile ollen teinud? teie kutsute mind õppetajaks ja Jssandaks, ning ütlete öiete, sest minna ollen se ka. Kui nüüd minna se Jssand ning õpetaja teie jalgo ollen pesnud, siis peate teie ka teine teise jalgo pessema, sest minna ollen teile ühhe õppetusse tähhe andnud, et teie ka ninda tete, kui minna teile ollen teinud. Tõest, tõest minna ütlen teile, sullane ep olle surem omma Jssandat, eiga Apostel surem kui se, ke tedda on läkkitanud. Kui teie sedda täate, siis ollete õnsad, kui teie sedda tete. Minna ep ütlen mitte keifist. Minna täan, kedda minna ollen ärrawallitsenud, agga et (puhha) firri tõeks saaks: ke minnoga leiba sööb, se tõstab kando minno wasto ülles. Minna ütlen teile nüüd, enne se sünnib, et kui se sünnib, teie ussute, et

minna se ollen. Töest, töest minna ütlen teile; fe eal sedda wastowottab, fedda minna läkkitan, se wottab mind wasto, agga fe mind wastowottab, se wottab sedda wasto, fe mind on läkkitanud.

Kui Jesus sedda sai üttelnud, sai temma furwaks waimus, ning tunnistas ja ütles: töest, töest minna ütlen teile, üks teie säast, fe minnoga soob, annab mind ärra pettisel kombel. Wata minno ärräandja kässi on minnoga laua pääl, ning Jüngrid said wägga furwaks, waatsid teine teise päle, ja ei täädnud mitte, kellest temma ütles. Ja nemmad hakkasid küssitellema issi keskes, kes neist piddi ollema, fe sedda piddi tegema, ning hakkasid üks teine teise järrele temma wasto üttelema: Jssand, minnaks se ollen? ja teine, minnaks se ollen? agga temma kostis, ning ütles nende wasto: üks neist kahheteistkümnest, fe minnoga waagna sisse kastab, annab mind ärra. Se innimesse Poeg lähhab kül ninda, kui se on sätud, ja temmast on kirjotud, emmeti hädda selle innimessele, kelle läbbi innimesse Poega ärräannetakse, se olleks temmal häa, et sesamma innimenne ep olleks sündinud. Siis kostis Judas, fe tedda pettisel kombel ärräandis ja ütles: minnaks se ollen, Rabbi? temma ütles temma wasto: ja, sinna olled se.

Agga üks temma Jüngrist istus laual Jesuse liggi, fedda Jesus armastas, sellel ningotas Simon Peetrus, et temma piddi küssima, kes se piddi ollema, kellest temma rägis. Agga sesamma pöris ennast Jesuse rinna pole ning ütles

les temma wasto: Isand, kes se on? Jesus kostis: sesamma on se, kellele minna pallokest sisset, astan, ja annan. Ning temma fastis pallokest sisse ja andis sedda Judale Simona (poiale) selle Iskariotile. Ning se pallokesse järrele läks Sadan temma sisse. Siis ütles Jesus temma wasto: mis sa teed, sedda te ussinaast. Agga sedda ei taadnud ütsiki neist, ke laual istid, misparrast temma sedda temma wasto ütles. Sest monningad mõtlesid, et Juda kaäs kukkur olli, et Jesus temmale ütelnud: osta, mis meil tarwis on pühhiks; ei, et temma waestele middakit pididi andma. Kui temma nüüd sedda pallokest sai wornud, läks temma seddamaid wälja, ja se olli D.

Agga, kui Judas sai wäljalainud, siis toustis riid nende saas, sedda neist pididi suremaks petama. Agga temma ütles neile: rahwa kunnin-gad wallitsewad nende üle, ja kellele melewald on nende üle, neid kutsutakse armolikkuks Is-sandaks. Agga teie mitte ninda; waid surem teie saas olgo kui norem, ja üllem kui orri. Sest kes on surem? ke laual istub, woi, ke tenib? eks se, ke laual istub? agga minna ollen keskel teie saas ninda kui se, ke tenib. Agga teie ollete need, ke minno jure on jänud minno kiusatusses. Ning minna saan teile sedda riki, ninda kui minno Issa mulle on saadnud, et teie peate sö-ma ning joma minno laual minno rigis ja istma järrede pääl ning kahheteistkümnne Isräeli suggu päle kohhut moistma.

Siis ütles Jesus: nüüd on innimesse Poeg

auustud, ning Jummal on auustud temma sees. On Jummal temma sees auustud, siis auustab Jummal tedda ka enneses, ning auustab tedda pea.

Lapsokessed, minna ollen weel ühhe ürrikesse aia teie jures. Teie otsite mind, ning otsige minna Judaliete wasto ütlin: kuhho minna lähhän, siinna ei woi teie tulla, ninda ütlen minna nüüd ka teile. Uut kässo sanna annan minna teile, et teie teine teist armastate, ninda kui minna teid ollen armastanud, et teie ka teine teist armastate. Gestammast tundwad keik, et teie minno Jüngrid ollete, kui teie issikeskes teine teist armastate.

Simon Peetrus ütles temma wasto: Issand, kuhho sa lähhad? Jesus kostis temmale; kuhho minna lähhän, siinna ei woi sinna nüüd minno järrele tulla, agga pärrast tuled sa minno järrele. Peetrus ütles temma wasto: Issand, miks siis ma nüüd ei woi sinno järrele tulla? minna tahhan omma ello sinno eest jätta. Jesus kostis temmale: tahhad sinna omma ello minno eest jätta? Simon, Simon, waat Eadanas on teid püüdnuud soloda kui nieso, agga minna ollen sinno eest pallunud, et sinno usk ei pea ärralõpma, ja kui sinna saad ümberpöörnud, siis kinnita ommad wennad. Agga temma ütles temmale: Issand, minna ollen walmis sinnoga wangi ja surma minnema. Agga temma ütles: tõest, tõest minna ütlen sulle, Peetrus, kuf ei laula tänna mitte enne, kui sinna mind

mind jo kolmford saad ärrasalganud, et sinna mind ei tunne.

Ning temma ütles neile: kui minna teid ollen läkkitanud kukrota, ja paunata, ja kingata, kas teil eal middafit on waia olnud? agga nemmad ütliid: ei ühtekit. Siis ütles temma neile, agga nüüd, kel kukrut on, se wotko, nindasammoti ka pauna, ja kel ei olle, se mügo omma kue ärra, ja ostko moõka. Sest minna ütlen teile, et ka sedda weel minnul peab sündima, mis kirjotud on: temma on kurjateggiade sekka arwatud. Sest sel, mis minnust on kirjotud, on ots. Agga nemmad ütliid: Issand, enná! siin on kaks moõka. Agga temma ütles neile: neid on küs.

I.

Ja kui nemmad kitusse laulud said laulnud, siis läks Jeesus wälja omma kombe pärrast ülle Kidroni jõe õlli-måle. Ja temma Jungriid läk sid ka temma järrele. Siis ütles Jeesus nende wasto: selsinnasel õsel pahhandate teie ennast feik minnust. Sest kirjotud on: minna tahhan karjast lüa, ja need karja lambad pillatakse laiale. Agga kui minna saan üllestouenud, siis tahhan minna teie eel minna Kalilea-male. Agga Peetrus kostis ja ütles temma wasto: ehk nemmad ka feik sinnust peak sid pahhandama, siiski ei tahha minna ennast eal pahhandada. Jeesus ütles temma wasto: tõest, minna ütlen sulle, tänna selsinnasel õsel, enneko kui saab laulnud, salgad sinna mind kolmford ärra.

Agga temma ütles weel pälegi : ehk minna sin-
noga peaksin surema, ei tahha ma siiski sind
ärrasalgada. Mindasammoti ütliid ka keik
Jüngrid.

Siis tuli Jesus nendega ühhe moisa jure,
selle nimmi olli Ketsemane, saäl olli üks aed, siin-
na läks temma sisse ja temma Jüngrid. Agga
Judas, ke tedda pettisel kombel ärräandis, tä-
dis ka sedda paika; sest Jesus tuli siinna sag-
gedaste kokko omma Jüngridega. Siis ütles
Jesus omma Jüngride wasto: istke seie, kuni
minna saan siinna läinud ja palwet piddanud.
Ning temma wottis ennesega Peetrust, Jakobit,
ja Johannest neid kaks Sebedeusse poega, ja
hakkas kurwaks minnema, werrisema ja abhas-
tadama. Ja temma ütles nende wasto: min-
no hing on koggone kurb surmani, jäge seie ja wal-
wage minnoga; palluge, et teie ei sa kiusatusse
sisse.

Ning temma läks nende jurest ärra ni kauge-
le, kui kiwiga woib süsta, ja langis silmili
Ma päle mahha ja pallus, et, kui se woiks olla,
se tund temmast piddi möda minnema, ja ütles:
abba Issa! sinna woid keik tehha, wotta se kar-
rikas minnust ärra, agga ommeti ei mitte, mis
minna tahhan, waid mis sinna tahhad. Ning
temma tuli omma Jüngride jure, ja leidis neid
maggamast, ning ütles Peetrusse wasto: Si-
mon, maggad sa? eks sinna suda ühhe tunni
minnoga walwada? walwage ja piddage pal-
wet, et teie ei sa kiusatusse sisse; waim on kü-
walmis, agga lihha on nõdder.

Teistforda läks temma ta siina, pallus ning ütles: minno Jesa, kui se karrikas ei woi minust möda miina, waid kui minna pean sedda joma, siis sundko sinno tahtminne. Ning temma tuli ja leidis neid ta maggamast, sest nende filmad ollid rasked unnest, ja nemmad ei täädnud, mis nemmad temmale kostsid.

Ning temma jättis neid, ning läks ta ärra ja pallus kolmatforda, ja rägis need sammad sannad ning ütles: Jesa, kui sinna tahhad, siis wotta sedda karrikast minnust ärra, ommeti ärra sundko minno kuid sinno tahtminne. Agga üks Ingel taewas näitis ennast temmale, ning kinnitas tedda. Ja kui temma surma waewas olli, pallus temma kangeminne. Agga temma higgi olli kui werre-pisfarad, need langsid Ma päle. Ning temma toufis ülles palwet piddamast, ning tuli omma Jungride jure, ja leidis neid maggamast murre pärrast. Ja temma ütles nende wasto: maggaga agga päle ning hingaga. Mis teie maggate? jubba kül saab. Waat se tund on joudnud, et se innimese Poeg pattuste kätte pettisel kombel ärräantakse. Touge ülles, läkki ärra, wata minno ärräandja on liggi lähhidel. Palluge, et teie kiusatusse sisse ei sa.

Ja seddamaid, kui temma alles rägis, waat siis tuli Judas üks neist kahheteiskümnest. Kui temma nüüd ennese jure olli wotnud se hulga ja üllema Preestride, ning Wariseride ja Kirjatundjade ning Wannemade sullased, käis temma nende eel, ja tuli siina törwa-küünlade, lüh-

hide=moogade ning nuiadega. Agga se, ke tedda ärräandis, olli neile tähhe andnud ning ütelnud: kellele minna suud annan, se on sesamma, hakkage temmase kinni ja wige tedda julgest. Kui nüüd Jesus tädis keik, mis temmale piddi sundima, siis läks temma wälja ning ütles nende wasto: keddas teie otsite? nemmad wastafid temmale: Jesust Naatsaretist. Jesus ütles neile: minna ollen se. Agga Judas, ke tedda ärräandis, seisib ka nende säas. Kui nüüd Jesus neile ütles: minna ollen se, siis taggane sid nemmad taggasi ja langsid mahha. Siis küssis temma ta neilt: keddas teie otsite? agga nemmad ütliid: Jesust Naatsaretist. Jesus kostis: minna ollen teile ütelnud, et minna se ollen. Kui teie nüüd mind otsite, siis laske neid ärraminna, et se sanna piddi töeks sama, mis temma olli ütelnud: minna ep olle neist keddakit ärrakaotanud, mis sinna mulle olled andnud.

Ning Judas tulli Jesusse liggi temmale suud andma, ja astus warsti temma liggi ja ütles: terve Rabbi, ja andis temmale suud. Agga Jesus ütles temma wasto: söbber, mikspärrast sinna siin olled? Judas, annad sinna su-andmissega Inimesse Poega ärra? siis tullid nemmad temma jure, pistsid kääd temma külge ja wotsid temma kinni.

Agga kui need, ke temma ümber ollid, sedda näggid, mis saäl sundis, siis ütliid nemmad temma wasto: Issand, kas meie peame moogaga sekka löma? siis olli Simonal Peetrussel mook, ning temma tombas sedda wälja, ning löi üllema

ma Preestri sullast, ja raius temma parrama kõrwa mahha. Agga se sullase nimmi olli Markus. Agga Jesus wastas ja ütles: jätke sesse, ning ütles Peetrusse wasto: pista omma moõf tuppe, sest keif, ke moõka wotwad, sawad moõga läbbi huffa. Woi mõtled sinna, et minna praego ei woiks omma Jsa palluda, et temma mulle läf fitaks ennam kui kafsteistkummend Legioni Ing lid? efs minna sedda karrikast pea joma, mis mulle Jsa on andnud? agga kuida firri peaks tõeks sama? se peab ninda sündima. Ning temma putus temma kõrwa, ja teggi tedda teweks.

Selsammal tunnil ütles Jesus nende üllema Preestride ning Jummalala koiä Pälifikude ja wanamade wasto, ke temma päle tullid: teie ollete otseko rõõwoli päle wäljatulnud moõgade ning nuiadega mind finniwotma. Minna ollen igga pääw teie jures istnud ja õppetanud Jummalala koiäs, ja teie ep olle mitte kääd minno päle tõstnud. Agga se on teie tund ja pimmedusse woi mus, et (pühha) firri peab tõeks sama. Agga se on keif sündinud, et Prohweride firri piddi tõeks sama.

Süis jättsid tedda keif Jüngrid mahha ja pöggenesid.

Ja üks poismees kääs temma järrele, sel ollid linnased rided seljas palja ihho pääl, ja nored mehhed wotsid tedda finni, agga temma jättis se linnase ride mahha ja pöggenes allasti nende kääst ärra.

II.

Agga se hulk ning se üllempäämees ning Judaaliste sullased wotsid Jesust ja siddosid tedda finni, ja nemmad wisid tedda essiti Hanna jure, sest temma olli Käiwa äi, ke sel aastal üllem Preester olli. Agga Käiwas olli se, ke Judalistele noud andnud, et se pididi hä ollema, et üht innimest rahwa eest pididi huffatama.

Ning nemmad wisid tedda se üllema Preestri Käiwa jure, kuhho keif üllemad Preestrid ja Kirjatundjad ning Wannemad ollid fokko tulnud.

Agga Simon Peetrus käis kaugelt Jesuse järrele ja se teine Jünger üllema Preestri koia said. Agga sesamma Jünger olli üllema Preestriga tutaw, ja läks Jesussega üllema Preestri kotta. Agga Peetrus seisis oues ukse ees. Siis läks se teine Jünger ke üllemal Preestril tutaw olli, wälja ja rägis uksehoidjaga, ja wiis Peetrust sisse. Agga need sullased ja orjad seisid ning ollid sütte-tuld teinud keskelt kotta, et külmi olli, ja paistsid ennast. Agga Peetrus seisis ka nende säas ja paistis ennast, et temma sedda otsa pididi nähha sama.

Agga se üllema Preestri ümmerdaja se uksehoidja näggi Peetrust tulle äres istwad ja ennast paistwad, ja watis temma filmi ning ütles: ja sinnagi ollid se Kalilea ma Jesussega, eks sinna ka olle üks sesinnase innimesse Jüngride säast? agga temma salgas nende keigi ees ja ütles: naene, minna ei olle, minna ei tunne tedda, ei tää ka, mis sa ütled.

Süis küssis se üllem Preester Jesusfelt temma Züngride ja temma öppetusse pärrast. Jesus kostis temmale: minna ollen julgeste atwalikult rāginud selle ma-ilmale, minna ollen ikka öppetanud foggodusses ja Zummala foias, kuhho keif Judalissed fokko tullewad, ja sallaja ep olle minna middafit rāginud. Mis sa mult küssid? küssi neilt, ke on kuulnud, mis minna neile ollen rāginud. Agga kui temma sedda ütles, süis löi üks neist sullasist, ke saäl seisid, Jesusse tõrwa äre ja ütles: nindaks sinna üllema Preestri wastad? Jesus kostis temmale: kui ma kurjaste ollen rāginud, süis tunnista sedda kurjaks, agga kui minna öiete (ollen rāginud), mis sa mind lööd? (agga Hannas olli tedda läkkitanud kinniseotud üllema Preestri Käiwa jure.)

Agga Simon Peetrus seisis ja paistis ennast, ja ürrikesse aia pärrast, (pärrast sedda esimest ärrasalmist) kui temma öue läks, laulis kuf. Ja üks teine (tūdruuf) näggi tedda jälle, ja wottis ütelda neile, ke saäl seisid, sesinnane olli ka se Naatsareti Jesussega. Süis ütliid nemmad temma wasto: eks sinna olle ka üks temma Züngride saast? ja üks teine ütles: sinna olled ka neist. Ning temma salgas jälle, ja wandus pälegi, ning ütles: innimenne, minna ep olle, minna ei tunne sedda innimest.

Ja ühhe ürrikesse aia pärrast liggi tund aega wahhet, süis finnitast sedda üks teine nendega, ke saäl seisid, ja ütles: toest sinna olled ka üks neist sammust, sest sinna olled Kalilealinne, sest sinno keel tunnistab sind ülles. Süis ütleb üks üllema Preest-

Preestri sullasist, selle hõimlane, kelle kõrwa Peetrus olli ärraraionud: efs minna sind temmaga näinud rohho ajas? siis hakkas temma wägga ennast ärraneedma ja wandma: minna ei tunne sedda innimest, kellest teie rägite. Ja seddamaid, kui temma weel rägis, laulis kuf teistforda. Ja Issand pöris ümber, ja watis Peetruse päle. Siis tulli Peetruse mele Jesuse sanna/ mis temma temma wasto olli ütelnud: enneko kuf kaksford saab laulnud, salgad sinna mind kolmford ärra. Ning temma läks oue ja nuttis ärdaste.

Agga need üllemad Preestrid ja Wannemad ja se foggona suur kohhus otsisid walletunnistust Jesuse wasto, et nemmad tedda surma pidid saatma, ja ewwad leidnud ühtekit, ning et kül mitto walle-tunnistajad ettetullid, ei leidnud nemmad middakit, sest nende tunnistused ei sündind ühte. Agga wiimselt tousid ülles ja astusid ette kaks walle-tunnistus meest ja andsid walle-tunnistust temma wasto ja ütliid: meie olleme kuulnud tedda ütlewad, minna woin ja tahhan se Zummala kooda, mis kättega on tehtud, mahhakisfuda, ja kolmil päiwil teist üllesehitada, mis ei olle mitte kättega tehtud. Ning nindaki ei sündind nende tunnistus ühte.

Ja se üllem Preester tousis ülles nende keskest, küssis Jesusest ja ütles: efs sa middakit kosta se päle, mis needjinnased sinno wasto tunnistawad? agga Jesus jäi waid, ja ei wastand middakit. Siis küssis temmalt se üllem Preester jälle ja ütles temmale: sinnaiks se Kristus olled selle

selle kõrgest fideto Jummalale Poeg? minna wanutan sind ellawa Jummalale jures, et sinna meile ütled, kas sinna olled Kristus Jummalale Poeg. Jeesus ütles temmale wasto: ja, minna ollen se. Sinneti ütlen minna teile: sest aiast peate teie näggema Inimesse Poega istwad Jummalale wäe parramal kääle ning tulleswad taewa pilwedes. Siis kiskus se üllem Preester omma rided lõhki ning ütles: temmale on Jummalale teotanud, mis meil ennam tunnistusse mehitarwis on? waatke, nüüd ollete teie temmale Jummalale teotamist kuulnud / mis teie arwate? nemmad moistsid keif sedda kõhnut, et temmale surma wäärt piddi ollema, ja ütliid: temmale on surma wäärt.

Agga need mehed, ke Jeesust finni piddasid, naersid tedda, ja sülletasid temmale filmi, ja löid tedda ruskadega, agga monningad löid tedda käämlaga temmale kõrwa äre. Agga monningad katsid temmale filmad finni, ja löid temmale suud wasto, keigennamist need sullased, ning ütliid: moista meile Kristus, kes se on, ke sind löi? Ja paljo muid teotamissi rääksid nemmad temmale wasto.

Agga warra homiko tullid kõfko üllemad Preestrid ja Kirjatundjad ja rahwa Wannemad ja se kõggone suur kõhnut, ja piddasid noud Jeesusse wasto, et nemmad tedda piddid surma saatma, ning wisid tedda omma sure kõhto ette, ja ütliid: olled sa Kristus? ütles meile. Agga temmale ütles neile: kui minna teile ütlen / siis ei ussu teie, agga kui minna teile küssin, siis ei wasta teie mulle mitte, egga lasse mind lahti. Sest

arast peab innimesse Poeg iſina Jummalala wã parramal polel. Agga nemmad utliid feif: olled ſa ſiis Jummalala Poeg? ja temma ütles nende wasto: ja ollen. Agga nemmad ütliid: mis meil ennam tunnistust waia on, ſeſt meie olleme iſſi temma ſuust kuulnud.

III.

Ning nende foggona hulſ touſis ülles, ja fõid ſid Jeſuſt finni, ja wiſid tedda Käiwa jureſt foh-to fotta, ning andſid tedda ärra Ma-Ballitſeja Pontiuſſe Pilatuſſe fätte. Agga ſe olli warra.

Kui Judas ſedda näggi, ſe tedda olli pettiſel fombel ärraandnud, et temma olli ſurma moisetud, ſiis kahhetſes temma ſedda, ning toi neid kolmfümniend hõbbe-tükki tagaſi üllema Preeſtride ja Wannemade fätte, ja ütles: minna ollen patto teinud, et minna ollen wagga werd ärraandnud. Agga nemmad utliid: ruis meie ſeſt holime? kaſſo ſinna ſedda. Niug temma heitis need hõbbetükkiid Jummalala fotta, läks ärra ja põus ennaſt ülles. Ning temma on ülle kaela mahha kukkunud, ja keſkelt lõhki lainud, ja feif temma ſiſſefond on wäljapuiſtetud.

Agga ülkemad Preeſtrid wotſid need hõbbetükkiid, ja ütliid: neid ei ſunni mitte Jummalala firſto panna, ſeſt ſe on werre-hind. Agga nemmad piddaſid noud, ja oſtſid ſe eeſt ühhe pottiſeppa põllo woõraſte mattuſſe paigaks. Ja ſe on tada ſanud feigile, ſe Jeruſalemmaſ ella-wad, ninda et ſeſamma põld nende omma keel kutsutakſe Akeldamaſ, ſe on: werre-põld, tänna-

napawani. Siis on tõeks sanud, mis rägitud on Prohweti Jeremia läbbi, ke ütleb: nemmad on wotnud kolmkümmend hõbbe-tükki selle kallist arwato hinda, kedda nemmad ostsid Isräeli laste saast, ja on needsammad andnud ühhe pottiseppa põllo eest, ninda kui Isrand mind on kasknud.

Agga Judalised ei läinud isfi kohto-kotta, et nemmad ei piddand rojaseks sama, waid et nemmad piddid Paasja söma. Siis läks Pilatus nende jure wälja ja ütles: mis teil on kaebamisse innimesse päle? nemmad kostsid, ja ütliid temma wasto: kui ep olleks sesinnane kurjateggia, siis ei olleks meie tedda sulle ärräandnud. Siis ütles Pilatus nendele: wotke teie tedda, ja moistke temma päle kohhut teie kasko möda. Siis ütliid Judalised temma wasto: meil ei olle lubba keddakit ärratappa, et Jesusse sanna piddi tõeks sama, mis temma olli ütelnud, kui temma tähhendas, misuggust surma temma piddi surema.

Ning üllemad Preestrid ja Wannemad hakkasid monda temma päle kaebama ja ütliid: sedda leiame meie rahwast ärrapöörwad ja keeltwad Keisrile kohhut andmast, ja ütlewad, ennast Kristust kuningast ollewad.

Siis läks Pilatus jälle kohto kotta ja kutsus Jesust, küsis temmalt ja ütles temma wasto: olled sinna Judaliste kuningas? Jesus seisis temma ees ja kostis temmale: rägid sinna sedda issiennesest, woi on sul teised sedda minnust ütelnud? Pilatus kostis: ollen minna Judalinne?

sinno rahwas ja ülemad Preestri on sind mulle ärräandnud. ; mis sa olled teinud? Jesus kostis: minno riik ei olle mitte sestsinna sest maailmast, olleks minno riik sestsinna sest maailmast, kui siis tapleksid minno sullased, et mind Judaistele ei peaks ärräannetama; agga nüüd ep olle minno riik mitte siit. Pilatus ütles temma wasto: siis olled sinna ommeti kunningas? Jesus kostis: ja minna ollen kunningas, minna ollen seks sündinud ja seks ümale tulnud, et minna tõele pean tunnistust andma. Iggaüks, ke tõe seest on, se kuleb minno sanna. Pilatus ütles temmale: mis on tõdde?

Ja kui temma sedda sai üttelnud, läks temma jälle wälja Judaiste jure ning ütles nende wasto: minna ei leia ühtekit süüd temma päle. Ning kui temma päle kaebati ülemist Preestrist ja Wannemist, siis ei kostnud temma ühtekit. Agga Pilatus küsis temmalt jälle ja ütles: eks sa midadakit ei wasta, waat kui palju nemmad sinno wasto tunnistawad, eks sinna kule? ja temma ei kostnud temmale mitte ühhe aino sanna se päle, ninda et ka se Ma-Wallitseja sedda wägga immeks panni. Agga nemmad aiasid päle ja ütlid: temma tõstab messamist rahwa säas koggona Juda-maal õppetades, ning on algand Kalileamaalt seie sadif.

Agga kui Pilatus Kalileamaad kulis, küsis temma, kas se innimenne Kalilealinne pididi ollema? ja kui temma täda sai, et temma Herodesse wallitsusse alt olli, läkkitas temma tedda Herodesse jure, ke näilsammul päiwil ka Jerusalems

falemmas olli. Agga Herodes sai wägga röömsaks kui temma Jesust sai nähha, sest temma olleks tedda hääl meel jo ammogi tahtnud nähha, sest temma olli paljo temmast kuulnud, ja temma lotis temmalt ühhe tähhe nähha sada. Ning temma küsis temmalt monda, agga temma ei kostnud temmale middakit. Agga üllemad Preestrid ja Kirjatundjad seisid ja kaebasid kowwaste temma päle. Agga Herodes omma söddameestega teotas ja naeris tedda, ja panni ühhe walge ride temma ümber, ja läkkitas tedda jälle Pilatusse jure. Sel päwal said Pilatus ja Herodes teine teisega sõbraks, sest enne olli neil isikeskes wihha. Agga Pilatus kusus kofko üllemad Preestrid ja pälikud ning rahwast, ja ütles nende wasto: teie ollete sedda innimest minno ette tonud otseko rahwa ärrapöörjat, ning waat minna ollen tedda teie ees fulanud, ning ei olle se innimesse pääl ühtefit süüd leidnud, mis teie temma päle kaebate, egga Herodeski, sest minna ollen teid temma jure läkkitanud, ning waat temma päle ei olle ühtefit tõstetud, mis surma wäärt peaks ollema. Sepärrast tahhan minna tedda karristada, ja lahti lasta.

Agga pühiks olli Ma-Ballitsejal se wiis rahwale ühhe wangi lahti lasta, tedda nemmad tahtsid. Agga temmal olli sel ajal üks kulus wang, üks kurjateggia ning röwel, nimmelt Parabas, ke mäsajadega olli wangitorni heidetud, ke mäsamisses, mis liännas tousis, ollid ühhe ärratapnud. Ning rahwas küssendas ja hakkas palluma, et temma ninda pididi teggema, kui

temma ikka nelle olli teinud. Kui nüüd nemmad ühhes kous ollid, ütles Pilatus nende wasto: teil on wiis, et minna teile ühte lahti lassen Paasja pühhal, keddas teie tahhate, et minna teile pean lahti andma? Parrabast, woi Jesust Judaliste kuningast, kedda nimmetakse Kristusseks? sest temma tädis kül, et üllemad Preestrid tedda kadedusse pärrast ollid ärräandnud. Ja kui temma kohto järre pääal istus, läkkitas temma emmand temma jure, ning laskis temmal ütelda: ärgo olgo sulle ühtekit teggemist sefinnase õigega, sest minna ollen tänna unnes paljo kannatanud temma pärrast. Agga üllemad Preestrid ja wannemad andsid noud, ja kihhutasid rahwast, et nemmad Parrabast piddid lahti palluma ning Jesust hukka saatma. Siis kostis se Ma-Wallitseja ning ütles nende wasto: kumba teie tahhate neistsinnasist kahhest, et minna teile pean lahti lastma. Siis küssendas kogona hulk ning ütles: hukka tedda ärra, ja lasse meile Parrabast lahti! siis hüdis Pilatus jälle nende wasto, ning tahtis Jesust lahti lasta; ja ütles: mis ma siis pean Jesussega teggema, kedda kutsutakse Kristusseks. Agga nemmad küssendasid ta: lõ tedda risti! lõ tedda risti! Agga temma ütles kolmat puhko nende wasto: mis temma siis kurja teinud? minna ep olle temma päle ühtekit surma süüd leidnud, sepärrast tahhan minna tedda karristada ja lahti lasta. Agga nemmad küssendasid weel ennam ja ütliid: lõ tedda risti! ja nemmad aiasid sure küssendamissega päle, ja pallusid tedda risti lüa. Ning nen-

de ja üllema Preestride hääł wottis woimust.

Süis wottis Pilatus Jesust ja pekšis tedda piitsaga. Agga Ma- Wallitseja söddamehhed wišid tedda ärra kohto kotta, ning koggusid temma jure koggona hulka kōkko. Ning nemmad risusid temma rided seljast, ja pannid temma ümber ühhe Purpuri mantli, ja punnosid ühhe kroni kibbowitsust, ning pannid se temma pähha, ning andsid ühhe pilliröö temma parrama kätte, ja kummardasid põłwi temma ees, ja naersid tedda, ning wotsid tedda terretada, ja ütliid: terre Judaliste kuningas, ning löid temma kõrwe äre ja sülletasid temma päle, ning wotsid se pilliröö ja löid sega temma pähha, langsid põłwii mahha, ja kummardasid temma ees.

Süis läks Pilatus jälle wälja ning ütles nende wasto: wata, minna toon tedda teile wälja, et teie peate moistma, et minna temma päle ühtekite süüd ei leia. Ninda tulli Jesus wälja, ja kandis sedda kibbowitsa kroni ja Purpuri mantli, ning Pilatus ütles nende wasto: ennä innimest! Kui nüüd need üllemaid Preestrid ja sullased tedda näggid, süis küssendasid nemmad üteldes: po risti! po risti! Pilatus ütles nende wasto: wotke teie tedda ja poge tedda risti, sest minna ei leia ühtekite süüd temma päle. Judalised kostsid temmale: meil on käsk, ning meie käsko möda peab temma surrema, sest temma on isšennast Jummalala Poiaks teinud. Kui nüüd Pilatus sedda sanna kulis, süis kartis temma weel ennam ning läks jälle kohto kotta ja ütles Jesus se wasto: kust sa olled? agga Jesus ei andnud

temmale wastust. Siis ütles Pilatus temma wasto: efs sinna rägi minnoga? efs sinna ei tää, et mul melewald on sind risti pua ning me- leroald sind lahti lasta? ning Jesus kostis: sin- nul ep olleks ühtekit melewalda minno ülle, kui se sinnule ei olleks üllerwelt antud, sepärrast on sellet, ke mind sulle on ärräandnud, surem pat. Sest aiast otsis Pilatus tedda lahti lasta. Ag- ga Judalised küssendasid ning ütliid: kui sa ted- da lahti lassed, siis ep olle sinna Keisri söbber mitte, sest ke ennast isfi kunningaks teeb, se on Keisri wasto.

Kui nüüd Pilatus sedda sanna kulis, wiis temma Jesust wälja, ja istus kochto-järre päle siinna paika, mis kutsutakse krowipõrmanduks, agga Ebrea keel, Kabbata. Agga se olli Paas- ja walmistamise pääw kuendal tunnil, ning temma ütles Judaliste wasto: ennä teie kun- ningast! agga nemmad küssendasid: wi ärra! wi ärra! po tedda risti! Pilatus ütles nendele: pean minna teie kunningast risti löma? need üllemad Preestrid wastfid: meil ei olle kunningast, kui Keiser.

Agga kui Pilatus näggi, et temma ei woi- nud ühtekit parrata, waid et weel surem färra sündis, siis tahtis temma rahwa mele pärrast tehha, ja moistis kochhut, et nende palwe pididi sündima, wottis wet ja pessis omma käsfi rah- wa nähhes, ja ütles: minna ollen süta sesinna- se õige werrest, fatske teie. Siis kostis keif rahwas ja ütles: Temma werri olgo meie ja meie laste päääl! Siis andis temma neile Par- raba

raba lahti, ke mäsämisse ja tapmisse pärrast olli wangi, torni heidetud, kedda nemmad palusid, agga Jesust laskis temma peksta, ja andis temma ärra nende melewallale, et tedda piddi risti podama.

IV.

Siis wotsid söddamehhed Jesust, tombasid Purpuri mantli temma seljast ärra, ja pannid temma omma rided temma selga, ning wisid temma wälja, et nemmad tedda piddid risti löma; ning temma kändis omma risti. Ja kui nemmad wäljaläksid, leidsid nemmad ühhe mödaminnewa innimesse Kirenist nimmega Simon, ke wäljalt tulli (Aleksandri ning Ruhwi isä,) sedda sundsid nemmad wäggisi, et temma piddi temma risti kändma, ja pannid se risti temma päle, et temma sedda Jesusse järrele piddi kändma.

Agga suur hull rahwast ja naest läksid temma järrele, need kaebasid ja nutsid tedda. Agga Jesus põris ümber nende pole ning ütles: Jerusalemma tütrid, ärge nutke mind, waid nutke isstiennast ja omma lapsi. Sest waat need päwad tullewad, mil ööltakse: önsad on need, ke sugguta on, ja need ihhud, mis ei olle ilmale kändnud, ning need nissad, mis ei olle immetanud. Siis wotwad nemmad üttelda mäggede wasto: langege meie päle, ja mäfinkude wasto: katke meid, sest kui sedda torel pule tehakse, mis siis kuiwale peab sundima?

Agga temmaga widi ka faks muud kurja-

teggiat wälja ärrahuffkata, ning neminad wišid tedda siinna paika, mis kutsutakse Ebreä keel Kolgataks, se on ärraselletud: pääläe asse. Siis andsid nemmad temmale ätikast ning mirri-wina sappa seggatud jua, ja kui temma maitsis, ei tahtnud temma jua. Ning nemmad löid tedda risti Kolgata paiga pääl, ja kaks teist, ke rööwolid (ollid,) temmaga, teist parramale, ning teist pahemale käle, agga Jesust keskile. Siis sai se kirri töeks, mis ütleb: temma on üllekohtuste seffa arwatud. Ning se olli kolmanda tunni aial, kui nemmad tedda risti löid, agga Jesus ütles:

Jesusa/anna neile andeks/ sest nemmad ei tää/ mis nemmad tewad.

Ja Pilatus kirjotas ühhe kirja, mis siüd temma päle äeti, ning panni risti ladwa temma pä ülle, temma (surma) siüd. Agga se olli kirjotud: Jesust Naatsaretist Judaliste Kuningas. Sedda kirja lugesid paljo Judalissi, sest se paik olli liggi linna, kus Jesust risti podi. Ja se olli kirjotud Ebreä, Kreka ja Laddina keel. Siis ütli Judaliste üllemad Preestrid Pilatusse wasto: ärra kirjota mitte: Judaliste kuningas, waid et sesinnane on ütelnud: minna ollen Judaliste kuningas. Pilatus kostis: mis ma ollen kirjotanud, sedda ollen ma kirjotanud.

Kui nüüd söddamehhed Jesust said risti ponud, siis wotsid nemmad temma rided, (ja teggid nelli ossa, igga södda mehhele ossa) ning

ka fue, agga se kuub olli õmblemata üllewelt läb-
bi ja läbbi kōotud. Siis ütliid nemmad teine teise
wasto: ärge leifagem sedda mitte kätti, waid
heitkem liisko selle pärrast, kelle pärrast se peab
ollema, et se kirri pididi tõeks sama, mis ütleb:
nemmad on minno rived issikeskes jagganud, ja
minno fue pärrast liisko heitnud: Ning nem-
mad istsid ja hoidsid tedda saäl, sedda teggid
nüüd need sõddamehed, ja rahwas seisis ja
watis.

Agga Jესusse risti jures seisis temma emma,
ning temma emma õdde Maria Kleowa naene,
ja Maria Mahdalena. Kui nüüd Jესus om-
ma emma näggi ja sedda Jüngerit saäl jures
seiswad, sedda temma armastas, siis ütles tem-
ma omma emma wasto:

Naene / Waat se on sinno poeg!

Pärrast ütles temma se Jüngeriwasto:

Waat se on sinno emma!

Ja sefifammast tunnist wottis se Jünger ted-
da ennese hõleks.

Agga need, ke mõda läksid, teotasid tedda ja
wangutasid omnad pääd, ja ütliid: woi! ke sin-
na Jummalala loia mahh, kessud, ja kolmil päiwil
sedda jälle üllesehhitad, aita issiennast. Kui
sinna Jummalala Poeg olled, siis tulle risti päät
mahha. Nindasammoti ka need üllemad Preesi-
rid teotasid tedda issikeskes Kirjatundjade ning
Wannamade ja rahwaga ning ütliid: muid on
temma aitnud ja issiennast ei woi temma mitte
aita. Kui temma on Kristus Iisräeli kunningas,

se Jummalala ärrawallitsetud, siis aitko temma issiennast, ja astko nüüd risti päält mahha, et meie näme ning ussume tedda. Temma on Jummalala päle lootnud, se päästko tedda nüüd, kui temma temma mele pärrast on. Sest temma on ütelnud: minna ollen Jummalala Poeg. Nindasammoti naersid tedda ka need rööwliid, ke temmaga ollid risti podud ja teotasid tedda. Agga need söddamehhed naersid tedda ka, läksid (risti) jure ja wisid temmale ätikast, ning ütliid: kui sa olled Judaliste kuningas, siis aita issiennast.

Agga üks neist kurjateggiaist, ke ollid üllespodud, teotas tedda ja ütles: kui sinna Kristus olled, siis awwita ennast ja meid. Agga teine kostis, nomis tedda ja ütles: üks sinnagi ei karta Jummalat, ke sinna sessammas hukatusses olled? ja meie kül õigusse polest, sest meie same sedda, mis meie tõ wäärt on, agga sesinnane ei olle middakit kurja teinud. Ning temma ütles Jesuse wasto: Issand mötle minno päle, kui sinna omma riki saad. Ja Jesus ütles temma wasto:

Tõest minna ütlen sulle/ tänna pead sinna minnoga Paradisis ollema.

Ning kuendal tunnil sai pimmedus keige Waülle ühheksama tunni sadik, ja pääwolik läks pimmedaks. Ning ühheksamal tunnil kissendas Jesus sure hälega, ja ütles:

Eli! Eli! lama sabahhani?

Se on ärrafelletud:

Minno Jummal! minno Jummal!
 miks sa mind olled mahhajatnud?

Ugga monningad, fe saäl seisid, kui nemmad
 sedda kulid, ütliid nemmad, se kutsus Eliast.
 Pärast sedda, kui Jeesus tädis, et keik jo olli
 löppetud, et firri pididi töeks sama, ütles temma:

Mul on janno.

Ugga saäl olli üks asti täis ätikast, ning warsti
 jooksis üks nende saast, wottis ühe kāsna ja
 täitis sedda ätikaga, ning panni Isopi siina
 ümber, ja pistis sedda ühe pilliröö otsa, ning
 pididas sedda temma su ette ja jotis tedda, ning
 ütles teistega: oot, saab nähha, kas Elias tul-
 leb tedda mahhawotma. Kui nüüd Jeesus sed-
 da ätikast sai wotnud, siis ütles temma:

Se on löppetud.

Ja temma küssendas jälle sure hälega ning ütles:

**Issa/ sinno kätte annan minna
 omma waimo**

Ja kui temma sedda sai ütelnud, siis temma
 nõrgotas pääd, ja heitis hinge.

Ning waat, se ettepotud tek (keige pühama
 paiga ees) Jummal taioas lõhkes kahheks katti,
 üllemast otsast allama sadik. Ning Ma werri s,
 ja sured firwid lõhkesid lõhki, ning hauad lät-
 sid lahti, ja tousid ülles paljo pühade ihusid,
 fe ollid magganud, ning pärast temma ülles-
 tousmist lät sid nemmad hauade seest wälja, ja
 tullid

tullid pühha liina, ja neitsid ennast mitmele.

Agga se Pälif, ke temma kohhal seisid, ja need, ke temma jures ollid ning Jesust hoidsid, fui nemmad näggid, et temma ninda fiseendades hinge heitis, ja näggid sedda Ma-werrisemist ja neid sundinud asjo, siis kartsid nemmad wägga, ning tiitsid Jummalat, ja ütli: tõest, sefinnane innimenne on wagga ning Jummalat Poeg ol- nud. Ning keif rahwas, mis saäl jures olli sedda waatmas, fui nemmad näggid, mis sun- dis, siis löid nemmad omma rinnade wasto, ja lasksid taggasi. Agga keif temma tutwad seisid kaugelt, ja paljo naesi, ke Kalilea-maalt tem- ma järrele ollid tulnud, waatsid sedda. Nende saas olli Maria Mahdalena, ning Maria se weikise Jakobi ja Jofese emma, ja Salome Se- bedeusse poiade emma, ke ka ollid temma järre- le käinud, fui temma weel Kalilea-maal olli, ja tedda teninud, ja paljo muid naesi, ke temma- ga ollid ülles tulnud Jerusalemma.

Agga Judalised, et need kehhad pühhiks risti päle ei pidand jama, sest et walmistamis- se pääw olli, (sest sesamma pühhapääw olli suur) pallusid Pilatust, et nende luid pididi murtama ja neid mahha wõetama. Siis tullid need söd- damehhed ja murdsid esinesse ja teise luid, ke ühtlause temmaga ollid risti podud. Agga fui nemmad Jesuse jure tullid, ja näggid tedda jo furnud ollewad, siis ei murdnud nemmad tem- ma luid mitte, waid üks neist söddamehhist aw- was oddaga temma külge, ja seddamaid tulli werri ja wessi wälja, ja ke sedda on näinud, se

on sedda tunnistanud, ning temma tunnistus on tõssi, ning sesamma täab, et temma töt rāgib, et ka teie peate uskma. Sest se on sündinud, et kirri piddi tõeks sama: Temmale ei pea luudki murtama. Ning ta ütleb teine kirri: nemmad peawad näggema, kelle sisse nemmad on pistnud.

Agga, kui jubba õhto sai, (sest et se walmis tamisse pääw olli, se on se eelpühha) siis tuli Josep Arimatiasst Judaliste linnast, üks rikkas mees, üks aus rae-issand, hä ning wagga mees, (se es olnud mitte nendega ühhes nouus ja tõös) ke ka issi Jummalä riki otis, sest temma olli Jesusse Zünger agga sallaja Judaliste hirimo pärrast, se julgis ning läks Pilatusse jure ja pallus, et temma piddi sama Jesusse ihho mahhawotta. Agga Pilatus panni immeks, et temma jo olli ärrasurnud, ning kutsus se pälikko ennese jure, ja küsis temmalt, kas temma jubba ammo ärrasurnud. Ja kui temma sedda pälikult täda sai, siis andis temma Jesusse ihho Josepile, ja käskis temmale sedda anda. Ning Josep ostis kallist linnast riet.

Siis tuli ka Nikodemus, ke enne õsel Jesusse jure olli tulnud, ning tõi seggatud Mirrit ja Alwät liggi sadda naela. Siis wotsid nemmad Jesusse ihho, mis mahha olli wöetud, ja mahksid sedda kalli puhta linnaste riete sisse kalli rohudega, ninda kui Judaliste wiis on mahha matta.

Agga sääl paigas, kus temma olli risti lödud, olli üks rohho-aed, ja aja sees üks uus haud, se olli

olli Josefipi pärralt, mis temma kirowi sisse olli lasknud raioda, kuhho es olnud üksiki eal pandud. Siina pannid nemmad Jesust Judaliste walmistamisse päwa pärrast, et suur pühha päle tulli, ning se haud liggi olli. Ja nemmad weretasid sure kirowi haua ukse ette, ning läksid ärra.

Agga saäl olli Maria Mahdalena ja Maria Josefese emma, need istfid haua kohhal, ning ka muud naesed, ke Jesussega ollid Kalilea maalt tulnud, waatsid sedda hauda, kuhho ja kuida temma kehha mahha pandi. Agga nemmad läksid taggasi, walmistasid kallist rohto ja salwi, ning pühha aial ollid nemmad waiksed kässofanna pärrast.

Agga teisel päwal, mis tulleb walmistamisse päwa järrele, tullid üllemad Preestrid ja Wariserid hopis Pilatusse jure ja ütliid: Issand, meie mele on tulnud, et sesinnane pettis on ütlenud, kui temma weel ellas: minna tahhan kolme päwa pärrast illestousta. Sepärrast käsfi sedda hauda hoida kolmanda päwani, et temma Jüngrid õsel ei tulle, ning ei warrasta tedda ärra, ja ei üttele rahwale: temma on surnust illestousnud, ja siis lähhäb wiimne pettus kurjemaks kui essimenne. Pilatus ütles nende wasto: teil on hoidjad, minge ja hoidke ninda, kui teie moistate. Nemmad läksid ja hoidsid sedda hauda hoidjadega, ja pannid se kirowe pitsadiga kinni.

Jerusalemma Liina

hirmsast

Urrarimiseft/

Mis neljakümnel aastal pärast
Kristusse Täewaminne
on sündinud.

Süü aeg hakkas kätte jõudma, et Jummal Jerusalemma liina ning Juda rahwa päle omma wimist wihha tah-tis lasta tulla, ninda kuida Prohwe-tid ja Issand Kristus issi neile ahwerdades ollid enne ütelnud, siis on nisuggused tähhed enne nähtud: üks sabbaga täht otseko moõf on taewas nähtud, sesamma on terve aasta liina kohal seisnud, ninda et iggaüks sedda näinud. Mahla fu kahhetksamal päwal, õse kello ühheksa, otse hapnemata leiba päiwil on Jummalala koias altari jures nisuggune walge paistminne paistnud, et iggamees möttelnud päwa ollewad. Suur waskne fange warraw Jummalala koia seestpiddisel polel, mis kahhetümne mehhele sai

S

tõsta,

tõsta, kui sedda lahti piddi tehtama, ja feigepiddi raudlukko ja rõngastega olli kinnipandud, se on ennast õse kuendal tunnil issi lahti aianud. Ja ni-ku esimesesl päwal kolmattumment on mitmes paigas taewa al ja pilwedes wanfrid nähitud, ning otseko suur hulf hooste ning jallawägi kockominnewad, ja õse taplewad sure kárrinaga. Nellipühhi laupäwal, kui Preestrid Jummalala koias tahtsid walmistada, mis pühhade aegus tarwis olli, siis on nemmad suurt mürrinat ja kárrinat kuulnud, párrast on üks haál kuuldud, se on kissendanud: Lákki siit árra! Ehk kúl monningad ütlewad, et se siis on sündinud, kui se ettepodud tek feige pühhama paigaees Jummalala koias Kristusse kannatamisese aial on kattenud. Üks inimenne on saál olnud, kelle nimmi olli Jesus Anani, ühhe alwa ning waese mehhe poeg, kui sesamma olli nellipühhiks Jerusalemma tulnud, siis on temma sure hálega hüüdnud: oh! üks kissendamine kulukse homiko/ üks kissendamine õhto poolt/ üks kissendamine nálja tule poolt/ oh! üks kissendamine ülle koggona Jerusalemma ning Jummalala koia; háddalinne káebminne tulleb prusti ja peigmehhe päle, kissendamine feige rahwa päle. Ni halledaste kissendas temma oód ja páwa járrestikko, ning jooksis hukko kombel möda liina. Ning ehk monningad tedda kúl witsa ning piitsadega pekfid, fe sedda karjomist kui kurja táhhendamist liina päle haál melet ei tahtnud kuulda, siiski ei jätnud temma mahha ninda kissen

Fissendamast. Ja kui se innimenne Romaliste
 Ma-wallitseja ette widi, ke tedda piitsadega nin-
 da lastis peksta, et temma umbes werrine olli;
 ep olle temma ommeti ühhegi sannaga armopal-
 lunud, egga ühtike we-piiska temma silmist
 wäliatunud, waid temma on allati sure hälega
 fissendanud: hädda/ hädda/ hädda tulleb
 sinno päle sinna waene Jerusaleem! Se
 koto-issand Albinus on tedda, kui üht jölledat
 innimest naeruks pannud. Seitse aastat jär-
 restikko ei olle sesamma innimenne mu rahwa
 seltsis paljo olnud, waid on ikka issipäines käi-
 nud, ninda kui innimenne, ke ommas meles
 ühhe asia päle allati mötleb, ehk sedda puab ar-
 ramöttelda, ning on ikka ninda fissendanud:
 hädda/ hädda tulleb sinno päle sinna waene
 Jerusaleem! ei olle ka mitte ärrawässinud nin-
 da fissendamast. Agga kui Romalised jubba
 linna al ollid, siis on temma walli-müri pääl
 ümberkoudo käinud, ja on ikka fissendanud:
 hädda Jummalä koto päle, hädda keit se
 rahwa päle! Wimati on temma ka neid san-
 no, mis enne ep olle temmalt kuuldud, siina kor-
 wa üttelnud: hädda ka mo ennese päle! Ja
 otseko se sanna temma suus weel olli, siis on
 temma foggemata waenlastest mahha lastud ja
 ninda ärrasurnud. Reid ja muid immetähtesid
 on enne nähtud, enneko Jerusaleem on ärrarik-
 kotud. Muud tulleb fest ärrarikmissfest rägida.

II.

Kui Judalised (ninda kui pühha Zehwanus ütleb Apostlide Teggude ramatus VII. päitükis 52. salm.) kui tapiad ja ärräandjad sedda õige ning wagga Kristust said ärratapnud, siis on koggona Judaliste rigi luggu feigepiddi ikka kuremaks lainud. Üllemaid Preestrid hakkasid wäkaupa ning üllefohbut teistele Preestrite tegema, teiste üllemade wahhel olli selge wiikamist ja kaddedust, ning feik wallitsejad hakkasid kahtlased nouud piddama, ninda et nähha olli, et se wallitsusse järg peagi piddi teisiti tullemä. Niisugguse üllemade rio ning wiikamisse pärrast, mis neil issefeskes olli, hakkas monni hulk neist ärratagganema, ja isse seltsi kofko löma, se läbbi tehti monnisuggust kureja, ninda et rahwast risuti ja tappeti ni sammoti linna sees Jerusalemmas kui wäljas, ning feigist asjust olli nähha, et firko ning kofko asjad piddid nurja ning hukka minnema. Sepärrast läkkitas ka Keiser Nero Gestust Lorust Juda-mäle Judaliste wallitsejaks, ja kui temma wagga walli olli mitmes asjas Judaliste wasto, ning omma ahnust, kofkust ja wallatust takka aias, siis aiasid Judalised temma ärra. Kui temma pärrast nendega sai söddinud, siis lödi temma wäest wiis tuhhat meest mahha. Ninda mäsfasid Judalised Jummalä sallimisse läbbi, et nemmad ka Romaliste wasto wotfid panna, ja taggänesid neist ärra. Agga kui Keiser Nero sedda
sai

sai tada, siis läkkitas temma Latwiusst Wespasianust omma poja Titussega Siria male. Sel sammal aial on foggona homiko maal sesuggused kõnned ja sannomed káinud, et otse sel aial monningad Juda maalt piddid tulles, ke piddid keige ma ilma sees sureks ja wágga wággewaks sama. Eht se kúl Kristusse waimolikko riki polest tõeks sai, kui Kristusse nimmi (ke Judalisse suggust on sündinud) Ewangeliummi kulutamisse läbbi, keif üle Ilma maad sureks láks, siiski on monningad sedda nende kahhe Wespasianuste päle arwanud. Agga Judalised selletasid sedda ennefulutamist ennese kassuks. Ning kui neile kolm lahhingit nende waenlaste wasto forda láksid, siis lááksid nemmad surelisseks, tõstsid kolm meest omma söddapálikkuks, ja püüdsid Askaloni lüna wággise árrawotta. Siis lödi neid kahhepuhhoga mahha, ning nemmad kaotasid (pále se weel, et need söddapálikkud hukka said) liggi kakskümmend tuhhat meest árra. Siis láks Wespasianus Keisri sanna päle Kalilea ma sisse, mis wággew ja rikkas oli ma rahwa polest, risus, rikkus, ja põlletas keif árra, ninda et tapmissel, risumissel, ning põlletamissel otsa egga mára ei olnud. Siis said mitto tuhhat Judalist hukka, ja tappeti üh hel hobil liggi wiiskümmend tuhhat meest, mis olleksid kolbanud söttá miina, ilma naesed ning lapsed, mis alw ning tallo rahwa olli. Sõdda wággi ei andnud fáäl armo wannale egga norele, egga lastele, ke fetkis maggasid. Kuus

tuhhat noort meest lakkitas Wespasianus ühhel
 hawal pärris, orjaks Akaja, male sedda kitsast
 maad kahhe merre wahhel läbbikaewama.
 Kolmfümmend tuhhat Juda-rahwa söddameest
 müdi sel aial ühhel hobit ärra pärris-orjaks.
 Wiis tuhhat on sure hirmo läbbi ennast kõrge
 kiwwi maält isfi mahha kuffutanud, ja isfi enne-
 sele otsa päle teinud. Sel aial olli üks tark ja
 moistlik mees Judaliste saas, Josep nimmi, se
 olli neit Preestriks ja södda-pälikuks / sesam-
 ma pöggenes esimeses hirmus nattofesse rah-
 waga ühhe augo sisse liggi Zotabat Kalilea-
 ma linna, saält sadi tedda kätte ning widi Wesp-
 asianusse juure. Kui temma Wespasianusel ku-
 lutas, et temma pididi Keisriks sama, siis heitis
 temma temma päle armo. Ja sesamma Josep
 on sedda kirjotanud, mis meie sest asiast taame,
 kui se Kalilea-maal sündis, siis koggus üks suur
 hulk rahwast, mis liigjulged ning mõrtsukad
 ollid Jerusalemma linna; neid olli üks neist su-
 remist Issandist koksosaatnud, et temma se läbbi
 keik wallitsust ennese kätte pididi sama, siis on
 taas paljo sallaja tapmist, rööwlimist ja risumist
 Jerusalemmas olnud, ning näitis keigepididi, et
 weel surem kahjo pididi tulles, ninda et se wae-
 ne lin keigepididi on waewatud. Sel aial on mon-
 ningad üllemad Preestrid ärratappetud, ning
 sagedaste on werd ärrawallatud Jummalale koi-
 aske. Josep kirjotab, et kaksteistkümmend tuh-
 hat parrajat ja üllemat Juda-rahwast sesinna-
 ses mäsfamisfes on ärratappetud, ja nende war-

ra ning foiad antud alwa rahwale ja södda-
meestele risuda. Monningad mötlewad, et
Romalised farwala nouoga sedda teinud.
Minda waewati jo Zerusalemma, enneko õige
kibbe assi weel temma päle tulli, kolmesugguse
hädäga (1) Romaliste söddast, (2) keigesuggu-
sest riust ja tullist liinna sees, sest et neil kahtlased
nouud ollid, ning (3) tiggeda ülleantumist Issan-
dist, ke pettisel kombel mitto hulka ennese seltsi
said, ennast Issandaks tõstsid, paljo werd ärra-
wallasid, et nemmad melewalda ning wallitsust
pidid ennesele sama. Kui sel aial Kadara rah-
was Romaliste wasto hakkas pannema, siis
pidi Titus ruttama talw-orterist wälja tulle-
ma, ning wottis Kadara liinna ärra, ja temma
pälik Laatsidius aias kolmkümmend tuhhat kod-
danikko pöggene ma, kaks tuhhat wottis temma
wangi, mu rahwokenne ning pöggene wa hulk
upputas ennast ärra Jordani jõkke, ja need sur-
nud kehhad läksid jõega alla Aswaliti järwe sis-
se, mis kutsutakse furno-järweks. Siis läksid
Romalised siinna pole Jordanid Malaroni sa-
dik keigis paigus Judaliste päle, ja Judalised
said sure hirno alla. Kui talw sai ärralainud
ning ferwade aeg kätte tulli, siis todi Wespas-
sianus sel sannomid Gesaria liinna, et Keiser
Nero olli ärrasurnud, siis walmistas temma
ennast ussinaste, ja läks ärra Gesaria liinnast,
ning kui temma keik Juda ning Idumea rahwa
liinnad sai ärrawotnud (agga monningad pisso-
kessed liinnad jäid weel woõra söddameeste kätte)

siis panni temma Romaliste söddawägge feige liinnade sisse, et temma sedda ussinaminne Jerusalemma liinna päle, mis üksi agga weel ärrawotmata olli, pididi sama tormi joosta ning sedda ärrawotta. Sel aial töstis Wespasianusse söddawäggi tedda Keisriks. Pärast läks Wespasianus ärra Egipti male, ning saält tabtis temma Italia male miinna. Agga se södda, mis temmal Judalistega olli, jättis temma omma poia Titusse holeks.

III.

Agga Titus läks Jerusalemma liinna alla, ning kui temma ühhe puhho ratsa wägga liggi liinna aias watama, siis olleks temma pea Judaliste kätte sanud, ning päsis waerwalt ärra. Pärast teggi temma omma leri Kopusse jures, siina sai wirst maad liinnast, ning jaggas ärra omma söddawägge, et temma sedda liinna ennam kui ühhelt kohhalt pididi kinnipannema. Se wahhel olli ilma otsata paljo rahwast feigelt poolt feigist linnadest Jerusalemma Paasia puhhiks fokkotulnud Jummalat tenistust pidama. Päle se olli jo enne paljo kehwa ja ülleantõ liigjulgel rahwast ennast Jerusalemma liinna kocko foggunud, mis Kalileamaalt olli wähtäätud, ning ninda olli kolm hulka rahwast liinnas, ke ühtemelelist wallitsust ennamiste ning ennamiste (uinda kui siis ifka sünnib) ärrarikkusid. Ühhe hulga kã olli Jummalat kockda, nende pälik olli Eleasar Simona poeg, temma pole hoid.

hoidfid need Selotid, se olli üks tigde ning kawa wal rahwas, ja wihtas wägga koddanikkud. Liinna allominne ossa olli Johannefe ká, kellest keif willetsus tuli. Pääminne liinna ossa olli Simona ká, kel kaksikümme tuhhat Idumea ma rahwast abbiks olli, ke siinna ollid kutsutud Selotide wallatusse ja wäe wasto sedda liinna kaitsuma. Neist woõraist olleks rahwas hääl mehel jälle tahtnud lahti sada, agga nemmad ei woinud.

Kui Titus moistis, et sedda rahwast Jerusalemma liinnas wägga paljo ning liaks olli, siis ruttustas temma ja walmistas ennast ussinaste liinna ümberpiirma ning walli temma ümber tegema, ninda kui Kristus neile olli ütelnud, senni kui se rahwas weel keif ühheskõus olli, et nälg neid sedda kängeminne pididi waewama.

Kui Judalised sedda näggid, siis püüdsid nemmad keigest süddamest, ni paljo kui nemmad suutsid ning ärrandasid, sedda keelda, et se ei pidand Titussele korda minnema, agga nemmad ei woinud mitte, neil ei olnud ühtekit õnne, Jummal issi tahtis otsa nende päle tehha, se párrast ei lainud neil ühtekit nou korda. Ning otse sel hawal tousis suur mässaminne liinnas, et paljo rahwast Jummala kõi jures tappeti. Jerusalemma lin olli wägga kowwa ning kindel, ja temmal olli kolm mürist walli sel polel, kust liinna pididi mindama. Sepárrast kiusasid Romalised sure wäega müri päle saa, ning tormiga liinna ärrawotta. Wimati said nemmad

ommeti sure waewa ja tōga se kahhefordse müri ärra. Selsammal aial surri ilma arwamata rahwas nälga, ninda kui Josep kirjotab. ühhe leiba pallokesse pärrast on keige suremad söbrad teine teist raiunud ja pistnud. Lapsed on omma wannemade Issa ja enna su eest ja suust roga ärrakisknud, ei alle siis wend egga ödde teine teise päle armo heitnud. üks waf wilja on paljo rahha maksnud. Monningad on weitse sitta sure nälja pärrast sõnud. Monningad on sadula rihmo, ning kllpide päält nahka ärranärinud ja ärrasõnud. Monni on surnud leitud heinad suus. Mitto on peldikkud läbbi otsinud, ja roja ning sittaga püüdnud nälja ärräaiada. Siis on wägga paljo rahwast nälga surnud, et Ananias Eleasari poeg, ke sel waino aial Titusse jure olli pöggenud, ütleb, et sadda päle wiisteistkümmend tuhhat surno kehha linnas on leitud ja mahhamäetud. Egesippus kirjotab, et ühhest ainust wärrawast mitto tuhhat surnud on wäljakantud, et ni kawa kui Titus linnal al olli, kuus sadda tuhhat innimest on ärrasurnud.

Judaliste kä olli weel Antonia lin, mis kindel ja tuggew lin olli, ning Jummalal kōdda olli ka weel nende kääs, saält läks üks sild linnal sisse. Sedda linnal finni wottes nähti paljo ennam waewa kui keik mu linnade kallal. Ehk Titus kü tādīs, et nälg need Judalised pididi kaotama ja lõppetama, siiski läks temmal aeg iggawaks, sepärrast mainitses ning aias temma söddawäge wäggise ning tormiga linnal päle hakkama.

Et

Et se jures kül hädda ja kartus olli, süüski läks Romalistele keik assi forda, ning Judalistele ei olnud woimust eiga õnne. Kui nüüd se lin jubba Romaliste kaäs olli, süis andis passuna-puhhujä passunaga tähhe, süis tappeti keik Judalissi ärra, ke se liina pääl ollid, monningaid heideti walli müri päält mahha, monningad langsid issi furnuks, monningad päsid õse liina pöggenema. Pärrest sedda läks söddarwäggi korowaste nende päle, kenne kä weel Jummalä koddä olli. Kül ööldakse, et Titus Jummalä koddä Jummalä tenistusse pärrest ei olle tahtnud ärrahärowitada, agga ots olli kä. Jummalä sünnitas seddä asja ninda, et ükski ei pidä dand Judaliste päle armo heitma. Gest kui jö kawa olli tappeldud ning waewa nähtud, ning Judalissed süüski egga ähwerdamisse egga mainitsemissegä ei tahtnud need kindlad paigad Romaliste kätte anda, süis moistis söddä wäggi et nemmad ei woinud mu wiisil kui näljaga (agga se wottab paljo aegä) ehk tullegä se paigä päle woimust sada. Sepärrest wotsid monningad söddamehhed tüd Jummalä kotta heita, se hakkas warwi põllema. Ja ninda põllis se illus ning kallis hone ärra, mis suur ja kulus olli, ja tehti tuhaks. Need Judalissed, kenne kä pääl minne liina ossa olli, on müist liina pöggenenud, agga surem hulk neist sai tulle ja mooga läbbi hukka. Preestrid on wägga halledaste palkunud, et nemmad pidid elluse jäma, agga sääl es olnud armo Jummalä eiga innimeste jures.

res. Titus on kostnud: Kui nende Jummalala
 kooda ning tenistus on ärrahawitud, ei olle
 ka Preestrid tarwis. Jummalala kooda on otse
 künnel rukkii-leikamisest ku päwal ärrapõlletud
 selfammal päwal, kui Babiloni kuningas en-
 nemuiste esimest Jummalala kooda on ärrapõlle-
 tanud. Ning se päaw on sel Jummalala koi-
 üks õnneto päaw olnud. Sedda aega esimes-
 sest Jummalala koiast ja temma üllesehitamisest,
 mis Salomon olli teinud, Keisri Wespasia-
 nusse teise wallitsusse aasta sadik, mil se Jum-
 mala kooda sutumaks on ärrahawitud, on
 üksteistkümmend sadda aastat päle üks. Agga
 sest aiast, mil se teine Jummalala kooda jälle hak-
 kati üllesehitadama kuningaga Sirusse teise
 wallitsusse aastal, on wiis sadda päle ühheksa
 aastat seitsmetkümmend. Kui Judalissi ninda
 waewati, et kül üksiki ärrapõsemisse päle ei woi-
 nud lota, ning mitto tuhhat nälga surrid, jäid
 õmmeti need teised omma mõtte päle. Neil
 päiwil, kui Jummalala kooda ninda ärrapõllete-
 ti ja ärrahawiteti, on üks hirmus ja halle assi
 Jerusalemmas sündinud, mis tulleswa põlwe rah-
 was waewalt ussub. Üks aus ja rikkas suurt
 suggu emmand teiselt poolt Jordanit olli hirmo
 pärrast mu rahwaga Jerusalemma põggenenud,
 kui liinas ni suur ja raske nälja hädda olli, on
 temma omma nore weikise lapsokesse kerkist wot-
 nud, (kül iggamees woib moista, missugguse
 süddame walloga temma sedda teinud) ja sedda
 tapnud, teise pole on temma küpsnud ning är-
 rasõ

rasõnud, teise pole temma pannud söddameeste
 ette, kui need ümberkõudo jooksid ning sõmist ot-
 sifid. Agga söddameestele on hirm päle tulnud;
 kui nemmad sedda näinud, on nemmad se waes-
 se naese päle hallastanud, ja sedda asja Jeru-
 salemma liina üllemile Isandile kulutanud.
 Sesinnase hirmsa asja läbbi sündis, et nemmad
 sest päwast sedda noud wotsid ennast Titusse
 alla anda, ning on tulnud Titussiega kõnnelema
 ja leppima. Agga sepärrast, et nemmad rah-
 hoteggemisega wägga kauaks ollid wibinud, ja
 siis weel rahho ning wabbadust pallusid, kui
 nemmad jubba nälja ja mu kombega wägga ol-
 lid ärrawaewatud, ei sanud nemmad ühtekit.
 Ja lin on weel püsut päiwi waewalt üllespetud,
 sel wahhel on ma = ilma Ma palis rahwast sure
 nälja hädda ja waewa läbbi liinnast wälja waen-
 laste leri pöggenenud. Siis on neid wägga al-
 wa hinnaga ärramüdüd. Sel puhhal on söd-
 damehhed koggemata juhtunud näggema üht
 Judalist ennese ommast rojast kuldpenningid
 noppitwad, mis temma ennese sisse olli neel-
 nud. Siis on seddamaid üks kõnne södda-
 meeste säas tousnud keige leri läbbi, et Judalis-
 sed, ke leri ollid pöggenenud, ollid kulda ennese sis-
 se neelnud. (Sest monningad ollid, ke müud mid-
 dakit ei woinud hoida ning ärrawia kui kulda,
 sest et need söddamehhed keik läbbi otsifid.) Se-
 sinnase kõnne pärrast leikafid söddamehhed ühhel
 õsel ennam kui kahhetuhhande Judaliste kõh-
 hud lõhki, et nemmad mõtlesid keige Judaliste kõh-
 hus

hus kuldpenningid ollewad. Ning neid olleks weel ennam löhki leigatud, kui Titus ei olleks lastnud feelda, et wangi ei piddand tappetama. Wimati siis wöeti Jerusalemma linn ärra, ja siis ei antud norele egga wannale armo, süiski on arwalikkult fulutatud, et rammoto ning kewa rahwale, fe ei suutnud södda-riisto piddada ning wastopanna, piddi armo antama.

Minda risuti, sütitati ja põlletati koggona Jerusalemma linn pahaks ning sutumaks ärra; surem linn ossa rikkuti ning härwiteti hirmsaste ärra. Monni hone jäeti seisma Romaliste söddameeste warjaks, mis süinna panti sedda maad wahtima, fa muud tuhjad kiwwi honed jo woogad tornid jäiwad seisma tähheks ning tunnistusfeks, et saäl olli lin ennemuiste olnud. Minda on Jerusalemma lin ärrahärwitud ja sutumaks ärrarikkutud koku päddalat enne Mihkli päwa, wiendal kuul pärrast sedda aega, kui waenlane essiti temma alla olli tulnud. Wangi wöeto rahwa hirmsast surest hulgast läkkitas Titus seitseteiskümmeend tuhat noort meest Aleksandria linn pärris-orjaks kiwwa kandma ning muud rasked tööd teggema. Waljo Judalissi müdi alwalt ärra kui karja. Kaks tuhat jäeti süinna ja teinna ärra Roma rigi made sisse, et neid wahhejt sure Herrade wooraspeul rahwa immeks ja romuks metsaliste ette piddi heidetama ning ärrakisutama. Wangisid on seigis olnud ühheksakümmeend päle seitse tuhat, et kül siis, kui esmalt linn alla tuldi, kül kümme

me sadda tuhhat innimest liinas on olnud; se surem hulk neist olli wooras rahwas, ja ei mitte liina koddanikkud; siiski ollid keik Judaliste sugust. Kui Titus sure wäega Jerusalemma liina sai ärrawoitnud, ärrapöppetanud, mahhakisennud ja ärrahawwitanud, siis panni temma monningid söddamehhi sedda maad hoidma nende made pärrast, mis saäl ümberkoudo ollid, ning läks issi ärra söddawäega Ewratii jõe sadik, sest ni kaugele läis sel aial Roma rigi raia. Agga kui se tuggew kulus ja pühha Jerusalemma lin ärrahawwiteti, siis arwati sedda aega maailma algmissest nelli tuhhat nelli neljatkümmend aastat; Roma liina ülles ehhitamissest olli kahheksa sadda kolm kolmatakümmend aastat. Kristusse kaanatomissest sai süüna sadik nellikümmend aastat. Ninda on Jerusalem keige kulusam ja üllem lin keige homikko maal ühhe hirmsa otsa sanud.

Ni raskest nind hirmsaste on Jummal omma pühha jummalikko sanna need põlgjad ja naerjad nuhheknud, ning on se läbbi keige maailmale ühhe mällestusse tähhe ja mainitsusse andnud, et iggaüks Jummalala wiha ning nuhtlust peab kartma ning Jummalala ja meie Issanda Jesusse Kristusse tundmisse põle pöörama. Sepärrast peab iggaüks issi ommas meles ussinaste se päle mõtlema: kui Jummal se sinnase omma rahwale ei olle armo andnud, kennele temma mitto kallist tootust olli andnud, kennele saas mitto kallist suurt pühha Prohwetini ning wannemat on olnud, kennele Issand Kristus

tus issi omma inimesse ollemisse polest on sündinud, et temm paljo kangeminne muud rahwast nuhtleb, kallele temma selgest armust omma jummalikkõ tundmist ning kallist armo õpetust on andnud, kui nemmad tedda se eest ei tanna, ja sedda õiget tõsist Jummalat tundmist ning tenistust ärrapõlgwad, ning kange süddamega naerwad ja mahhajatwad, ninda kui Jummal parrago! Kõl näitse meie saas sündiwad.

Sepärrast piddagem Jerusalemma liina ärrahärowitamist allati meles, jätkem patto mahha ja pöörgem teigest süddamest Jummalat pole, ja pallugem ikka, et se armolinne Jummal ning Jssand seltsinnasel häddalissel ajal meid ja meie maad nisugguse hirmsa nuhtlusse eest armolikkult tahhaks hoida, meie Jssanda Jeesuse Kris-tusse pärrast. Amen.

